

Acts Apostolo Deo Ega Spirituai Kepinauga

Deo Iesu Ufai E'agauaina

¹ Teofilo, lau Luka Iesu fougā puka aga'ogai lapapua kakaua lapeniio. Ega'ina pukagai Iesu ala e'ina oma ega pinauga ekapaisa, ke epamalele mo au'i fou'i egae lapapua'i. ² Isa apostolo ekinani'i au'i Deo ega Spiritu ega isapuai eifa kapula peni'i afegai, Deo isa ufai e'agauaina. ³ Kai Iesu ufai ae'agau koa kai, papiāu Iesu keauniia, faaga kepakiekie, ke keaupugua. Kai kina oiso aisama maeai emaunimue. Ke kina ou'aga pani alogai ifo apostolo ekinani'i au'i eapakina peni'i fou kenini'ani. Ke Deo ega agofa'a fougā maa'iai eifania aefuafua. Ke isa iifa ko'a emaunimue auga ega apostolo epakina'i. Ega puo apostolo alo'i ko'agai Iesu emaunimue auga kepako'ania. ⁴ Ega'ina kina'i aga'ogai, Iesu ega imoi fou kela'afou keaniani alogai epaini kapulani'i einaka, “Ierusalemē taonina folopua'afuga kai Deo eifa ko'ania ega Spiritu agepenimi eoma fougā maamiai laifania auga kina fo'ima. ⁵ Gome Ioane papiāu feisai baptismo epenii'i kai, oi auga kina epo afaemaefa, Deo ega Spirituai baptismo agoafia,” eoma.

⁶ Ega puo Iesu apostolo fou kekaigugu pugu aisama, kepa'ani penia keinaka, “Lopia, ufainagai lai emai papiāu ke'ima'i lopia'i koa i'opo'i,

oi pau lai alo'imaimai alopapea feloimai ifomai emai ago aga'ima pugu ma?" keoma.

⁷ Ke Iesu einaka, "Lau Amau ifo ega logo isapugai gaika agemia, o kina maaga kapagai agemia auga epako'ania efua. Ega puo oi fologo apuga laa'i. ⁸ Kai pau oi kapa'ina fologo auga alaifania. Deo ega Spiritu oi ageake penimi aisama, isapu kapula ipauma alomiaia ageka, Ierusalem taonina, Iudea, ke Samaria ago'i ma'oai, ke agofa'a ma'oai agolao, papiu maa'iai lau fou ko'a auga agoifafoua," eoma.

⁹ Pau Iesu i'ina iifa'i eifani'i efua aisama, apostolo ago'iai Deo, Iesu ufai e'agauaina. Ke keisaisa kai apuapu Iesu eumi apua akeisa pugu.

¹⁰ Apostolo alo'i ko'agai maa'i eakae Iesu e'agaukae afuga keisaisa kai, fiakoa mo au auni'i tiapu kelo'i kei'iuka'i ee'iai keapafoki. ¹¹ Ke keifa keinaka, "Kalilea aumi, kapa puo egae oapae ufa oakae penia? Deo Iesu eemiai eafi'aua ufai e'agauaina pau oisa. Iesu ega'ina Deo ufai e'agauaina oisa auga, muni ega koa i'opoga mo agemue agemai pugu," keoma ke keapagea. I'ina kapa'i ma'oai Olifa ikugai kemia.

Apostolo Ke Pako'a Papiu'i Kemegamega

¹² Egae kai apostolo Olifa ikuga kepua'afuga kemue Ierusalem taonina kelao. Ega'ina afuga Ierusalem taonina fou epo'i auga maefa laa'i, Kilomita aga'omo koa i'opoga.* ¹³ Ke kelao Ierusalem taonina aisama, e'a aga'o au'oniai, papiu alogai keaguagu afugai kekoko. Peto,

* **1:12:** Grik malagai, 'Iudea au'i Deo keau afagaina kinagai fekepea aisoge fekaina auga i'opoga mo.'

Ioane, James, ke Andrea; Filip, ke Tomas; Batolomeo, ke Mateo; James Alfeus gauga, Saimon Silot† ikupuga auga, ke Judas Iesu e'afa'afalaina auga laa'i kai, au i'oina aga'o aka James keoma auga gauga fou ega kelao. ¹⁴ I'ina au'i, Iesu ina Maria, ke Iesu akina ma'oai, ke papie isa'i fou kekaigugu, alo'i opo'i aga'omogai kemegamega aefuafua.

Judas Afuga Isafina Auga

¹⁵ Ega'ina kina'iai Iesu kepako'ania papiau'i,‡ au'i 120 koa i'opoga epo'iai, Peto e'uegekae eapa.

¹⁶ Egae kai eifa einaka, “Aau akiu, ufainagai Deo ega Spiritu, Davide akegai enini'ani, Judas foug eifania auga pau ko'a emia. Isa papiau Iesu keafia au'i eisaoni'i kelao Iesu keafia. ¹⁷ Kai Iesu isa ekinaga pinauga epeniia, i'a fou pinauga aga'omo akapaisa,” eoma.

¹⁸ (Kai Judas laomai apala Iesu eegai ekapaisa auga afa monina eafia. Ke ega'ina moninai ago aga'o e'afaisa. Egae ifo epamaea auai ekopa, e'ualai kania iina eake,§ inaega efoupea fofouga ea'alai emae. ¹⁹ Ierusalem taoninai keagu papiau'i ma'oai i'ina foug kelogo. Ega puo isa ifo'i mala'iai ago ega'ina aka Akeldama keoma. Akeldama i'a mala'aisai auga 'Ifa ago.')

²⁰ Peto enini'ani paisa einaka, “Judas faagagai kapa'ina agemia auga foug, ufainagai Sam pukagai Davide epapua auga alogai iina epapua oma:

† **1:13:** Iudea papiau'i e'i agu felo gamia keoma puo ogefakeai Roma kamanina fou kepipaini au'i aka'i Silot ikupuga au'i keoma.

‡ **1:15:** Grik malagai, 'aaga akina' § **1:18:** Grik malagai, 'epoi e'ualai'

“Isa afuga gamaini, ke kai aga'o isa afugai faeagu.”
Sam 69:25

Ke i'ina isafa epapua:

“Isa afuga aufalao aga'o feafia fepinauga,”

eoma. *Sam 109:8*

²¹ “Ega puo anina aani, au aga'o Judas afuga feafia aoma. Ega'ina auga i'a a'a Lopia Iesu fou aagu alogai, isa isafa i'a fou alao amaimai, ke i'a fou apeapea auga femia. ²² Ke isa Ioane Baptista e'ina einogo eisa, ke elao mo Deo, Iesu ufai e'agauaina auga isafa eisa auga femia. I'a ega'ina auga fakinaga apostolo femia fou, Iesu ega maunimue fougua ko'a auga faifafoua,” eoma.

²³ Ke isa au aga'o aka Iosepa kai keifaga Basabas keoma, ke aka aga'o Justus keoma auga, ke au aga'o aka Matias auni'i keafi opo'i. ²⁴⁻²⁵ Egae kai kemegamega keinaka, “Lopia, oi kapa ma'oai lologo afe'ai ke papiiau gua'i alo isafa loisa. Judas apostolo pinauga epua'afuga emae. Ke mae afuga oi lopenia auga afuga elao efua. Ega puo i'ina au'i auni'i epo'iai aga'o lokinaga auga mopakinaimai Judas afuga feafia, oi emu apostolo femia aoma,” keoma. ²⁶ Egae kai Iosepa ke Matias auni'i aka'i kepapua, Iudea e'i kagakagai papiiau kekinani'i auga laoga maina kekapaisa. Ke Matias aka keafilaisa apostolo emia. Ega'ina afegai egae kekaigugu kemegamega au'i ma'oai kepakole'ania, isa apostolo ipauma kepamia. Ega puo apostolo au'i 11 keagu kai isa kekinaga aisama, au'i ma'oai 12 emia pugu.

2

Deo Ega Spiritu Eake Fouga

¹ Ke Iudea papiâu'i e'i miamia kina aga'o aka Pentikost* emai aisama, apostolo ke pako'a papiâu'i ma'oai kemai alo'i aga'omogai afu aga'omogai kekaigugu. ² Egae keaguega kai, fiakoa mo ufai ameku kapula ipauma koa i'opoga a'o eake emai keagu e'a fofouga alo epapogua. ³ Ke kekiakae aisama, lo mala koa i'opoga eake peni'i, ekani okaoka isa aga'o aga'o kania'i laagai eaguau keisa. ⁴ Ke isa ma'oai Deo ega Spiritu alo'i epogu, ke Deo ega Spiritu isa maa'iai kapa'ina eifania auga koa i'opoga mo, ke'ina mala i'oina i'oinai kenini'ani.

⁵ Ega'ina alogai agofa'a fofouga alogai Iudea papiâu'i kapai kapai keagu alo'i ko'agai Deo keau afagaina au'i ega'ina miamia puogai kemai, Ierusalem taonina kela'afou keagu. ⁶ Ega'ina papiâu'i i'ina a'oa'o kelogonia aisama, la'afouai kemai. Ke kapa'ina fekekapa auga akelogo, gome apostolo ke pako'a papiâu'i mala i'oina i'oinagai kenini'ani, ke egae kela'afou au'i ma'oai aua mala'iai isa kenini'ani aina'i kelogonia. ⁷ Ke isa kekauai alogaina, keopofua ke iina keifa oma keinaka, “Amoisa'i! Papiâu iina kenini'ani oma au'i, Kalilea au'i laa'i ma? Iifa gome isa Kalilea au'i! ⁸ Kai ala koa i'a aga'o aga'o mala amauni-aina auga malagai kenini'ani aina'i alogo. ⁹ Ke i'a afu i'oina i'oina papiâu'a. I'a isa'a Patia,

* **2:1:** Iudea papiâu'i Isipto agogai kepealai kina miamia aka 'Pasover' Ega'ina miamiaga afegai, kina 50 epagai aisama miamia aga'o aka 'Pentikost' emai.

isa'a Media, isa'a Elamia, isa'a Mesopotamia, isa'a Iudea, isa'a Kapadosia, isa'a Pontos, ke isa'a Asia ago'i papiau'a. ¹⁰ Ke isa'a auga Frikia, Pamfilia, Isipto ke Libia, Sairene taonina eegai ago'iai amai. Ke isa'a Roma au'a laa'i kai, Romai aagu au'a. ¹¹ (Ega'ina au'i isa'i Iudea papiau'i, ke isa'i Iudea papiau'i laa'i kai Iudea e'i kagakaga kainai kepea au'i.) Ke isa'a Krete keleipuaga ke Arabia ago papiau'a isafa. Kai ala koa, Deo kapa akaiki'a'i ekapai'i au'i, mala'aisai keifani'i aina'i alogo ekaina,” keoma. ¹² Ke isa kekauai alogaina keopofua, kapa'ina fekekapa auga akelogo, ke ifo'i mo aga'o aga'o kepa'ani peni'i keinaka, “Ei! Ina'ina kapa'ina emia kai oko alalogo?” keoma. ¹³ Kai epo'iai papiau isa'i pako'a papiau'i kepa'au'i kea'alaini'i keifa keinaka, “I'ina papiau'i fino mamaga ma'o keinu, kekaf'o,” keoma.

Peto Ega Inogo

¹⁴ Kai la'afou alogai Peto apostolo au'i 11 fou kai'ialao ke'ue keapa kai eifa akaiki'a einaka, “Iudea aumi, ke Ierusalem taoninai oagu aumi ma'oai ainami opaaaua, kapa'ina emia auga fougalaifania ainau fologo. ¹⁵ Gome oi oopolaga lai ainuinu ooma kai, pau mo kina maaga 9 o'clock amagai megamega kina, ke i'ina kina maagai fainuinu fakaf'o koa auga afaekaina. ¹⁶ Kai kapa'ina pau egama auga, profeta Joel ufainagai Deo ega iifa Iudea papiau'i maa'iai eifania, ke Deo ega iifa pukagai iina epapua oma:

¹⁷ “ ‘Deo eifa,
‘Muni kina fua'iai,

Lau e'u Spiritu papiiau ma'oai ee'iai
alafakeopua.

Ke gaumi maguae'i, ke papie'i fou profeta koa
i'opo'i akemia,

Lau e'u iifa papiiau maa'iai akeifafoua.

Oi emi au agu'a'i Deo ega paikifa kapa'i
laulauai akeisa'i,

ke au apao'i Deo ega paikifa kapa'i nipiai
akenipi'i.

¹⁸ Lau kepako'aniau papiiau'i, au ke papie fou,
e'u Spiritu ee'iai alafakeopua, profeta koa
i'opo'i akemia,
e'u iifa papiiau maa'iai akeifafoua.

¹⁹⁻²⁰ Ke Lau e'u mirakulo a'uoniai, ufa guagai
alakapa,
kina agepa'umina, gafa maaga ifa koa
agepito.

Ke aagoai agofa'ai e'u isapu gouga auga,
ifa, lo, ke aku akaiki'a'i ipauma'i alakapa'i
akeisa'i.

Egae kai fuagai Lopia ega kina akaiki'a auga
mai'isapuga ke maieaeagai agetai.

²¹ Ega'ina kina aetai koa kai,
papiiau ma'oai Lau akau Lopia akeifaga au'i
kania'i ageisagamau,'

eoma.

Joel 2:28-32

²² "Israel papiiumi, ainami amopaaui i'ina
iifa'i a'o'i amologo. Iesu Nasareta auga papiiau
aumauni ipauma. Kai oi epomia, Iesu Deo ega
isapu epapinauga, mirakulo ke kapa akaiki'a'i
ma'o ekapai'i. Oi ifomi isafa i'ina kapa'i epo-
miai kegama oisa'i ologo felo alogaina. Deo
iina koa ekapai'i, Iesu ko'a Isa eegai emai auga

epakinai'a. ²³ Deo muni kapa'ina agemia elogo afe'ai mo auga, ifo ega logoai Iesu oi imamiai fepaaua eoma. Ega kainai oi Deo oko akelogo au'i ologoaini'i, isa kolotiai keau'u'ua. Ega koa okapaisa oi Iesu oaupugua. ²⁴ Iesu emae kai Deo Gauga kainai, isa femae umamo koa afaekaina. Ega puo Deo Iesu maeai epamaunimue. Ega'ina auga aufalao aga'o papiu aga'o tipulai ekiekie kai epapealaisa auga koa i'opoga. ²⁵ Gome Davide ufainagai Iesu fougua iina epapua oma kai pau emai emia.

“ ‘Lau Lopia aufa kina agouai laisa aefuafua.

Gome Isa lau kaiu kaina feagu fepalagainiau, ega koa guau faekae falakaagai eoma.

²⁶ Ega puo lau alou egama alogaina, e'u nini'aniai kapa ma'oai laifani'i au'i, oi laau afagainio. Ke alamae lalogo ganinagai, e'u afia'ama akaiki'a oi eemuai laoge.

²⁷ Gome oi lau lalau afolopua'afuga, afu apala ipeli† mae afuga afaelao.

Ke emu pinauga ikapa auga, alo opaina auga isafa lopalagaina puo, imauga agefoka afaekaina.

²⁸ Oi lau ala koa famaunimue pugu auga keagaga lopakinaisau.

Ke kina ma'oai oi agomuai alou alopagama alogaina.’

Sam 16:8-11

²⁹ “Aau akiu, i'a ufu'a apa'a, Davide fougua maamiai alaifa kapulania. Isa ufainagai emae, papiu isa kapai keogeisa auga laaga i'a ma'oai aisa alogo efua. Ega'ina laaga pau i'a mia'aisai

† 2:27: Grik malagai, ‘Hades’

ekae. ³⁰ Ega puo Davide ega'ina iifaga eifania auga, isa ifo fouga aeifania. Kai isa profeta auga puo, Deo maagai kapa'ina epako'ania eifania auga, elogo kaukau. Ega'ina iifaga auga, isa okogai au aga'o agemai, isa koa i'opoga Lopia akaiki'a, Mesaia† agemia auga fouga. ³¹ Isa kapa'ina agemia auga elogo kaukau puo, Mesaia maeai agemaunimue auga fouga iina eifa oma: 'Deo Mesaia imauga mae au'i afu'iai aepua'afuga aefoka,' eoma.

³² "Mesaia ega'ina auga Iesu. Deo isa maeai epamaunimue auga, lai ma'oai aisa, pau ko'a mo aifafoua. ³³ Ke Deo isa ufai e'agauaina kaina kainai epaagua. Egae kai isa epako'ania Ama, ega Spiritu agepenimai eoma auga, Ama eegai eafia. Pau kapa'ina a'o ologo, ke oisa auga, Iesu, Spiritu ega'ina eemaisai efakeopua. ³⁴⁻³⁵ Gome Deo Davide imauga ufai ae'agauaina mo ganinagai, isa Deo ega iifa iina eifa oma einaka:

"Lopia lau e'u Lopia epainia einaka:

"Kaiuai moagu felaolao, Lau oi emu ou au'i ifemu guagai alaoge'i alogafapi'i,"

eoma.

Sam 110:1

³⁶ "Ega puo Israel papiaumi ma'oai, iifa gome fologo, oi Iesu ega'ina kolotiai oau'u'ua kai, Deo isa epamaunimue, Lopia ke Mesaia epamia," eoma.

³⁷ Papiu i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, gua'i ekae kemani'i kepikaisai alogaina. Ke Peto

† **2:30:** 'Mesaia' auga Hibru malagai, ke Grik malagai auga 'Kristo.' Iina iifa'i auni'i auga, au aga'o Deo ega isapu oilinai kaniagai epa'efa.

ke apostolo ma'oai fou kepa'ani peni'i keinaka, “Aamai akimai kapa'ina fakapa ooma?” keoma.

³⁸ Ke Peto einaka, “Emi laomai apala'i amoumakalaini'i. Ke Iesu amopako'ania, ke akagai aga'o aga'o baptismo amoafia. Ega koa Deo oi emi laomai apala'i age'agegeaini'i, ke ega ipeni Spirituga agepenimi. ³⁹ Gome Deo ifo epako'ania eifa, oi ke okomia akemai au'i, ke agofa'a agomaai au'i ma'oai isafa, i'a a'a Lopia Deo papiau kapa'i ageifani'i au'i ega Spiritu agepeni'i eoma.”

⁴⁰ Ke Peto ega'ina mo aeifania kai nini'ani i'oi'i i'oi'iai eifani'i papiau aina'i epalogo. Ke magogo kapula epeni'i einaka, “Pau papiau kapa'i Deo aina akeafia au'i, afa apala agepeni'i. Ega puo i'ina papiau'i ee'iai opealai, ifomi kaniami amoagamauga,” eoma. ⁴¹ Papiau Peto i'ina iifa'i eifani'i alo'i kelogonia aisama, ma'o iifa gome keoma puo Iesu kepako'ania. Ke kepako'ania au'i mo baptismo keafia. Ega'ina kinagai papiau au'i 3000 koa i'opoga, pako'a papiau'i e'i gopuai kekoko. ⁴² Ke pako'a papiau'i fofougai, kina ma'oai alo'i ko'agai apostolo e'i pamalele kai'iai kepea aefuafua. Ke isa alo'i aga'omogai kekaigugu Deo keau afagaina. Ke Iesu ega mae keopolaga, la'afouai fou kai'lialao keaniani ke kemegamega.

Pako'a Papiau'i E'i Laomai

⁴³ Deo apostolo faaga'iai mirakulo, ke isapu akaiki'a gou'i ma'o ekapai'i. Ega puo papiau ma'oai kekauai alogai ke kemani'i. ⁴⁴ Ke pako'a papiau'i ma'oai kekaigugu, alo'i aga'omo emia

e'i amu aga'o aga'o epo'iai kepipeni. ⁴⁵ Ke kina isa'iai, pako'a papi'au'i isa'i e'i ago, amu fou ke'afa'afalaini'i. Ega'ina moni'i keafii'i papi'au aga'o aga'o pika anina keani auga i'opoga mo kefakeisa kepenii'i. ⁴⁶ Ke kina ma'oai Deo ega e'a alogai ma'oai alo'i aga'omogai kekaigugu. Ke kina isa'iai aufa e'i gopu e'a'iai isafa kekaigugu. Egae Iesu ega mae keopolaga kemegamega, alo'i ko'agai gafegafeai guaniai fo'ama aga'o aga'o kepipeni, ke alo'i egama alogaina. ⁴⁷ Ke Deo keau afagaina. Ega koa kekapaisa aisama, Ierusalem taoninai papi'au keagu au'i ma'oai, pako'a papi'au'i e'i laomaisai aga'o aga'o ani'i keani alogaina auga fougaga keifania. Ke aufa kina Deo papi'au kania'i eagamauga pako'a papi'au'i e'i gopu alogai epakoko'i.

3

Peto Au Ife Emelo Auga Epafelo

¹ Kina aga'ogai gapigapi, Iudea papi'au'i e'i megamega kina maaga 3 o'clock aisama, Peto, Ioane auni'i Deo ega e'a alogai kegamegamega keoma kelao. ² Ega'ina kina'iai papi'au isa'i kina ma'oai au aga'o mauniai ife emelo auga kepuaisa kelao Deo ega e'a pa'afina kepafaala 'Pa'afi Felo Ipauma'* keoma auga akegai kepaagua. Isa ega'ina afugai eaguagu, papi'au megamega keoma kemai au'i ee'iai moni' egoinia. ³ Ke isa Peto, Ioane auni'i pa'afi akegai kegakoko keoma alogai eisa'i aisama, egoini'i moni' kegapenia eoma. ⁴ Ke Peto Ioane auni'i keapakipo au

* **3:2:** Pilitani malagai 'Beautiful Gate'.

maaga alo ipauma keisa kai Peto eifa einaka, “Lai moisamai!” eoma. ⁵ Ega puo au ega'ina eakae isa maa'i eisa ke epamia kapa aga'o akepenia eoma.

⁶ Kai Peto eifa einaka, “Lai eemaisai silifa o gold laa'i kai kapa'ina eemaisai ekae auga agapenio. Nasareta auga Iesu Kristo aka isapugai, mofelo mo'ue mopea,” eoma.

⁷ Peto ega'ina eifania afegai, melo auga ima kainai eafi epa'uegenia. Ega aisama fiakoa mo, ife auni'i fofouga keagauka ke'opai. ⁸ Ke isa egopo'uege eapa epea aisoge. Ke isa Peto Ioane auni'i fou Deo ega e'a alogai kekoko aisama, epea egopokae Deo eau afagaina epealaina. ⁹ Papiau egae keapa au'i ma'oi melo auga epea Deo eau afagaina auga keisa. ¹⁰ Ega aisama kelogo kefi-aisakoa mo ega'ina auga pa'afi kepafaala ‘Felo Ipauma’ keoma auga akegai eagu moni egoigoina auga. Ke isa faagagai kapa'ina emia auga keisa puo, kekauai alogaina keopofua.

Peto Einogo

¹¹ Ega'ina auga Peto Ioane auni'i faaga'iai eafiau fou Deo ega e'ai peapea afuga aka Solomon ega A'ama keoma auga afugai keapa. Ke egae keapa papiau'i isa keisa aisama, kekauai alogaina kepiau ee'i kelao. ¹² Peto papiau isa ee'i kemai eisa'i aisama epaini'i einaka, “Israel aumi, oi i'ina auga efelo oisa auga folokauai foloopofua. Ke lai maamai alo ipauma foloisa. Oi oopolaga lai ifomai emai isapuai akapaisa ooma, o Deo maagai au felomai kainai i'ina auga apafelo epea ooma ma? Laa'i ipauma! ¹³ Kai Abraham, Aisak, Iakobo, ke ufu'a apa'a e'i Deo ega pinauga

auga Iesu Kristo epamaunimue, isapu epeniia Lopia epamia. Kai oi ega'ina Lopiaga papiau apala'i ima'iai opaaua, kegaaupugua ooma. Ke Pilato alafai gaoma isa gapapealaisa eoma mo ganinagai, oi Pilato agogai isa opuniaiaina. ¹⁴ Ega koa okapaisa, oi Iesu Deo ega Pinauga Auga Deo maagai alo elolofa auga, ke alo opai auga opuni-aiaina. Ke Pilato ogoinia auau auga gapapealaisa oi eemi gafai ooma. ¹⁵ Ke mauni gome Lopiaga oaupugua. Kai Deo isa maeai epamaunimue. Lai Iesu ega'ina emaunimue auga ifomai maamaisai aisa aumai, fougua pau ko'a mo aifafoua. ¹⁶ Ke lai Iesu ega'ina apako'ania kainai, aka isapugai melo auga ife eagauka e'opai. Ko'a ipauma lai Iesu apako'ania ke aka isapugai au i'ina felo ipauma emia, pau oi agomia i eapae oisa.

¹⁷ “Ke aau akiu, pau lau lalogo, oi Iesu kaisau auga alologo felo kainai ega koa okapaisa. Ke emi lopia isafa oi koa i'opomi akelogo felo kainai kekapaisa. ¹⁸ Kai ega'ina okapaisa auga, ufainagai Deo ega profeta ma'oai epalogoni'i ake'iai eifafou kakaua eifa, Isa Gauga Mesaia agekiekie agemae eoma. Pau ega'ina iifaga emai eko'a. ¹⁹ Ega puo oi emi laomai apala'i amoumakalaini'i Lopia amoaipenia. Ega koa Lopia eegai Deo ega Spiritu oi fepakapulanimi auga kina agemai aisama, Deo oi emi laomai apala'i ma'oai laa'i fepamia'i laoma. ²⁰ Ke ufainagai oi faumiai Mesaia ekinaga auga, Iesu Kristo feulaisa oi eemi fefai laoma. ²¹ Iesu ega'ina auga ufai feagu mo felao, muni Deo kapa ma'oai mama'i agepagama'i kinagai kai agemai. Ega'ina iifaga auga ufainagai profeta Deo maagai

alo'i elolofa au'i epako'ania epalogoni'i ake'iai eifafoua. ²² Gome ufainagai Moses Iudea papiiau'i maa'iai iina eifa oma einaka: 'I'a a'a Lopia Deo, oi aami akimi fou epomia profeta aga'o lau koa i'opou ageulaisa. Ke profeta ega'ina kapa ma'oai maamia ageifani'i au'i aina fologo. ²³ Ke kaisau isa aina afaefia auga, Deo ega papiiau ep'o'iai isa agepalifu afe'aina,'[✠] eoma.

²⁴ “Ke pau kapa'ina emia auga, profeta Samuel e'ina eifania, ke profeta ma'o alogaina isa muni-nai kemai au'i isafa keifania. ²⁵ Oi ega'ina profeta'i gau'i. Ke Deo ufainagai Abraham epainia einaka, “Oi okomuai muni akemai au'i fau'iai, Lau agofa'a fofouga papiiau'i kapa felo'i alapeni'i,”[✠] eoma. Ega'ina auga, Deo pako'a kapula nini'anina isa ee'iai ekapaisa. Ke i'a ufu'a apa'a ee'iai isafa ega koa i'opoga eka-paisa. Ke oi isafa ega'ina iifaga oafia apumi opamia. ²⁶ Deo oi fepalagainimi emi laomai apala'i founakalaini'i auga anina eani alogaina. Ega puo ega pinauga auga Iesu maeai epamau-nimue eemiai eulai kakaua. Ega koa kapa felo'i eemiai gakapa'i eoma. Ega kainai oi emi laomai apala'i amoumakalaini'i Deo mo amoaipenia,” eoma.

4

Peto Ioane Auni'i Iifa Kepakaisa

¹ Peto Ioane auni'i papiiau maa'iai kenini'ani laolao kai sakedote au'i, Deo ega e'a e'ima lop-iaga, ke Saduseo au'i fou isa ee'i kemai. ² Isa

[✠] **3:23:** Deuteronomy 18:15, 18, 19 [✠] **3:25:** Genesis 22:18

alo'i elifu, gome apostolo papiiau maa'iai Iesu emae ke emaunimue auga fougā keifafoua. Ke Iesu emaunimue koa i'opoga, mae au'i isafa akemaunimue auga papiiau ke pamaleleni'i. ³ Isa kemai Peto, Ioane auni'i keafii'i, iifa fekepakaisa keoma. Kai tipula e'agai kefau apu'i, fegani kai iifa fekepakaisa keoma, gome egapi efua. ⁴ Isa kepatipulani'i mo ganinagai, papiiau apostolo e'i iifa a'o kelogonia au'i ma'o Iesu kepako'ania. Ke Iesu kepako'ania papiiau'i epo'iai, au mo kepaauni'i auga, au'i ma'oai mo 5000 koa i'opoga.

⁵ Egani aisama, Iudea ago ke'ima lopia'i, Iudea au'i akaiki'a'i, ke Moses ega iifa pamalelega au'i fofouga, Ierusaleme taoninai kekaigugu.

⁶ Ega'ina la'afouga alogai Anas sakedote lopia fa'a, ega ikupu papiiau'i ma'o, ke sakedote au'i oiso, Kaiafas, Ioane, ke Aleksanda isafa kemai egae keagu. ⁷ Egae kai Peto Ioane auni'i kemaiseini'i la'afouai kepaapalai'i aisama kepa'ani peni'i keinaka, “Oi isapu kapagai o kaisau akagai i'ina kapa'i okapa'i?” keoma.

⁸ Ega aisama Peto Deo ega Spiritu alo epogu ke eifa einaka, “E'u lopia Iudea ago o'ima aumi, ke au akaiki'ami Israel papiiau'i o'ima'i aumi! ⁹ Pau kapa felo melo auga faagagai akapaisa, ke ala koa melo auga apafelo auga pa'anina opa'ani. ¹⁰ Oi lai opa'ani penimai koa aisama, oi ma'oai ke Israel papiiau'i ma'oai i'ina iifaga fologo. Iesu Kristo Nasareta auga oi kolotiai oau'u'ua emae kai Deo isa maeai epamaunimue. Isa aka isapugai i'ina auga felo emia efua pau agomia eapae oisa. ¹¹ Iesu fougā, Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

“O'i e'a ipaapa aumi kepo uu'uga oumakalaina
auga,

pau ega'ina kepo e'a ega'inagai kiuga uu'uga
kapula ipauma emia.' *Sam 118:22*

Ega koa i'opoga, Iesu auga oi kepo oumakalaina
auga koa i'opoga kai, Deo isa Au Akaiki'a epamia.

¹² “Ke kai aga'o akagai papiiau kania'i ageisaga-
mau afaekaina. Gome Deo agofa'a alogai kania'a
isagamauga isapuga kai aga'o aepeniam. Kai Iesu
mo aka isapugai kania'a ageagamauga agekaina,”
eoma.

¹³ La'afouai papiiau ma'oai, Peto Ioane auni'i
akemani'i kenini'ani kapula alogaina keisa. Ke
isa e'i nini'ani a'o kelogonia auga au aage'i,
malele ikifaga au'i laa'i. Ega aisama kekauai alogaina,
paukai kelogo isa Iesu fou kelao kemaimai
auga keopolaga. ¹⁴ Ke au felo emia auga Peto
Ioane fou keapa keisa'i puo, iifa aga'o fekepa-
mue auga aekainia. ¹⁵ Kai Peto Ioane auni'i
iifa ipakaina afugai kepapealai'i aisama, ifo'i mo
epo'iai kenini'ani. ¹⁶ Ke e'i nini'aniai keinaka,
“I'ina au'i faaga'iai kapa'ina agakapa? Gome
Ierusalem taoninai keagu papiiau'i ma'oai maa'i
ipaumagai isa mirakulo kekapaisa keisa. Ke i'a
agapuniai afaekaina. ¹⁷ Kai i'ina kapa papiiau
epo'iai fefoufa'a, papiiau mama'i ma'o fekelogo
auga anina alaani. Ega puo amapamani'ini'i
kegaapakipo, pau agelao muni auga Iesu keoma
auga aka fakeifania pugu,” keoma.

¹⁸ Isa kenini'ani efua aisama Peto Ioane auni'i
keifani'i kekoko kemai pugu. Ke kemai ago'iai
keapa aisama, kepaini kapulani'i Iesu akagai
fakepamalele, ke fouga fakeifafoua pugu keoma.

19 Kai Peto Ioane auni'i iifa kepamue keinaka, “Oi ainami amaafia o Deo aina amaafia? Oi ifomi Deo maagai kapa'ina felo auga amoopolaga. 20 Gome lai kapa'ina maamaisai aisa, ke a'o alogonia auga agaifania afalaapakipo,” keoma.

21 Ega puo kepamani'i kakau'i koa i'opoga kai, pau auga kepamani'i kapulani'i, ke kepaini kapulani'i mo pugu kai kepapealai'i. Ke papiiau fau'iai isa auni'i afa ala fekepeni oma'i auga keagaga aga'o akekapulaisa, gome papiiau ma'oai kapa'ina emia keisa au'i Deo au akaiki'a kepamia.

22 Gome au ega'ina mirakuloai felo emia auga, inipoga 40 epagai.

Pako'a Papiiau'i Kemegamega

23 Peto Ioane auni'i kepealai aisama, ifo'i e'i papiiau ee'i kelao. Egae kai sakedote lopia'i, ke au akaiki'a'i fou kapa'ina isa auni'i maa'iai keifania auga, e'i papiiau maa'iai keifafoua. 24 Ega puo pako'a papiiau'i i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, ma'oai alo'i aga'omogai aina'i akaiki'agai Deo kemegamega penia keinaka, “Oi Lopia Akaiki'a Aumu! Ufa, aagoa, a'u fou lopagama'i, ke alo'iai amu ma'oai lopagama afe'aini'i aumu. 25 Ke oi emu Spirituai emu pinauga auga, lai ufumai apamai Davide lopalogo akegai eifa einaka,

“ ‘Kapa puo Deo akelogonia papiiau'i ke'e'efa alo-gaina,
ke kapa aga'o afakepagama kapa'i au'i
keopola aageni'i mo?

26 Ke aagoa kini'i afu'i keafiia keapa,
ke ago ke'ima'i au'i ma'oai kekaigugu

Lopia ke ega Mesaia fou kegapiaini keoma.’

Sam 2:1-2

²⁷ “Iifa ega'ina ko'a ipauma. Gome Herod, Pontio Pilato auni'i Iudea papiau'i laa'i au'i, ke Iudea papiau'i fou i'ina taoninai kekaigugu oi emu pinauga auga Iesu alo elolofa, ke lokinaga Mesaia lopamia auga akekua kepa'aau. ²⁸ Isa ega kekapa oma, gome ufainagai oi emu isapu ke logoai kapa'ina lokapaisa efua fegama looma auga pau egama efua. ²⁹ Ke Lopia, pau isa lai eemaisai kepamani'i ke keafi apalanimai au'i moisa'i. Agoinio Oi emu pinauga aumai kapula mopenimai ke falamani'i Oi emu iifa amaifa kapulania. ³⁰ Ke imamu mokalaisa emu isapu mopenimai. Ega koa Oi emu pinauga auga maamuai alo elolofa auga Iesu akagai emu isapu gouga mirakuloai amakapa ke isafa papiau'i amapafelo'i aoma,” keoma.

³¹ Ke kemegamega efua aisama kekaigugu afuga epigugu, ke Deo ega Spiritu eake alo'i epapogua, ke aimani'i'i mo Deo ega iifa keifafou kapulania.

Pako'a Papiau'i E'i Amu Kepipeni

³² Pako'a papiau'i ma'oai opo'i alo'i aga'omo emia. Ke ifo'i epo'iai e'i amu kepipeni. Ke kai aga'o ega amu akekua aepa'aau aeifa isa apuga aeoma. ³³ Ke apostolo isapu akaiki'agai, Lopia Iesu maeai emaunimue auga fouga keifafoua. Ke Deo ega gafegafe akaiki'a isa ma'oai epeni'i. ³⁴ Ke epo'iai kai aga'o kapa aga'o eegai aeafi'afu. Gome kina isa'i ago ke e'a inagome'i au'i e'i ago, e'a fou ke'afa'afalaini'i, ke moni'i keafii'i

kemaiseini'i. ³⁵ Ke ega'ina moni'i apostolo ife'i fo'inai keoge'i. Egae kai isa kefakeisa papi'au aga'o aga'o moni pika anina keani auga kepenii'i.

³⁶ Au aga'o aka Iosepa, Lefi ikupuga auga apostolo keifaga Banabas keoma auga Saiprus keleipuagai emai. Banabas i'a mala'aisai auga magogo kapula ipenina auga gauga. ³⁷ I'ina auga ifo ega ago e'afa'afalaina. Ke ega'ina monina eafia emai apostolo ife'i fo'inai eogeisa.

5

Ananias Ke Safira Auni'i Fou'i

¹ Kai au aga'o aka Ananias akafa Safira auni'i e'i ago aga'o ke'afa'afalaina monina keafia. ² Ke isa moni afa eafiapia auga akafa isafa elogo. Kai moni isa mo elaoaina apostolo ife'i fo'inai eogeisa.

³ Ega aisama Peto einaka, “Ananias, kapa puo Satani alomu epogu Deo ega Spiritu lofogeisa? Oi emu ago lo'afa'afalaina, ke moni isa loafiapia kai iisa auga moni fofouga koa i'opoga lomaiseina.

⁴ Ago alo'afalaisa koa kai, oi ifomu apumu laa'i ma? Ke pau lo'afalaisa aisama, ega'ina monina faagagai kapa'ina fokapa auga oi ifomu emu isapuai mo fokapa. Kai kapa puo oi alomuai ega'ina kapa loopolaga. Oi papi'au alofoge'i kai Deo lofogeisa,” eoma.

⁵ Ananias i'ina iifaga a'o elogonia aisama, fi-akoa mo e'ualai emae. Ke papi'au ma'oai Ananias faagagai kapa'ina emia a'o kelogonia au'i kemani'i alogaina. ⁶ Egae kai au agu'a'i isa'i

ke'ue kelao Ananias imauga kemokaisa keafia la kelaoaina kefufunia.

⁷ Kina maaga oiso koa i'opoga afegai, Ananias akafa, Safira isafa ekoko emai. Isa akafa faagagai kapa'ina emia auga oko aelogo. ⁸ Ke Peto isa epa'ani penia einaka, “Oi moifa, Ananias aunimi ago o'afa'afalaina auga monina fofouga inamo'e ma?” eoma.

Safira einaka, “E, fofouga egamo'e.”

⁹ Ega aisama Peto isa epainia einaka, “Ala koa i'opoga oi akafamu aunimi opako'ania, Lopia ega Spiritu o'opo ooma? Ega'ina afa agoafia auga fologo kai alogo. Moisa! Oi akafamu kefufuga au'i kemai pau pa'afi akegai keapae. Oi isafa akeafio akelaoainio,” eoma.

¹⁰ Ega aisama fiakoa mo Safira Peto ife fo'inai e'ualai emae. Ke au agu'a'i ega'ina isa akafa kefufuga au'i kekoko kemai, Safira emae keisa. Ega puo isa isafa imauga keafia la kelaoaina akafa eegai kefufunia. ¹¹ Papiiau ma'oai ke Iesu kepako'ania papiiau'i isafa Ananias Safira auni'i kepifoge kainai kemaie auga fouga kelogo aisama, kemani'i alogaina.

Apostolo Papiiau Ma'o Kepafelo'i

¹² Apostolo papiiau epo'iai mirakulo ke isapu gou'i ma'o kekapai'i. Ke pako'a papiiau'i ma'oai alo'i opo'i aga'omo kepamia kemai Deo ega e'ai peapea afuga aka Solomon ega A'ama keoma afugai kekaigugu. ¹³ Pako'a laa'i papiiau'i ma'oai, pako'a papiiau'i ee'iai iifa felo'i keifani'i. Kai kemani'i puo kai aga'o pako'a papiiau'i e'i la'afou alogai aekoko. ¹⁴ Ega'ina emia mo ganinagai au

ke papie ma'o Lopia Iesu kepako'ania. Ke pako'a papiau'i au'i ma'o emia aefuafua. ¹⁵ Papiau apostolo mirakulo ma'o kekapai'i auga keisa. Ega puo isafa au'i keagai ileai ke petiai fou kepakala'i, Peto epea aisama feafi opogaini'i felo'i fekemia keoma. Ke kapa'i ageafi opogaini'i afaekaina au'i epo'iai isa'i Peto ogogai mo felo'i fekemia keoma. ¹⁶ Ke taoni ma'o Ierusalem taonina eegai taoni'i papiau'i isafa kekaigugu kela'afou, ke isafa au'i ke tiapolo apala'i alo'iai keagu kepalifu'i au'i, apostolo ee'i kemaiseini'i ma'oai kepapelo'i.

Apostolo Keafi Apalani'i

¹⁷ Kai sakedote lopia fa'a ke ega Saduseo ikupuga au'i ma'oai fou kepinauga au'i apostolo ee'iai kepikupa alogaina. ¹⁸ Ke apostolo keafii'i la'afou tipulaga e'a alogai kepaagu'i. ¹⁹ Kai gapiai Deo ega agelo aga'o elao, tipula pa'afi'i epaagalai'i epapealai'i kai, eifa einaka: ²⁰ “Amolao Deo ega e'a alogai amoapa, Deo mauni mamaga, Iesu kepako'ania papiau'i agepeni'i auga iifa'i ma'oai papiau maa'iai amoifafoua,” eoma.

²¹ Ke isa i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, egani amagai ipauma i'ina iifaga kainai kelao Deo ega e'a alogai kekoko, kapa'ina agelo eifania auga papiau kepapamaleleni'i.

Kai sakedote lopia fa'a ega papiau fou ke-mai kansolo papiau'i ke Iudea papiau'i e'i au akaiki'a'i ma'oai fou keifani'i kekaigugu. Egae kai papiau isa'i keulai'i tipula e'a kelao apostolo kegamaiseini'i keoma. ²² Kai ega'ina au'i kelao tipula afugai apostolo egae laa'i keisa aisama, kemue isa maa'iai keifafoua keinaka: ²³ “Iifa

gome, lai tipula pa'afina ekupu, kai aga'o fekoko faekaina auga aisa. Ke ima'ima au'i pa'afi akegai keapa au'i isafa afu ke'ima felo. Kai pa'afi apaagalaisa aisama, kai aga'o tipula e'a alogai alaisa,” keoma. ²⁴ Deo ega e'a i'ima lopiaga ke sakedote lopia'i fou i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, opo'i egea apostolo faaga'iai kapa'ina egama auga akelogo, ke muni kapa'ina agegama auga isafa akelogo.

²⁵ Ega'ina keopopolaga kai au aga'o emai eifa einaka, “Amoisa, oi opatipulani'i au'i Deo ega e'ai keapae papiiau kepamaleleni'i,” eoma. ²⁶ Ega aisama Deo ega e'a i'ima lopiaga ega papiiau isa'i fou kelao apostolo keafii'i pugu. Kai kepapea felo'i kelaoaini'i iifa ipakaina afugai kepakoko'i. Gome papiiau isa kepoai afekefoupugu'i auga mani'ina kepa'aua.

²⁷ Ke isa kemaiseini'i aisama, iifa ipakaina au'i ma'oi ago'iai kepaapalai'i kai sakedote lopia fa'a isa epaini'i einaka: ²⁸ “Lai oi alapaini kapulanimi Iesu akagai folopamalele pugu alaoma ma? Amoisa! Oi Ierusaleme taoninai Iesu fougua oifafoua papiiau ma'oi kelogo. Ega koa okapa, alomi ko'agai Iesu ifa efaka auga puo lai opapuoimai,” eoma.

²⁹ Ega aisama Peto ke apostolo isa fou keinaka, “Lai Deo aina agaafi kakaua kai papiiau aumauni aina'i agaafia. ³⁰ Ainami amopaaua! Oi Iesu kolotiai oau'u'ua* emae kai, i'a ufu'a apa'a e'i Deo isa maeai epamaunimue. ³¹ Israel papiiau'i e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i auga Deo anina

* **5:30:** Grik malagai auga auai opa'afa.

eani alogaina. Egae kai Deo isa e'i laomai apala age'agegeaini'i eoma. Ega puo Deo Iesu ufai e'agauaina kaina kainai epaagua, Lopia isapuga epeniia, ke kania'a isagamauga Lopiaga epamia. ³² Lai i'ina iifaga a'o alogonia, ke kapa'ina emia maamaisai aisa puo ko'a mo aifafoua. Ke kaisau Deo aina eafia auga ega Spiritu epeniia. Ke Spiritu ega'ina isafa, i'ina iifaga ko'a auga epal-ogoni'a," keoma.

³³ Iifa ipakaina papiau'i i'ina iifaga a'o kel-ogonia aisama, gua'i ekupu alogaina. Ega puo kepako'ania apostolo kegaaupugui'i keoma. ³⁴ Kai Faliseo auga aga'o aka Kamaliel, Moses ega iifa pamalelega auga, Iudea papiau'i ma'oai aina kepako'ania, au akaiki'a kepamia auga, isa epo'iai e'ue, iifa ipakaina au'i epaini'i, apostolo kegapealai'i eoma. ³⁵ Apostolo kepapealai'i afegai aisama, isa iifa ipakaina papiau'i epaini'i einaka, "Israel papiaumi, i'ina au'i faaga'iai kapa'ina amokapa ooma auga foopola felo kai fokapa. ³⁶ Gome inipo pika koa kelao efua kai, kapa'ina kemia au'i oi ologo felo. Au aga'o aka Teudas emai papiau epo'iai ifo au akaiki'a epamia. Ke papiau 400 koa i'opoga isa muninai kepea kai papiau isa keaupugua. Ega aisama aina keafia muninai kepea au'i kekani okaoka, ke pau ega'ina ikupuga laa'i emia. ³⁷ Ega'ina afegai census kinagai Kalilea auga aka Judas epifoge papiau isa muninai kepea. Kai papiau isa isafa keaupugua ke aina keafia muninai kepea au'i kekani okaoka, ega ikupu efua pau laa'i emia. ³⁸ Ega puo pau kapa'ina emia auga eegai ainami

lapalogo. Au i'ina amopua'afuni'i! Gome isa kapa'ina kekapa auga papiiau aumauni e'i logoai, o ee'iai emai koa aisama laa'i agemia. ³⁹ Kai isa Deo ega logoai e'i pinauga kekapa koa aisama, kapa'ina kekapa auga agopaapakipo'i afaekaina. Gome oi isa agopaapakipo'i koa aisama, oi Deo fou agopipaini.

⁴⁰ Iifa ipakaina papiiau'i ma'oai Kamaliel kapa'ina eifania auga felo keoma puo aina keafia. Ke apostolo keifani'i kekoko kemai, ke au isa'i kepaini'i apostolo kegapuki'i ke kepaini kapulani'i keifa, Iesu aka fakeifania pugu keoma. Egae kai kepapealai'i kelao.

⁴¹ Apostolo iifa ipakaina afuga kepua'afuga aisama, Iesu isa fau'iai faaga kepakiekie koa i'opoga, isa isafa Iesu faugai faaga'i ekiekie auga keopolaga, Deo maagai felo mo keoma. Ega puo kegapuki'i auga akemeagai kai alo'i egama alogaina. ⁴² Ke aufa kina apostolo Deo ega e'a alogai, ke papiiau e'i e'ai kekoko iifa faunina Iesu Mesaia auga fouga papiiau maa'iai keifafoua ke kepamalele aefuafua.

6

Pipalagai Au'i Imagea Kuagai Gua Kekinani'i

¹ Ega'ina kina'iai Iesu kepako'ania papiiau'i au'i ma'o emia elaoaina. Ega aisama Iudea papiiau'i Grik malagai kenini'ani au'i, ke Hibru mala ipaumagai kenini'ani au'i, epo'iai akekua emia. Hibru mala papiiau'i kina ma'oai fo'ama kefakeisa aisama, Grik mala afuafu'i akeopolani'i akepeni'i puo, Grik mala papiiau'i keifa mugumugu. ² Ega

aisama apostolo 12 au'i isa muni'iai kepea au'i ma'oai keifani'i kemai kai kepaini'i keinaka, “Lai emai pinauga auga, Deo ega iifa aifafoua. Ke fo'ama ifake mo puogai, i'ina pinauga agaoge me'e koa aisama, Deo maagai felo laa'i. ³ Ega puo aau akiu, au au'i imagea kuagai gua, oi ologo felo'i, Deo ega Spiritu alo'i ke ikifa alo'i epogu au'i fokinani'i, isa fo'ama ifake pinauga agapeni'i. ⁴ Kai lai ifomai auga alomai opomai fofouga megamega ke Deo ega iifa faifafoua eegai faoge aoma,” keoma.

⁵ La'afou fofouga apostolo e'i opola a'o kelogonia alo'i egama. Ke isa Stefano pako'a kapula auga, ke Deo ega Spiritu alo epogu auga kekinaga. Ke Filip, Prokoros, Nikanor, Timon, Parmenas, ke Nikolas, Antiok agogai emai, Iudea auga laa'i kai Iudea e'i kagakaga kainai epea auga fou kekinani'i. ⁶ I'ina au'i apostolo ago'iai kepaapalai'i, ke apostolo ima'i isa kania'i laagai keogeaua kemegamega.

⁷ Ke Deo ega iifa afu ma'oai epeaisa, ke Ierusalem taoninai Iesu kepako'ania papiau'i au'i ma'o emia aefua. Ke sakedote ma'o isafa Deo ega iifa a'o kelogonia kepako'ania ke kainai kepea.

Stefano Keafia

⁸ Au au'i imagea kuagai gua epo'iai Stefano auga Deo ega gafegafe akaiki'a ke ega isapu alo epogu. Isa papiau ma'o epo'iai mirakulo, isapu gouga akaiki'a'i ekapai'i. ⁹ Kai kina aga'ogai papiau isa'i, Iudea papiau'i kela'afou Deo keau afagaina afuga kemai. Ega'ina au'i, ‘Peaage’ ikupuga

keoma au'i, Sairene, ke Aleksandria taoni'iai kemai. Isa ke Silisia, Asia ago'iai kemai papiau'i fou keapafou kai Stefano fou keakekua. ¹⁰ Kai Deo ega Spiritu Stefano ikifa epeniia. Isa ega'ina ikifagai enini'ani puo nini'aniai fou keakekua kai aekaini'i.

¹¹ Ega aisama Stefano iifa ipakaina pifogegai fekepaagu fofoua keoma. Ke papiau isa'i ogefakeai ke'afai'i iina fekeifa oma keoma, “Stefano, Moses Deo auni'i ee'iai eifa apala aina alogonia,” fekeoma keoma.

¹² Ega koa kekapaisa, isa papiau ke au akaiki'a'i au'i, Moses ega iifa pamalelega au'i gua'i kepafaugaina gua'i kepakupua. Ke isa kemai Stefano keafiia kelaoaina kansolo au'i ago'iai kepaapa. ¹³ Ke pifoge au'i kemaiseini'i nini'ani pifogeli keifani'i keinaka, “I'ina auga Deo ega e'a i'ina, ke Moses ega iifa fou ee'iai eifa apala aefuafua. ¹⁴ Gome lai isa Iesu Nasareta auga, i'ina afuga agepalifua, ke Moses eegai kagakaga kemai au'i isafa ageoge pagaini'i eoma aina alogonia,” keoma.

¹⁵ Ke egae kansolo keagu au'i ma'oai Stefano kua maaga keisa aisama, agelo iisa eaea koa i'opoga keisa.

7

Stefano Einogo

¹ Stefano eegai keifa apala efua aisama, sake-dote lopia fa'a Stefano epainia einaka, “Papiau i'ina nini'ani'i keifani'i au'i ko'a'i ma?” eoma.

² Ega aisama Stefano einaka: ³ “Amau aumi, ke aau akiu aumi ainau amologo! Ufainagai i'a ufu'a

apa'a Abraham Mesopotamia agogai eagu. Ke isa Haran taonina aelao koa kai, Lopia Deo akaiki'a eaea ke isapu gome auga Abraham epakina penia epainia einaka, 'Oi emu ago, emu ikupu papiau'i fou fopua'afuni'i ago alapakinaiso ago folao,'✧ eoma.

⁴ "Abraham Deo ega iifa kainai Mesopotamia agogai, Kaldaios papiau'i keagu afuga epua'afuga elao afu aka Haran. Isa ama emae afegai Deo isa epapealaisa emai pau oi oagu agogai eagu. ⁵ Ke Deo Abraham ago e'ele mo ganinagai aga'o aepenia apuga aemia. Ke ega'ina kina'iai Abraham gauga laa'i ganinagai, Deo Abraham maagai epako'ania eifa ega'ina ago isa agepenia, ke isa okogai akemai au'i isafa i'ina ago pau oi oague auga agepeni'i eoma. ⁶ Kai Deo Abraham iina epaini oma einaka: 'Oi okomuai akemai papiau'i, ago i'oinagai au a'i'i akemia. Ke ago inagome'i isa pinauga meauga akepeni'i, inipo 400 alogai egae akekala'afi. ⁷ Kai lau e'u papiau kala'afi akepamia'i agofa'a auga afa apala alapeni'i. Egae kai okomuai akemai papiau'i, ago ega'inagai akepealai akemai i'ina agogai Lau akeau afagainiau,'✧ eoma. ⁸ Egae kai Deo pako'a nini'anina kapula gouga Abraham epeniia. Ega'ina auga au maguae'i faaga iifalaina gouga. Abraham gauga Aisak emauni kina imagea kuagai oiso aisama, Abraham Aisak faagagai ega'ina pako'aga gouga ekapaisa. Ega'ina afegai Aisak Iakobo epamauga. Isa isafa ega koa i'opoga faagagai emia. Ega'ina afegai Iakobo gauga 12 kemauni ke isa i'a ufu'a

✧ 7:3: Genesis 12:1 ✧ 7:7: Genesis 15:13, 14

apa'a kemia.

⁹ “Ke i'a ufu'a apa'a Iosepa aaga au'i Iosepa eegai kepikupa kainai kala'afi koa i'opoga ke'afa'afalaina. Ke afa'afa au'i Iosepa keafia Isipto kelaoaina. Kai kina ma'oai Deo Iosepa eegai eagu epalagaina. ¹⁰ Ega kainai Isiptoai kelele akaiki'a'i ma'o alo'iai eapauka femae koa i'opoga kai, Deo isa ega'ina kelele'i ma'oai ee'iai epapealaisa. Ke Deo Iosepa epaikifania kainai, Isiptoai kin Faro isa anina eani alogaina. Faro, Iosepa eikifa alogaina eisa puo ega e'a fofouga ke Isipto ago kafanaga epamia.

¹¹ “Ega'ina kina'iai Isipto ke Kanaan ago'i fofougai magea apala e'ue aisama, ago fofouga alogai fo'ama laa'i emia. Ega puo i'a ufu'a apa'a fo'ama aga'o e'i agoai akekapulaisa inae'i ekimu, kekiekie keulalu alogaina. ¹² Kai Iakobo Isipto agogai fo'ama eka fouga elogo aisama, gauga i'a ufu'a apa'a au'i eulai'i Isipto kelao'ina. ¹³ Ke kepamue kelao pugu aisama, Iosepa ifo fouga aaga maa'iai eifafoua. Ke isa ega famili fofouga fou'i efoufa'a aisama, Faro Iosepa ega famili fou'i elogo. ¹⁴ Egae kai Iosepa iifa eulaisa ama Iakobo ke ega famili au'i 75 ma'oai fekemai Isipto eoma. ¹⁵ Ega puo Iakobo ega famili ma'oai kelao Isiptoai keagu egae ufu'a apa'a gauga fou kemae. ¹⁶ Egae kai papiu isa imau'i keafii'i kemue kelaoaini'i Abraham ufainagai au aka Hamor gauga ima'iai ago aga'o aka Sekem afa akaiki'agai e'afaisa auga agogai kefufuni'i.

¹⁷ “Kai Deo Abraham maagai pako'a nini'anina kapula ekapaisa auga kina emai ekai ali'ali

aisama, i'a a'a papiau Isiptoai keagu au'i, au'i ma'o emia kealogai alogaina. ¹⁸ Ke ega'ina kina'iai Isiptoai kin mamaga Iosepa fouga aelogo auga Isipto ago e'imaisa. ¹⁹ Isa i'a a'a papiau efoge'i eafi apalani'i. Ke epamani'ini'i epaafi'i imoi u'uai au'i e'a afegai fekeogelai'i feaupugu'i eoma. Ega koa i'a a'a papiau ma'oai feaupugu'i eoma.

²⁰ “Ega'ina kina'iai Deo ega logoai Moses emauni ke Deo maagai isa auga imoi aage laa'i. Ke isa afegai akepua'afuga kai gafa oiso alogai ifo ama ega e'ai ke'imaisa. ²¹ Kai imoi feke'ima mo felao auga aekainia puo, afegai kepua'afuga. Ega aisama Faro gauga ifiaoga isa eisa eafia elao epafa'a gauga epamia. ²² Ke Moses eminifa'a emalele Isipto e'i ikifa ma'oai elogo, ega nini'ani ke ega pinauga ekapula alogai.

²³ “Kai Moses inipoga 40 emia aisama, kina aga'ogai aaga akina Israel papiau'i eopolani'i gaisa'i eoma puo ee'i elao. ²⁴ Kai elao aisama, Isipto auga aga'o Israel auga eafi apalania eisa. Ega aisama elao Israel auga iina eogeisa Isipto auga ega'ina eaupugua. Moses ega koa ekapaisa Isipto auga ega laomai apala afa eogeisa. ²⁵ Gome Moses ega koa ekapaisa auga, eopolaga Deo isa agepalagaina, ega papiau kania'i ageagamauga auga aaga akina fekelogo eoma. Kai isa oko akelogo. ²⁶ Ke egani Moses Israel papiau'i ee'i elao pugu, ke Israel au'i auni'i kepipaini eisa'i. Ke epo'iai gagao gamia eoma puo eifa einaka, ‘Oi aunimi! Oi auga aami akimi kai kapa puo opipaini?’ eoma.

27 “Kai au aga'o isa aaga akina eegai apala ekapa auga Moses ekoni me'e, ke epainia einaka, ‘Kaisau oi lai emai ima'ima aumu epamiaiso, ke lai felo o apala akapa auga maamaisai foifania aumu epamiaiso? 28 Faai oi Isipto auga loaupugua koa i'opoga, pau lau isafa moaupuguisau ma looma?’[☆] eoma. 29 Moses i'ina iifaga a'o elogonia aisama emani'i puo, epiau Midian ago elao au a'ina koa egae eagu. Ke egae eamage gauga auni'i kemauni.

30 “Moses Midian agogai eagu inipo 40 elao afegai, Sinai ikuga niegai ago maininai au gagau'i laa'i kai aga'i mo kekaania kefai kelaoaina au'i epo'iai lo eufa eisa. Ke lo ega'ina alogai agelo Moses eapakina penia. 31 Moses ega'ina eisa aisama ekauai alogaina. Ke gaisa felo eoma epeakua lo eega elaolao kai, Lopia iina eifa oma aina elogonia: 32 ‘Lau auga ufumu apamu, Abraham, Aisak, ke Iakobo e'i Deo,’[☆] eoma. Ke Moses lo alogai kaisau enini'ani auga gaisa eoma kai emani'i epigugu alogai puo aekainia.

33 “Ke Lopia isa epainia pugu einaka, ‘Oi ifemu kamataga moafilaisa. Gome oi loapae a'isaga auga a'isa lolofaga. 34 Iifa gome Isipto agogai Israel papiau'i kala'afi kepamiai'i auga laisa'i. Ke isa kekiekie ke keagaga auga isafa a'o lalogo. Ke Lau isa ega'ina kiekie eegai mapapealai'i laoma puo laake lamai. Pau oi alaulaiso alomue Isipto alolao pugu,’[☆] eoma.

35 “Kai Israel papiau'i Moses ega'ina auga keumakalaina kepainia keinaka, ‘Kaisau oi lai emai

[☆] 7:28: Exodus 2:14 [☆] 7:32: Exodus 3:6 [☆] 7:34: Exodus 3:5, 7, 8, 10

ima'ima aumu epamiaiso, ke lai felo o apala akapa auga foifania aumu epamiaiso!' keoma. Kai Deo isa Israel papiâu'i e'i ima'ima auga femia, ke Isipto agogai ipapealai'i auga femia eoma. Ke ega koa ekapaisa auga, ega agelo eulaisa, Moses au lo eufa auga alogai eapakina penia. ³⁶ Ke isa Isipto agogai, ke A'u pitogai, ke inipo 40 ago maininai mirakulo isapu'i akaiki'a'i gou'i ekapai'i afegai aisama epapealai'i.

³⁷ "Ke Moses ega'ina i'ina iifaga Israel papiâu'i maa'iai eifania einaka 'Lopia oi emi Deo profeta aga'o lau koa i'opou, oi ifomi emi papiâu epo'iai ageulaisa agemai. Oi isa aina foafia,'✧ eoma. ³⁸ Ke isa Sinai ikugai agelo fou kenini'ani. Ke isa i'a ufu'a apa'a fou ago maininai keagu* kelao kemai aisama, Deo ega agu pagai nini'ani'i agelo eegai eafii'i auga i'a fepeni pagaini'a eoma. Ega puo isa ega'ina iifa'i i'a ufu'a apa'a epeni pagaini'i.

³⁹ "Kai i'a ufu'a apa'a Moses aina akeafia ke keumakalaina. Kai gua'i alogai auga kegamue Isipto kegalao keoma. ⁴⁰ Isa Aaron kepainia keinaka, 'Moses Isiptoai epapealimai auga eegai kapa'ina emia auga alalogo. Pau lai ifomai emai deo agomaisai akepea akepapeaimai au'i mokapa'i mopenimai,'✧ keoma. ⁴¹ Ke ega'ina kinagai pifoge deoga, iisa polomakau gauga koa i'opoga kekapaisa. Ke a'o keaupugu'i ifo'i ima'iai e'i deo kekapaisa auga kepalao penia, ke keau afagaina kemiamialaina. ⁴² Ega aisama Deo isa emunii'i epua'afuni'i ufa guagai kina, gafa,

✧ **7:37:** Deuteronomy 18:15 * **7:38:** Grik malagai 'eklesia' kai Pilitani malagai 'Church' ✧ **7:40:** Exodus 32:1

mi'imi'i ke kapa ma'oi epalao peni'i keau afa-gaini'i. Ke isa ega'ina kekapaisa auga Deo ega iifa pukagai profeta iina kepapua oma koa i'opoga mo emia:

“ ‘Israel papiaumi!

Oi inipo ou'aga pani alogai ago maininai a'o oaupugui'i opalao peniau auga,
lau alopalao peniau kai, ufa deo'i pifoge'i au'i opalao peni'i.

⁴³ Oi Molok keoma auga ega e'a opuaisa,
ke emi deo pifoge Rapan keoma auga isafa ega mi'imi'i opuaisa.

Ega koa okapaisa lau aloau afagainiau kai,
oi imamiai deo okapa'i au'i oau afagaini'i.
Ega puo Lau oi emi agoai alapapealaimi,
alaulaimi

Babilon ago apie, aaka ipauma agolao,'

eoma.

Amos 5:25-27

⁴⁴ “I'a ufu'a apa'a epo'iai Deo eague auga gouga, ega e'a† isafa kepuaisa, ago maini alogai kepea. Ega'ina e'a auga Deo Moses epainia fekekapa eoma auga. Ega puo Deo Moses epakina koa i'opoga mo, ega papiau fou kekapaisa. ⁴⁵ Egae kai ufu'a apa'a muni'iai kemai au'i Deo ega e'a keafii ee'iai eka. Ke Deo Kanaan ago ekinaga, papiau egae keagu au'i fepapealai'i ke ega'ina ago i'a ufu'a apa'a fepeni'i eoma. Ega kainai ega'ina agogai kekoko aisama, Josua isa e'imai'i Deo ega e'a ega'ina kepuaisa kelao. Ke e'a ega'ina egae mo eka elao Davide lopia emia kinagai. ⁴⁶ Ke Davide ega'ina auga Deo ega gafegafe eafii.

† **7:44:** Pilitani malagai apapua pagainia auga ‘tabernacle’

Ke isa Deo egoinia ufu'a apa'a Iakobo okogai kemai au'i, † Deo akeau afagaina afuga Deo faugai fepaapa eoma. ⁴⁷ Kai Davide Deo ega e'a fekapa auga Deo eumaka kai, isa gauga Solomon elo-goaina e'a ekapaisa.

⁴⁸ Kai Deo Au'oniai Ipauma Auga, papiiau au-mauni e'a kekapa auga alogai aeagu. Ke ega'ina fougā profeta Aisaea ufainagai Deo kapa eoma auga fougā eifania einaka:

⁴⁹ “Lopia eifa,

“Ufa auga Lau e'u aguagu afuga,
ke agofa'a auga Lau ifeu ipaapa afuga.

Ega puo fauai e'a kapa agokapa,
ke e'u laagai afuga kapai agemia?

Iifa gome laifania, lau e'u e'a oi agokapa
afaekaina.

⁵⁰ Gome ufai ke agofa'ai kapa ma'oai

Lau ifou imauai lapagama'i, ke ma'oai mo
Lau apu,'

eoma.

Aisaea 66:1-2

⁵¹ “Ke pau oi lau Deo ega e'a, ke Moses ega iifa fou ee'iai laifa apala ooma, iifa ipakainai opaapaisau. Kai oi auga ainafua, ke gua inoka papiiumi! Oi kina ma'oai Deo ega Spiritu opafifulaisa aefuafua. Ke oi ufumi apami kekapaisa koa i'opoga, oi isafa i'opoga mo okapa. ⁵² Ke oi ufumi apami aufa kina profeta ma'oai keafi apalani'i. Ke alo opai ipauma auga agemai fougā keifania au'i isafa keaupugu'i. Ke pau oi isafa alo opai ipauma auga ega'ina o'afa'afalaina, oafi apalania, ke oaupugua. ⁵³ Oi aumi, Deo ega iifa

† **7:46:** Pilitani malagai apapua pagainia auga 'the house of Jacob'

agelo Moses epeniia auga ufumi apami epenii'i. O'i ega'ina iifa'i isafa oafii'i kai kai'iai alopea," eoma.

Stefano Kepoi Kefoupugua

⁵⁴ Iifa ipakaina alogai papiau ma'oai, Stefano i'ina iifa'i eifani'i a'o'i kelogonia aisama, gual'i ekupu alogaina, a'i'i keagaisa, ke'e'efa alogaina.

⁵⁵ Kai Stefano alo Deo ega Spiritu epapogua, ke maaga eakae ufai Deo ega eaea ke isapu akaiki'a, ke Iesu Deo kaina kainai eapa auga eisa. ⁵⁶ Ke eifa einaka, "Amoisa! Ufa eagalai, Papiau Aumauni Gauga, Iesu Deo kaina kainai eapae laisa," eoma.

⁵⁷ Ega aisama papiau egae keapa au'i ma'oai mo aina'i kefau apua, aiso'i gomegai keagaga Stefano kepiu penia. ⁵⁸ Ke kelao keafia, kela'a pupuge, taoni afe kelaoaina. Ke ifo'i afe'i tiapu'i keafilai'i, au agu'a aga'o aka Saulo ife fo'inai keoge'i kai kepo keafii'i Stefano kefounia.

⁵⁹ Papiau Stefano kepoi kefounia alogai emegamega einaka, "Lopia, Iesu lalau moafia!" eoma. ⁶⁰ Ke eanife'u kai eagaga einaka, "Lopia, e'i laomai apala'i mo'agegeaini'i!" eoma. I'ina eifania efua aisama emae.

8

¹ Ega'ina alogai Saulo egae eapa, Stefano emae auga eisa eopolaga felo mo eoma.

Saulo Pako'a Papiau'i Eafi Apalani'i

Ega kinagai Ierusaleme taoninai afi apala akaiki'a iifi e'a pako'a papiau'i faaga'iai emia.

Ke pako'a papiiau'i ma'oai kekani okaoka kelao, Iudea ke Samaria ago'iai keagu. Kai apostolo au'i Ierusalem taoninai mo keagu. ² Kai ega'ina aemia koa kai, alo'i ko'agai Deo keau afagaina au'i isa'i kelao Stefano emae auga imaauga keafia kelao kefufunia. Ke isa Stefano gua keania faugai keapepe alogaina. ³ Kai Saulo auga, e'ina iifi e'a pako'a papiiau'i ma'oai eauoka'i. Isa elao e'a aga'o aga'ogai ekoko, pako'a au'i ke papie'i fou ela'alai'i elaoaini'i epatipulani'i.

Filip Samaria Agogai Einogo

⁴ Ega puo pako'a papiiau'i kekani okaoka afu aga'o aga'o kelao au'i, iifa faunina Iesu foug keinogonia. ⁵ Ega'ina alogai Filip elao Samaria agogai taoni aga'ogai ekoko egae papiiau maa'iai Iesu Mesaia auga foug einogonia. ⁶ Ke la'afou papiiau'i Filip aina kelogonia, ke mirakulo isapu'i gou'i ekapai'i keisa'i aisama, aina'i kepaau felo kapa'ina eifania auga a'o kelogonia. ⁷ Gome Filip ega pinauga ekapula alogaina, papiiau alo'iai tiapolo apala'i maisagaga'i mo epapealai'i. Ke apoke ipauma papiiau'i, ke melo papiiau'i ma'o fou epafelo'i. ⁸ Ke ega'ina taoninai papiiau alo'i egama alogaina.

Saimon Ugauga Auga

⁹ Ega'ina kina'iai au aga'o aka Saimon Samaria taoninai eagu. Isa ugauga ekapaisa Samaria papiiau'i epakauai alogaini'i. Ke isa eaina'au ifo eau afagaina, au akaiki'a ipauma epamia. ¹⁰ Egae lopia ke ulalu papiiau'i ma'oai isa kapa'ina

ekapaisa auga maa'iai keisa ke aina kainai kepea. Isa aina kainai kepea au'i keifa keinaka, "I'ina auga isapu akaiki'a auga deo ega isapu aoma auga koa i'opoga eafia," keoma. ¹¹ Isa kina ma'o ugaugai pifoge isapu'iai ega koa ekapai'i papiu epakauai alogaini'i puo muninai kepea. ¹² Kai Filip einogo iifa faunina Deo ega agofa'a fougā ke Iesu Kristo aka eifania aisama, au papie fou Filip eifania auga kepako'ania ke baptismo keafia. ¹³ Ke Saimon ifo isafa epako'ania baptismo eafia. Ke Filip mirakulo isapu'i gou'i akaiki'a'i ekapai'i eisa'i aisama ekauai alogaina. Ega puo kina ma'oi Filip ala elao aisama muninai epea.

¹⁴ Samaria papiu'i Deo ega iifa a'o kelogonia, ke kepako'ania auga apostolo, Ierusalemē taoninai keagu au'i fougā kelogo. Ega aisama, Peto, Ioane auni'i keulai'i isa ee'i Samaria kelao. ¹⁵ Ke auni'i Samaria taoninai kekoko aisama, ega'ina papiu'i fau'iai fekemegamega, ega koa Deo ega Spiritu fekeafia keoma. ¹⁶ Gome Deo ega Spiritu isa aga'o laa'iai aeake. Kai isa Lopia Iesu Kristo akagai baptismo mo keafia. ¹⁷ Ega puo Peto Ioane auni'i ima'i isa kania'iai keogeaua kemegamega aisama, isa Deo ega Spiritu keafia.

¹⁸ Saimon, apostolo ima'i papiu kania'iai keogeaua, Deo ega Spiritu eake peni'i auga eisa. Ega aisama apostolo moni epeni'i. ¹⁹ Egae kai epaini'i einaka, "Lau anina laani imau papiu kania'iai alaogeaua aisama, ma'oi Deo ega Spiritu fekeafia laoma. Ega puo ega'ina logo isapuga isafa amopeniau," eoma.

²⁰ Kai Peto einaka, "Oi emu moni moafia fou amogea. Gome oi loopolaga emu moniai Deo

ega ipeni Spirituga alo'afa agekaina looma. ²¹ Oi alomu auga Deo maagai apala ipauma! Ega puo Deo ega pinauga iina'i auga oi emu pinauga laa'i, ke apumu isafa laa'i. ²² Oi i'ina lao'i mai'i apala'i ipauma'i foumakalaini'i kai, Lopia fomegamega penia. Laopolaga Deo oi guamuai apala ega koa loopolaga lokapaisa auga afe'agegeaina isafa. ²³ Gome oi laisao auga apala alomu epogu, ke laomai apala'i oi kegopeisa,” eoma.

²⁴ Saimon i'ina a'o elogonia aisama Peto epainia einaka, “Fauai Lopia momegamega penia oi loifani'i kapa'i au'i aga'o faagauai faemia,” eoma.

²⁵ Ega'ina afegai Peto Ioane auni'i Lopia Iesu Kristo fougā ko'a ipauma auga, papiāu maa'iai keifafou kapulania. Egae kai kemue Ierusalemē taonina kelao. Ke kelao alogai Samaria taonina eegai pagua'i papiāu'i ma'o maa'iai isafa iifa faunina Iesu fougā keinogonia.

Deo Ega Agelo Filip Eulaisa Etiopia Auga Eega Elao

²⁶ Kina aga'ogai Deo ega agelo Filip epainia einaka, “Mo'ue, Ierusalemē taonina keaga South elao ago maininai epagai Kasa taonina elao auga moafia molao,” eoma. ²⁷ Ega puo Filip e'ue keaga ega'ina eafiia elao. Elao aisama keagai Etiopia auga eisa. Ke ega'ina auga au akaiki'a, Etiopia kuinina* aka Kandas ega amu'amu e'ima'i auga. Isa elao Ierusalemē taoninai Deo eau afagaina efua pau pulietai eaguka emue ega e'a elao. ²⁸ Elao alogai Aisaea profeta ega puka ekuapinia

* **8:27:** Pilitani malagai 'queen'

elaoaina. ²⁹ Filip ega'ina auga eisa aisama, Deo ega Spiritu isa epainia einaka, “Molao pulieta molaisaoga,” eoma.

³⁰ Ega puo Filip epiau elao pulieta elaisaoga aisama, au ega'ina Aisaea profeta ega puka ekuapinia aina elogonia. Ega aisama epa'ani penia einaka, “Kapa'ina lokuapina auga oko lologo ma?” eoma.

³¹ Ke isa einaka, “Aufalao aga'o maauai oko afaepakaisa koa aisama, ala koa i'opoga alalogo?” eoma. Ega puo isa Filip eifa koko ga'agaukae gamai fou kegaagu eoma.

³² Au ega'ina Deo ega iifa pukagai i'ina iifaga ekuapinia:

“Papiau isa sipi koa i'opoga keafia kelaoaina keaupugua.

Ke sipi gauga faaga puina kepaepe a'oa'o aga'o aekapa koa i'opoga,
isa isafa iifa ipakainai iifa aga'o aeifania.

³³ Iifa ipakainai papiau isa kepameagaina, pifoge keifania, iifa ipakaina ko'agai akepea.

Agofa'ai papiau isa kepamaea efua, kai aga'o aeagu puo,

kai aga'o isa okogai akemai au'i fou'i ageifania afaekaina.”

Aisaea
53:7-8

³⁴ Ke au ega'ina Filip epa'ani penia einaka, “I'ina iifaga kaisau fougua eifania? Profeta ega'ina ifo, o papiau i'oina aga'o fougua eifania?” eoma.

³⁵ Ega aisama Filip, profeta Aisaea ega iifa gomegai e'ina, iifa faunina Iesu fougua eifania.

³⁶⁻³⁷ Ke keagai kelao alogai fei afuga aga'o keisa. Ega aisama Etiopia auga eifa einaka, “Fei inamo'e

moisa. Baptismo alopeniau agekaina koa aisama mopeniau,” eoma.† 38 Egae kai Etiopia auga ega papiiau epaini'i, pulieta keagai kepaapakipo. Ke Filip Etiopia auga auni'i keake kelao feisai baptismo epeniia. 39 Isa auni'i feisai ke'agaukae aisama, Deo ega Spiritu Filip eafia epagea puo Etiopia auga Filip aeisa pugu. Kai isa Filip aeisa mo ganinagai, alo egama alogaina puo aeopopo ekailai afuga elao. 40 Kai Filip auga Deo ega Spiritu isa Asotus‡ taoninai epaapafokia. Egae kai Sisarea taonina elao alogai taoni ma'oai alo'iai ekoko iifa faunina Iesu fougā einogo aefua elao mo Sisarea taonina.

9

Saulo Alo Eponi

1 Kai Saulo Ierusalemē taoninai eagu auga, Lopia ega papiiau epamani'ini'i, ke gaaupugu'i paisa eoma puo elao sakedote lopia fa'a eegai. 2 Ke egoinia malele aga'o fepapua feafia felao, Damaskus taoninai Iudea papiiau'i e'i la'afou afugai, au akaiki'a'i fepeni'i eoma. Ega koa isa fekepalagaina au papie fou Iesu ega iifa kainai kepea au'i ageisa'i aisama, fegope'i femaiseini'i Ierusalemē taoninai eoma. Sakedote lopia fa'a ega'ina malelega epapua efua aisama, Saulo malele eafia Damaskus taonina elao. 3 Ke Saulo elao alogai emai Damaskus taonina eegai

† **8:36-37:** Papiiau isa'i 36-37 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Filip isa epainia einaka, “Oi guamu alo ipaumagai lopako'ania koa aisama, baptismo aloafia agekaina.” Ke isa einaka, “E, lau Iesu Kristo lapako'ania isa Deo Gauga,” ‡ **8:40:** Pilitani malagai 'Ashdod'

aisama, fiakoa mo eaea akaiki'a ufai egefaopu eake eailofe. ⁴ Ega aisama maaga e'umina e'ualai a'isaai, ke aufalao aga'o iina eifa oma aina elogonia, “Saulo! Saulo! Kapa puo lau loafi apalaniau?” eoma.

⁵ Ke Saulo einaka, “Lopia, oi kaisau?” eoma.

Ke Lopia einaka, “Lau Iesu, loafi apalaniau au.

⁶ Pau mo'ue Damaskus taonina alogai mokoko. Egae oi kapa'ina fokapa auga maamuai akeifania,” eoma.

⁷ Ke Saulo fou kelao au'i isafa, egae keapa a'oa'o kelogonia kai, kai aga'o akeisa puo kekauai alogaina iifa aga'o akeifania. ⁸ Egae kai Saulo a'isaai e'ue ke maaga epakiakaea aisama kapa aga'o aeisa. Kai fou kelao au'i isa imagai keafi kepapea Damaskus taonina alogai kekoko. ⁹ Ke egae Saulo kina oiso alogai maaga ekimi'i eagu, ke kapa aga'o aenia ke aeinu.

¹⁰ Ega'ina kina'iai Iesu epako'ania auga aga'o aka Ananias Damaskus taoninai eagu. Lopia laulauai isa eifaga einaka, “Ananias!” eoma. Ke Ananias einaka, “Lopia, lau inamo'e,” eoma.

¹¹ Ke Lopia isa epainia einaka, “Mo'ue keaga aka Opaina keoma auga keagaga moafia molao egae Judas ega e'ai Tarsus auga aka Saulo fopa'aniaina. Gome isa pau eague emegamega.

¹² Ke ega megamegai maaga elaulau au aka Ananias eisa elao ima faagagai eogeaua ega koa maaga efelo afu eisa pugu eoma.”

¹³ Ega aisama Ananias einaka, “Lopia, papiau ma'o ee'iai i'ina auga Ierusalem taoninai oi emu papiau ala epalifu oma'i auga fouga lalogo. ¹⁴ Ke

sakedote lopia'i isa isapu kepeniia, papiiau inae oi akamu keifania au'i ma'oai fegope'i keoma," eoma.

¹⁵ Kai Lopia isa epainia einaka, "Molao. Gome isa lau fauai lakinaga e'u pinauga agekapa. Isa afu i'oi'i i'oi'i agelao akelogoniau papiiau'i, ke e'i kin ke Israel papiiau'i isafa maa'iai lau akau ageifafoua. ¹⁶ Gome isa lau akau kainai ala fekiekie oma auga alapakina," eoma.

¹⁷ Ega puo Ananias elao Saulo eagu e'agai ekoko. Ke ima Saulo faagagai eogeaua kai einaka, "Akiu Saulo, oi iina lomai alogai Lopia Iesu oi keagai eapakina penio auga eulaisau lamai. Ega koa oi afu foisa pugu ke Deo ega Spiritu alomu fepogu eoma." ¹⁸ Ega aisama fiakoa mo Saulo maagai ma'a oga koa i'opo'i ke'u'alai ke afu eisa pugu. Ke e'ue Ananias isa baptismo epeniia. ¹⁹ Ke isa fo'ama eaniia aisama, ega kapula eafimue pugu.

Saulo Damaskus Taoninai Einogo

Saulo kina pika koa i'opoga Damaskus taoninai pako'a papiiau'i fou keagu. ²⁰ Ega'ina alogai fiakoa mo Iudea papiiau'i e'i la'afou afuga elao, Mesaia fouga einogonia, ke eifa Mesaia auga Deo Gauga eoma. ²¹ Ega aisama papiiau ma'oai isa aina kelogonia au'i kekauai alogaina, ke keinaka, "I'ina auga Ierusalem taoninai Iesu aka keifania papiiau'i epalifu'i. Ke isa ega'ina fekapa eoma puogai, iina emai ega koa i'ina papiiau'i fegope'i, sakedote lopia'i ee'i felaoaini'i eoma. Kai ala koa pau eapae Iesu fouga eifafoua?" keoma. ²² Kai Saulo ega inogo kapulaga euki elaoaina, ke

Iesu Mesaia auga ko'a ipauma mo papiiau maa'iai eifafoua. Ega koa ekapaisa Iudea papiiau'i Damaskus taoninai keagu au'i alo'i epama'o alogaina, kapa'ina fekekapa auga akelogo.

²³ Ke kina ma'o kelao afegai, Iudea papiiau'i iifa kepaapa Saulo kegaaupugua keoma. ²⁴ Ke isa kinai ke gapiiai Damaskus taonina pa'afina akegai keapa ke'imaisa aefuafua, fekeaupugua keoma. Kai Saulo isa fekeaupugua iifaga kepaapa auga fougā elogo. ²⁵ Ega aisama Saulo muninai kepea au'i, gapiiai Saulo keafia, koko'eai keukaisa, pou inegai kepaake. Ke isa Damaskus taoninai epealai, Ierusalemē taonina pea epea.

Saulo Ierusalemē taoninai ekoko

²⁶ Ke Saulo emai Ierusalemē taoninai ekoko aisama, egae pako'a papiiau'i fou kegamia eoma. Kai ega'ina papiiau'i ma'oai, isa alo ko'agai Iesu epako'ania auga akepako'ania puo, ke mani'iaina. ²⁷ Kai Banabas Saulo eafia apostolo ee'i elaoaina. Ke Saulo Damaskus taonina keagagai maagai Lopia ala koa eisa, ke Lopia isa maagai enini'ani auga fougā apostolo maa'iai eifania. Ke isa Damaskus taoninai aimani'ina mo Iesu akagai ala einogo kapula oma auga isafa fougā maa'iai eifania. ²⁸ Ega puo pako'a papiiau'i Saulo akemani'iaina, fou Ierusalemē taoninai keagu. Ke Saulo Ierusalemē taoninai elao emai aisama, kai aga'o isa aekaisapua, ke aimani'ina mo Lopia Iesu akagai einogo kapula alogaina. ²⁹ Kina aga'ogai Saulo, Iudea papiiau'i Grik malagai kenini'ani au'i fou nini'aniai keakekua. Ega puo isa keoge Saulo kegaaupugua keoma. ³⁰ Kai

pako'a papiiau'i* i'ina fouga kelogo aisama, Saulo keafia Sisarea taonina kelaoaina, ke egae keulaisa Tarsus taonina elao.

³¹ Ega'ina afegai Iudea, Kalilea, ke Samaria ago'i fofouga pako'a papiiau'i ma'oai gagaoi keagu. Ke Deo ega Spiritu isa epalagaini'i e'i pako'a epakapulania, ke Deo kemani'iaina keau afagaina, ke ega ikupu akaiki'a emia.

Peto Lida Ke Joppa Taoni'iai Epinauga

³² Ega'ina kina'iai Peto afu ma'oai epeai'i alo-gai, elao Deo ega papiiau Lida taoninai keagu au'i isafa ee'iai. ³³ Egae au aga'o aka Aeneas faaga fofouga emae auga inipo imagea kuagai gua petiai ekaaka mo auga eisa. ³⁴ Ke Peto isa epainia einaka, "Aeneas, Iesu Kristo epafeloiso mo'ue emu peti mokapa felo," eoma. Ke isa fiakoa mo felo emia e'uegekae. ³⁵ Lida taonina ke Saron agogai keagu au'i ma'oai Aeneas efelo keisa, ke isa Lopia keaipenia.

³⁶ Ke Joppa taoninai pako'a papiiega aga'o aka Tabita eagu. (Isa Grik malagai keifaga Dorkas† keoma.) Ega'ina papiiega kina ma'oai papiiau ee'iai pinauga felo mo ekapai'i, ke ulalu papiiau'i isafa epapalagaini'i. ³⁷ Kai ega'ina kinagai eisafa emae. Ke papiiau isa imauga kepauopia efua aisama, keafia e'a au'oni aga'ogai kepakala. ³⁸ Ke Joppa taonina ke Lida taonina fou epo'i agoma laa'i kainai, pako'a papiiau'i, Peto Lida taoninai eagu auga fouga kelogo. Ke isa au gua

* **9:30:** Grik malagai 'brothers' † **9:36:** Pilitani malagai apapua pagainia auga 'gazelle' ('deer' koa i'opoga)

keulai'i kelao Peto kegoinia keinaka, “Mogafegafe mopaafiafi fou emai taoni alao,” keoma.

³⁹ Ega aisama Peto e'ue isa fou Joppa taonina kelao. Ke kelao e'ai kekoko aisama, Peto kepapea ke'agauaina e'a au'oniai Tabita eka afugai kekoko. Ke afuafu ma'oai Peto keapa lofe keapepe, ke Tabita eagu miagai afe'i tiapu'i i'oi'i i'oi'i ma'oai ekaini'i au'i keafii'i kepakina.

⁴⁰ Egae kai Peto e'a alogai papiau ma'oai epapealai'i kai, eanife'u emegamega. Ke Tabita emae auga imauga eaipenia eifa einaka, “Tabita mo'ue,” eoma. Ke Tabita maaga epakiakaea Peto eisa aisama e'uegekae eagu. ⁴¹ Ke Peto isa epalagaina imagai eafi epa'uegenia eapa. Egae kai Deo ega papiau ke afuafu fou eifani'i kemai epamaunimue auga epakina'i. ⁴² Peto i'ina eka-paisa auga fougua Joppa taoninai efoufa'a. Ke papiau ma'o Lopia Iesu kepako'ania. ⁴³ Ke Peto kina ma'o Joppa taoninai, au aga'o aka Saimon, a'o faaga'i eafii'i tiapu ekapakapa auga ega e'ai fou keagu.

10

Konelius Peto Eifaga

¹ Roma auga aga'o aka Konelius, Roma ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga Sisarea taoninai eagu. Ifani au'i ega'ina keifani'i Itali ifani au'i keoma.

² Konelius ke ega famili ma'oai fou, Deo kemanii'aina, ke Isa mo keopolaga, keau afagaina, ke ega iifa kainai kepea. Isa ega gafegafe akaiki'agai ulalu au'i epalagani'i, ke Deo

emegamega penia aefuafua. ³ Kina aga'o gapi-gapi 3 o'clock aisama, Konelius maaga elaulau alogai Deo ega agelo eisa ko'ania. Ke agelo isa eapakina penia auga isa eifaga einaka, "Konelius," eoma.

⁴ Konelius agelo eisa felo aisama, emani'i ke eifa einaka, "Lopia, kapa'ina?" eoma.

Agelo einaka, "Oi aufa kina lomegamega, ke ulalu logafei'i auga Deo eopolani'i puo, eulaisau lamai. ⁵ Pau au isa'i moulai'i, Joppa taonina kegalao, au aka Saimon, Peto keoma auga kegameiseina. ⁶ Isa au aga'o aka Saimon a'o faaga'i eafi'i tiapu ekapa auga fou keague. Ke Saimon ega e'a auga a'u niegai," eoma.

⁷ Agelo Konelius epainia efua elao aisama, Konelius au auni'i ega e'ai kepinauga au'i, ke ega pipalagai au'i epo'iai, ifani auga aga'o Deo maagai alo ko'agai ega pinauga ekapa auga fou eifani'i kemai. ⁸ Ke maa'iai kapa'ina emia auga ma'oai eifania efua aisama, eulai'i Joppa taonina kelao.

Peto Maaga Elaulau

⁹ Ke egani atiafa eafia aisama, ega'ina au'i kelao Joppa taonina eegai. Ega'ina kina maagai, Peto gamegamega eoma puo e'agaukae laagai afugai e'a ofaofagai. ¹⁰ Ega aisama inaega ekimu alogaina kapa aga'o gaania eoma. Kai papiu fo'ama kegakugakuga laolao kai isa maaga elaulau. ¹¹ Ke laulau ega'ina alogai ufa eagalai, ke kapa aga'o tiapu akaiki'a koa i'opoga, kiuga pani apa'uai koa i'opoga kegopei'i eake emai eegai a'isaai eisa. ¹² Ke ega'ina tiapuga alogai aagoa

a'o'i i'oi'i i'oi'i ife'iai ima'iai kepea au'i, gua'iai keku au'i fou, ke ufa ine'i i'oi'i i'oi'i egae keka eisa'i. ¹³ Ke aufalao aga'o aina emai einaka, “Peto mo'ue ega'ina amu'i moaupugu'i moani'i,” eoma.

¹⁴ Kai Peto einaka, “Lopia afaekaina. Gome lau ega'ina amu'i apala'i, ofu amu'i alaaniani'i,” eoma.

¹⁵ Kai aufalao aga'o aina emai isa ipainina gua epamia einaka, “Deo kapa ma'oai felo'i eoma auga oi apala'i ofu'i folooma,” eoma.

¹⁶ Ega koa i'opoga oiso emia afegai aisama, Lopia ega'ina tiapuga ufai e'agauaina pugu.

¹⁷ Peto laulau eisa auga kapa'ina eifania auga eopopolaga kai Konelius au eulai'i au'i Saimon ega e'a kekapulaisa pa'afina akegai keapa. ¹⁸ Ke keifalao Saimon Peto keoma auga egae ma eague auga pa'anina kepa'ani.

¹⁹ Peto ega'ina laulauga kapa'ina eifania auga eopopolaga kai Deo ega Spiritu isa epainia einaka, “Moisa, au oiso oi kekapunio. ²⁰ Ega puo mo'ue moake ke opomu folopama'o isa fou folao. Gome lau ega'ina au'i laulai'i iina kemai,” eoma.

²¹ Egae kai Peto eake emai, ke ega'ina au'i epaini'i einaka, “Amoisa. Oi au okapuga auga lau inamo'eu. Kapa puo iina omai?” eoma.

²² Ke isa keinaka, “Konelius, Roma ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga eulaimai. Isa Deo maagai alo opai auga, ke Deo emani'iaina, Isa mo eopolaga. Iudea papi'au'i ma'oai isa ega koa ekapa auga kelogo puo aina keafia. Ke Deo ega agelo alo elolofa auga aga'o emai isa epainia, iifa feulaisa oi fomai isa ega e'ai, ke isa oi kapa'ina aloifania auga a'o

felogo eoma,” keoma. ²³ Egae kai Peto ega'ina au'i e'ai epakoko'i, gapi aga'omo fou egae kefeu.

Peto Elao Sisarea Taonina

Egani aisama, Peto ega'ina au'i fou ke'ue kelao ke Joppa taoninai Peto aaga akina pako'a au'i isa'i isafa isa keisaoga fou Sisarea taonina kelao. ²⁴ Ke egani aisama Sisarea taoninai kekoko. Ega'ina alogai Konelius aaga akina ipauma'i, ke ekefa'a ipauma'i au'i fou eifani'i ega e'ai kekaigugu, Peto ke ega'ina au'i fou ke'imai'i. ²⁵ Ke Peto emai e'a pa'afina akegai ekoko alogai, Konelius elao Peto auni'i kepiaogai. Ke Konelius Peto ife fo'inai e'ualai eomukipo eau afagaina. ²⁶ Kai Peto isa epa'uegenia kai epainia einaka, “Mo'ue, lau ifou isafa papiau aumauni oi koa i'opomu,” eoma.

²⁷ Ke Peto isa auni'i kenini'ani kepealaina e'a alogai kekoko. Ke egae papiau ma'o kela'afou eisa'i. ²⁸ Ega aisama Peto isa epaini'i einaka, “Moses ega iifa kainai lai Iudea papiaumai, Deo akelogonia au'i fou fanini'ani, faaniani, ke fou faagu auga ala eifa apu oma auga ologo felo. Kai lau maau elaulau alogai, Deo kapa ma'oai epagama'i au'i felo'i moa'ina auga epakinaisau. Ega koa i'opoga papiau isafa, Deo akelogonia mo folooma alo'i eofu, o alo'i apala folopamia'i eoma. ²⁹ Ega puo oi iifa loulaisa famai looma aisama, nini'ani kapa aga'o laa'i, lau lamai mo. Ega puo lau lapa'ani, kapa puo iifa loulaisa lamai?” eoma.

³⁰ Ke Konelius einaka, “Kina pani elao efua, ke ega'ina kinagai i'ina kina maagai 3 o'clock gapigapi, lau e'u e'a alogai lamegamega. Moisa, ega'ina alogai fiakoa mo au aga'o tiapu keloga

ipauma eaea eailofe auga ei'iuka agouai eapa laisa. ³¹ Ke isa einaka, “Konelius! Oi aufa kina lomegamega auga Deo a'o elogonia, ke ulalu logafei'i auga Deo eopolaga. ³² Oi au isa'i moulai'i Joppa taonina kegalao, egae au aka Saimon, Peto keoma auga kegamaiseina eoma. Isa au aka Saimon a'o faaga'i eafi'i tiapu ekapa auga fou keague. Ega'ina auga ega e'a a'u niegai eoma. ³³ Ega puo fiakoa mo, iifa laulaisa oi iina fo- mai laoma. Ke oi iina lomai auga felo ipauma lokapaisa. Ke Deo kapa'ina oi maamuai eifa kapulania auga ma'oai lai maamaisai mogafegafe moifafou afe'aini'i. Lai ega'ina a'o amalogo aoma puo, pau ma'oai iina amai Deo agogai akaigugu a'imaiso,” eoma.

Iudea Papiau'i Laa'i Au'i Deo Ega Iifa A'o Kelogonia

³⁴ Ega aisama Peto ake epaagalaisa enini'ani einaka, “Iifa ko'a, pau lalogo felo Deo papiau aga'omo afegai aeaulao. ³⁵ Kai ago aga'o aga'o alogai papiau kapa'i Isa kemani'iaina, ke maagai laomai opai'i mo kekapa'i au'i isafa eafi'i ega papiau epamia'i. ³⁶ Oi Deo ega iifa Israel papiau'i ee'iai eulaisa auga ologo felo. Ega'ina fougua auga, Deo Iesu Kristo eulaisa, ke Iesu kainai papiau Isa fou fekegagao eoma. Ke Iesu auga Israel papiau'i mo e'i Lopia laa'i kai, agofa'a fofougua papiau'i isafa e'i Lopia. ³⁷ Iesu ega'ina ega pinauga ae'ina koa kai Kalilea agogai Ioane e'ina einogo papiau e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i, ke baptismo fekeafia eoma auga fougua ologo. ³⁸ Ega'ina afegai Iesu Nasareta auga ega pinauga e'ina. Ke Deo

ega Spiritu efakeopua, isa isapu epeniia. Ke isa Iudea agogai pagua ma'oi elao aisama, kapa felo'i ma'o ekapai'i ke papiu tiapolo ega isapuai keagu au'i epafelo'i. Gome Deo Iesu fou keagu. Ke Deo Iudea ago fofouga alogai iina epinauga oma, kapa ma'oi kegama au'i, oi a'o'i ologoni'i efua.

³⁹ “Isa Iudea agogai, ke Ierusaleme taonina fofouga alogai, kapa ma'oi ekapai'i auga lai ifomai maamaisai aisa'i, ke pau ko'a mo aifafoua. Papiu isa kolotiai keau'u'ua kepamaea. ⁴⁰ Kai kina oiso aisama, Deo isa maeai epamaunimue. Ega'ina afegai Deo isa lai epakinaimai. ⁴¹ Ke papiu ma'oi isa akeisa. Kai Deo ega logoai lai ekina kakaumai, ke maeai emaunimue afegai fou aaniani aumai mo isa aisa. ⁴² Ke Deo lai eifa kapula penimai, Deo isa ekinaga mae au'i, ke maa'i maunina au'i fou, e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i auga papiu ma'oi maa'iai fainogonia, ke ko'a mo auga faifafoua eoma. ⁴³ Ke profeta ma'oi ko'a mo keifafou kakaua keinaka, isa akagai kaisau mo isa akepako'ania au'i, Deo isa e'i laomai apala'i age'agegeaini'i eoma.”

⁴⁴ Peto ega'ina iifa'i eifaifani'i kai, Deo ega Spiritu papiu ma'oi isa ega iifa a'o kelogonia au'i eake peni'i. ⁴⁵ Ke Iudea pako'a papiu'i maguae'i faaga iifalaina emia au'i, Peto fou kemai egae au'i, Deo ega Spiritu ega ipeni Iudea papiu'i laa'i au'i mo ganinagai epeni'i keisa aisama, kekauai alogaina. ⁴⁶ Gome isa Iudea papiu'i laa'i au'i, mala i'oina i'oinagai kemegamega Deo keau afagaina aina'i kelogonia.

⁴⁷ Ega aisama Peto eifa einaka, “I'ina papiu'i,

lai koa i'opomai, Deo ega Spiritu keafia efua. Ega puo feisai baptismo alapeni'i auga kai aga'o ageifa apua afaekaina,” eoma. ⁴⁸ Ke Peto pako'a papiau'i eifa kapula peni'i, Lopia akagai baptismo fekeafia eoma. Ke baptismo keafia efua aisama, Peto kepainia kina pika koa mo fou fekeagu keoma.

11

Peto Kapa'ina Ekapaisa Auga Eifafoua

¹ Iudea ago fofouga alogai apostolo, ke pako'a papiau'i, Iudea papiau'i laa'i au'i isafa Deo ega iifa keafia auga fouga kelogo. ² Ega puo Peto emue Ierusalem taonina emai aisama, Iudea pako'a papiau'i, maguae'i faaga iifalaina emia au'i Peto keifa apala penia. ³ Ke keinaka, “Oi au maguae'i faaga iifalaina gouga akeafia au'i e'i e'ai lokoko fou oaniani,” keoma.

⁴ Kai Peto faagagai kapa ma'oi kemia auga gomegai e'ina okogai epakaisa isa maa'iai eifania einaka: ⁵ “Lau Joppa taoninai laagu lamegamega. Ke e'u megamegai maau elaulau, ke kapa aga'o tiapu akaiki'a koa i'opoga, kiuga pani apa'uai koa kegopeisa ufai eake emai euai. ⁶ Ke lau maau elao laisa felo aisama, aagoa a'o'i i'oi'i i'oi'i ife'iai ima'iai kepea au'i, gua'iai keku au'i fou, ke ufa ine'i i'oi'i i'oi'i ega'ina tiapuga alogai keka laisa'i. ⁷ Ke aufalao aga'o lau iina epaini omaisau aina lalagonia, ‘Peto mo'ue moaupugu'i moani'i,’ eoma.

⁸ “Kai lau lainaka, ‘Lopia, afaekaina! Gome kapa aga'o apala, o ofuga auga lau akeu aekuiku opogaina’ laoma.

⁹ “Kai aufalao aga'o ufai eifa pugu einaka, ‘Deo kapa ma'oi ekapai'i felo'i eoma auga oi apala'i ofu'i folooma,’ eoma. ¹⁰ Ega koa i'opoga oiso emia afegai, Lopia kapa ma'oi ufai e'agauaini'i pugu.

¹¹ “Ega aisama pau mo Sisarea taoninau au oiso keulai'i au'i, lau laagu e'a pa'afina akegai keapakipo. ¹² Ke Deo ega Spiritu epainiau, fou agalao auga eegai opou falapama'o eoma. Ke lau aau akiu pako'a au'i imagea i'ina au'i keisaoniau fou Sisarea taonina alao Konelius ega e'ai akoko. ¹³ Egae kai Konelius ega e'ai agelo isa ala eapakina peni oma, ke kapa'ina eifania auga, lai maamaisai eifafoua einaka, ‘Papiau isa'i moulai'i Joppa taonina kegalao au aka Saimon Peto keoma auga fekemaiseina. ¹⁴ Ke isa oi ke emu famili papiau'i ma'oi fou maamiai Deo ega iifa ageifafoua. Ke ega'ina iifaga oi kaniami ageagamauga,’ eoma.

¹⁵ “Ke egae la'ina lanini'ani aisama, Deo ega Spiritu e'ina lai eake penimai koa i'opoga, isa isafa eake peni'i. ¹⁶ Ega aisama Lopia ega iifa maamaisai iina eifa oma auga laopolaga, ‘Ioane iifa ko'a feisai baptismo epipeni kai, oi auga Deo ega Spirituai baptismo agoafia,’ eoma. ¹⁷ Ega puo lai Lopia Iesu Kristo apako'ania aisama, Deo ega ipeni Spirituga epeniimai koa i'opoga, isa isafa Iesu kepako'ania aisama, Deo ega ipeni Spirituga epeni'i. Ega koa aisama, lau auga kai puo Deo ago alakaina? Iifa gome lau Deo ago alakaina afaekaina,” eoma.

¹⁸ Iudea pako'a papiau'i i'ina iifaga a'o kelonia aisama, komo mo keoma. Ke Deo keau

afagaina keinaka, “Iifa gome Deo ega Spiritu Iudea papiiau'i laa'i au'i isafa eulai peni'i, ke isa e'i laomai apala'i keumakalaini'i, ke mauni mamaga isafa epeni'i,” keoma.

Antiok Taonina Pako'a Papiiau'i

¹⁹ Pau papiiau Ierusalem taoninai pako'a papiiau'i keafi apalani'i, ke Stefano kepoi kefoupugua auga faagagai, pako'a papiiau'i kekani okaoka. Isa isa'i kelao mo Fenisia agogai, ke isa'i kelao mo Saiprus keleipuagai, ke isa'i kelao mo Antiok taoninai. Ke isa iifa faunina Iesu fougai kai aga'o aage maagai akeinogonia kai, Iudea papiiau'i mo maa'iai keinogonia. ²⁰ Kai epo'iai au isa'i auga Saiprus keleipuaga, ke Sairene ago au'i. Isa kelao Antiok taoninai aisama, Iudea papiiau'i Grik malagai kenini'ani au'i isafa maa'iai, iifa faunina Lopia Iesu fougai keinogonia. ²¹ Ke Lopia ega isapu ee'iai eka epalagaini'i, ke papiiau ma'o alo'i eponi Iesu kepako'ania keaipenia.

²² I'ina iifaga efoufa'a Ierusalem taoninai pako'a papiiau'i fougai kelogo, ke isa Banabas keulaisa felao mo Antiok taoninai keoma. ²³ Ke isa elao Antiok taoninai aisama, Deo ega gafegafe akaiki'a isa isafa epenii'i eisa, ke alo egama alogaina. Ke magogo kapula epenii'i, ma'oai alo'i gua'i fofougai Lopia fekepako'ania fekeagu felo faefuafua eoma. ²⁴ Gome Banabas auga au felo ipauma, Deo ega Spiritu alo epogu, ke alo ko'agai Deo epako'ania. Ke papiiau ma'o paisa Lopia kepako'ania, ke pako'a papiiau'i au'i ma'o emia.

²⁵ Egae kai Banabas Saulo ikapuga Tarsus taonina elao. ²⁶ Ke elao Tarsus taoninai Saulo eisa

aisama, eafia fou kemue Antiok taonina kelao. Egae Banabas Saulo auni'i inipo aga'o fofouga keagu, pako'a papiiau'i ma'o paisa fou kekaigugu, ke papiiau ma'o kepamaleleni'i. Ke egae Antiok taoninai papiiau i'oi'i pako'a papiiau'i aka mamaga kepenii'i ke'ina keifani'i 'Kristiano' keoma.

²⁷ Ega'ina kina'i alogai, profeta isa'i Ierusalem taoninai kemai, ke kelao Antiok taoninai kekoko.

²⁸ Isa epo'iai au aga'o aka Akabus e'ue eapa Roma papagai keagu agofa'a fofouga alogai, magea akaiki'a agemia auga fouga Deo ega Spiritu epaopolaga puo eifafoua. (Sisa Klaudius papiiau e'ima'i kinagai i'ina mageaga Akabus eifania koa i'opoga mo emia.)

²⁹ Ega aisama Antiok taoninai pako'a papiiau'i aga'o aga'o e'i agu kainai, Iudea ago pako'a papiiau'i ee'iai moni fekeulaisa fekepalagani'i keoma auga iifaga kepako'ania.

³⁰ Ke kepako'ania koa i'opoga, pako'a papiiau'i e'i pipalagai monina kepakai guguaina, Saulo Banabas auni'i ima'iai kepaaua keafia kelaoaina Ierusalem taoninai au akaiki'a'i pako'a papiiau'i ke'ima'i au'i kepenii'i.

12

Agelo Peto Tipulai Epapealaisa

¹ Pau ega'ina kina'iai kin Herod, pako'a papiiau'i gaafi apalani'i eoma puo, ega papiiau eulai'i, pako'a papiiau'i epo'iai isa'i keafii'i. ² Ke Herod ega iifai, apostolo aga'o Ioane aaga, James ifani a'ifagai aiso kefoua emae. ³ Ke Herod i'ina laoga mainai Iudea papiiau alo'i epagama auga eisa kainai, ealogai Peto isafa gaafia eoma.

Ega'ina auga Iudea e'i miamia aka 'Pasover,' palafa iuma mulamula laa'i kai, palafa maini'i mo keania kinagai emia. ⁴ Herod ega au au'i kelao Peto keafii kemaiseina aisama, isa eafii tipulai epaagua. Ke ega ifani au'i 16 eulai'i pani pani aufa e'i kina maagai kemai Peto ke'imaisa. Ega koa ekapaisa eopolaga, ega'ina miamiaga agefua afegai kai, Peto papiiau ago'iai iifa fepakaisa eoma.

⁵ Ega puo Peto tipula e'agai mo kepaagua. Kai pako'a papiiau'i auga, isa faugai alo'i ko'agai Deo kemegamega peni kapulania.

⁶ Ke Herod agegani aisama, Peto papiiau ago'iai iifa fepakaisa eoma. Ega'ina kina gapiai, tipulai tieini auni'i keafii'i Peto ima aga'o ifani auga aga'o imagai kepaaga. Ke ima apie ifani auga aga'o imagai kepaaga kai, auni'i epo'iai efeu. Ke ima'ima au'i isafa tipula pa'afina akegai keapa ke'ima'ima. ⁷ Ega'ina alogai fiakoa mo Deo ega agelo emai Peto eegai eapa. Ega aisama eaea akaiki'a tipula alo epogu. Ke agelo Peto mape ekoninia epagonia einaka, "Mo'ue fiakoa," eoma. Ke Peto imagai tieini ke'ualai.

⁸ Ke agelo Peto epainia einaka, "Emu tiapu mol'iuka'i ifemu kamataga mogafauka," eoma. Ke Peto agelo eifa koa ekapaisa. Ke agelo eifa pugu einaka, "Oi afemu tiapuga moapuga muniuai mai," eoma. ⁹ Ega puo Peto agelo muninai epea auni'i tipula afugai kepealai. Ke agelo kapa'ina ekapaisa auga ko'a ipauma kai, Peto aelogo, eopolaga maaga elaulau eoma. ¹⁰ Ke agelo Peto auni'i kemai ima'ima au'i keapaufai au'i kepea'egaini'i. Ke ima'ima au'i muniai keapa

au'i isafa kepea'egaini'i. Ke kemai taoni keagaga emai, auli pa'afina akegai aisama, pa'afi ifo eagalai kepealai. Ke agelo Peto fou kelao keaga kiuga aga'ogai kepealai aisama, agelo fiakoa mo Peto epua'afuga.

¹¹ Ke Peto kapa'ina faagagai emia auga elogo aisama, ifo alogai einaka, 'Herod feaupuguisau eoma, ke Iudea papiu'i kapa'ina agemia fekeisa keoma. Kai paukai lalogo iifa gome Deo ega agelo eulaisa kaniau eagamauga,' eoma.

¹² Ke kapa'ina emia auga elogo aisama, opainai elao Ioane, aka Mako keoma auga ina Maria ega e'ai. Egae papiu ma'o kekaigugu kemegamega.

¹³ Ke Peto ega'ina e'a afe pa'afina e'inipia alogai, kala'afi ifiaoga aka Roda emai pa'afi gapaagalaisa eoma. ¹⁴ Kai isa Peto aina elogonia aisama, alo egama alogaina puo, pa'afi ipaagalaina e'agege, epiaukoko e'a alogai kela'afou kemegamega au'i epaini'i einaka, "Peto e'a afegai eapae," eoma.

¹⁵ Kai isa ifiao kepainia keinaka, "Oi lokafo'o!" keoma. Kai isa aeapakipo eifa kapula einaka, "Ko'a ipauma!" eoma. Ega puo isa keinaka, "Lai aopolaga isa ega agelo ma'e!" keoma.

¹⁶ Kai Peto pa'afi e'inipia aeapakipo. Ega puo isa kelao pa'afi kepaagalaisa Peto keisa aisama kekauai alogaina. ¹⁷ Kai Peto ima eafiakae komo kegaoma eoma. Egae kai Lopia isa tipula e'agai ala epapealai oma auga fouga maa'iai eifafoua. Ke ega'ina eifani'i efua aisama epaini'i einaka, "Folao James, ke pako'a papiu'i* fou maa'iai

* **12:17:** Grik malagai 'aaga akina'

i'ina fougā foifafoua,” eoma. Ega'ina eifania afegai epua'afuni'i, afu i'oina elao.

¹⁸ Egani aisama ifani au'i Peto akeisa puo ifo'i mo epo'iai kepa'ani, “Peto faagagai kapa'ina emia,” keoma. Kai kapa'ina emia auga akelogo puo, ifo'i mo epo'iai a'oa'o akaiki'a ipauma e'uegekae. ¹⁹ Kai Herod ifani au'i eifa kapula peni'i, afu ma'oai fekelao Peto fekekapuga eoma. Ke isa afu ma'oai kelao Peto kekapunia kai akeisa aisama, Herod ima'ima au'i epagaga'i. Kai isa kapa'ina emia auga akelogo puo, gua ekupu alogaina, ega iifai isa fekemae eoma.

Herod Emae

Egae kai Herod Iudea ago epua'afuga Sisarea taonina elao egae eagu. ²⁰ Ega kina'iai Herod Taire ke Sidoni taoni'i papiau'i ee'iai gua ekupu alogaina. Kai isa ma'oai kemai kekaigugu kai eega kelao. Ke isa kelao Blastus, Herod epako'ania ega e'a epa'ima auga fou kepaekefa'a puogai, isa eega kelao kaukau, kegoinia Herod fou fekegagao keoma. Gome ega'ina papiau'i e'i fo'ama, kin Herod ega agoai keafia. ²¹ Ega puo Herod kina aga'o ekinaga kinagai, papiau fou kela'afou, ke isa ega lopia tiapuga ei'iuka, ke ega aguagu afugai eagu kai, la'afouai papiau ma'iai enini'ani. ²² Ega aisama papiau keagaga keinaka, “T'ina auga papiau aumauni aina'i laa'i kai, deo aga'o koa aina,” keoma. ²³ Ega aisama fiakoa mo, Lopia ega agelo aga'o isa eauniia, gome papiau isa keau afagaina auga a'o elogonia kai, isa ega'ina au afagaina Deo aepalao penia. Ke

Lopia ega isapuai ugeuge Herod keania elao mo emae.

²⁴ Kai ega'ina kina'iai Deo ega iifa epea efo-ufa'a.

²⁵ Ke Banabas Saulo auni'i Ierusalem taoninai, pako'a papiau'i kepalagaini'i efua aisama, Ioane Mako keoma auga isafa keafia fou kemue Antiok taonina kelao.

13

Deo Ega Spiritu Banabas Saulo Auni'i Ekinani'i Eulai'i

¹ Pau Antiok taoninai pako'a papiau'i epo'iai, profeta ke pamalele au'i isafa keagu. I'ina au'i auga Banabas, Simion Niker keoma auga, Lusius Sairene taonina auga, Manaen, kin Herod auni'i kefa'a auga, ke Saulo. ² Isa Lopia keau afagaina, ke keani gopegope kemegamega alogai, Deo ega Spiritu isa epaini'i einaka, “Lau e'u logoai Banabas ke Saulo auni'i lakinani'i efua. Isa oi epomia amoafilai'i, fekelao e'u pinauga alapaini'i fekekapa'i alaoma auga fekekapa'i,” eoma. ³ Ke keani gopegope, kemegamega, ke Banabas Saulo auni'i Deo ega pinauga akekapa faugai, ima'i kania'iai keogeaua afegai aisama, keulai'i kelao.

Saiprus Keleipuagai

⁴ Ega puo Deo ega Spiritu epapea'i kainai, isa kelao Seleusia. Ke egae lontiai keaguka kepagai kelao Saiprus keleipuagai. ⁵ Ke kelao Salamis ufapogai keofau aisama, kelao Iudea papiau'i e'i la'afou afugai Deo ega iifa keinogonia. Ega'ina kekapaia alogai, pipalagai auga Ioane Mako keoma auga isafa fou keagu epalagaini'i.

⁶ Ega'ina afegai kepea kelao Pafos taoninai, Saiprus keleipuaga kua apiegai aisama, egae Iudea ugauga auga aka Ba-Iesu profeta fofefoge auga keisa. ⁷ I'ina auga kansolo kania'iai auga aka Serkius Paulus fou keagu. Ega'ina kansologa eikifa alogaina. Ke isa Deo ega iifa a'o galogo eoma puo, Banabas Saulo auni'i ee'iai iifa eulaisa, isa eega kegamai eoma. ⁸ Kai kemai aisama, ugauga ega'ina Ba-Iesu, ke Grik malagai keifaga Elimas keoma auga isa ekaisapu'i. Ega koa ekapaisa keaga aga'o ekapunia kansolo ega'ina gakaisapua, Deo ega iifa a'o faelogo, Iesu faepako'ania gamunia eoma. ⁹ Ega aisama Saulo, keifaga Paulo keoma auga, Deo ega Spiritu alo epogu, isa maaga alo ipauma eisa, ke eifa einaka: ¹⁰ “Oi tiapolo gauga! Oi pifoge kapa'i i'oi'i i'oi'i alomu epogu. Ke kina ma'oai alo opai lao'i mai'i kekapakapa au'i lokaisapu'i. Ega puo kina ma'oai Deo ega iifa lokaisapua, pifogei lopafaefania aefuafua. ¹¹ Moisa, pau Lopia ima isapugai afa apala agepenio, maamu agepakimi'inia, kina eaea afoloisa, agelao Deo emu apala age'agegeaini'i afegai kai,” eoma.

Ke fiakoa mo ama ke umina akaiki'a apuapu koa i'opoga isa maaga ekaisapua afu aeisa. Ke eafi gapunini papiau aga'o imagai gaafi gapalagaina eoma. ¹² Kansolo ega'ina ugauga auga faagagai kapa'ina emia eisa aisama, Lopia epako'ania. Gome isa Lopia ega pamalele a'o elogonia ekauai alogaina.

Paulo Banabas Auni'i Pisidia Agogai Antiok Taonina Kelao

13 Paulo ke ega au fou Pafos taonina kepua'afuga lontiai kepagai Pamfilia ago Perka taonina kelao. Egae Ioane Mako keoma auga isa epua'afuni'i emue Ierusalem e taonina elao. 14 Egae kai Perka taonina kepua'afuga kelao, Pisidia ago Antiok taoninai kepealai. Egae Iudea papiaui Deo keau afagaina kinagai, Paulo Banabas auni'i kelao la'afou afugai kekoko keagukipo. 15 Ke egae Deo ega iifa puka kekuapinia, aga'o Moses ega iifa ke aga'o auga profeta e'i iifa kekuapinia. Ega'ina puka'i kekuapini'i efua aisama, la'afou afuga ke'ima au'i au aga'o keulaisa elao Paulo Banabas auni'i epaini'i einaka, "Aamai akimai Iudea aumi, i'a a'a papiaui fau'iai, emi magogo akaiki'a fepakapulani'i auga aga'o ekaega koa, amogafegafe amoifania," eoma.

16 Ega puo Paulo e'ue eapa aina kegalogo eoma puo ima eafiakae ke einaka, "Israel papiaumi ke Iudea papiaumi laa'i aumi, Deo oau afagaina aumi ainau amologo! 17 Israel papiaui e'i Deo lai ufumai apamai ekinani'i Isiptoai au a'i'i koa i'opo'i kemia keagu aisama, epakaisogoni'i eafiakae'i. Ega puo isa au'i ma'o emia. Egae kai ega isapu kapula ipaumagai Isiptoai epapealai'i. 18 Ega'ina afegai inipo 40 ago maininai kepea aisama, Deo aina akeafia, kapa ma'o apala'i Deo eegai kekapai'i. Kai Deo isa e'i laomai apala'i eafiapi'i mo. 19 Ke isa Kanaan agogai, ago imagea kuagai gua papiaui eauoka'i afegai aisama, ega'ina ago'i e'eaisa Isa ega papiaui au'i apu'i epamia. 20 Isa Isiptoai kepealai Kanaan ago'i

keafii'i ke inipo 450 alogai egae keagu.

“Egae kai Deo ega'ina papiau'i, e'i ima'ima au'i epenii'i isa ke'ima'i mo elao profeta Samuel eagu miagai. ²¹ Ke profeta Samuel isa e'imai'i alogai, papiau Samuel kepainia kin aga'o gapeni'i ga'ima'i keoma. Ega puo Deo Benjamin ikupuga auga aka Kis gauga Saulo ekinaga epenii'i. Ke Saulo inipo 40 isa e'ima'i. ²² Kai Deo kin Saulo epaapa'aua afegai aisama, Davide ekinaga isa e'i kin epamia. Ke Deo Davide fougā iina eifa oma, ‘Lau Jese gauga Davide, Lau maauai au felo ipauma, anina laani alogaina auga lakapulaisa. Ke Lau kapa ma'oai ani'i laani fekapa'i laoma auga agekapa'i,’ eoma.

²³ “Deo pako'a iifaga ekapaisa koa i'opoga, Davide okogai Israel papiau'i kania'i isagamauga auga, Iesu eulaisa emai. ²⁴ Kai Iesu aemai koa kai, Ioane Israel papiau'i ma'oai einogoni'i, e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i, ke baptismo fekeafia eoma. ²⁵ Ke Ioane ega pinauga afa'agamo epafua alogai, Israel papiau'i iina epaini oma'i einaka, ‘Oi oopolaga lau kaisau ooma? Oi o'ima auga lau laa'i. Kai amoisā, isa auga lau muniuai agemai. Ke lau isa ife kamataga alagupuka afaekaina' eoma.

²⁶ “Aau akiu, Abraham okogai omai aumi, ke Iudea papiiumi laa'i kai Deo oau afagaina, ega iifa kainai opea aumi, Deo i'a kania'a isagamauga iifaga eulaisa oi eemi emai. ²⁷ Gome Ierusalemē taoninai keagu papiau'i e'i lopia au'i fou, Iesu kaisau auga oko akelogo. Ke profeta kapa'ina keifania auga aufa kina Deo keau afagaina kina'iai kekuapini'i mo ganinagai, oko

akelogo kainai isa faaga'iai Iesu femae keoma iifaga auga ko'a mo emia. ²⁸ Ke ega'ina papiau'i isa femae auga gome ipauma auga akekapulaisa mo ganinagai, isa Pilato kegoinia fekeaupugua keoma. ²⁹ Ke isa fougā Deo ega iifa pukagai kepapua'i au'i faagagai kekapa afe'aini'i afegai aisama, kolotiai keafiopua laai keogeisa. ³⁰ Kai Deo isa maeai epamaunimue. ³¹ Egae kai kina ma'o alogai papiau Kalilea ago kepua'afuga, isa fou Ierusalemē taoninai kemai au'i eapakina peni'i. Pau isa i'a a'a papiau maa'iai Iesu fougā ko'a auga keifafoua.

³² “Ke pau iifa faunina Iesu fougā oi maamia iafafoua. Ega'ina auga ufainagai Deo i'a ufu'a apa'a maa'iai Iesu maeai agepamaunimue auga epako'ania eifania. ³³ Deo pau pako'a iifaga ega'ina i'a ufu'a apa'a ega'ina oko'iai amai au'a, fau'aisai ko'a mo epamia, Iesu maeai epamaunimue. Ega'ina emia auga Isa ega iifa pukagai Sam 2 alogai iina eifa oma koa i'opoga mo emia: “‘Oī Lau Gau, pau Lau oi Amamu lamia,’

eoma

Sam 2:7

³⁴ Deo Iesu epamaunimue, ke imauga aepua'afuga aefoka auga fougā Deo ega iifa pukagai iina eifa oma:

“‘Ufainagai Davide maagai lapako'ania laifania, isa okogai akemai au'i e'u pipeni fauni'i alapeni'i laoma.

Ega koa i'opoga pau Lau Gau, oi faagamuai alakapa,’

eoma.

Aisaea 55:3

³⁵ Ega puo Sam pukagai afu aga'ogai isafa Iesu maeai emaunimue auga fougā iina eifa oma:

“Oi ainamu eafia maamuai Alo Elolofa Auga imauga afolopua'afuga afaefoka,’
eoma. *Sam 16:10*

³⁶ “Gome Deo ega logoai anina eani, Davide eagu miagai papiiau keagu au'i e'i pinauga fekapa eoma auga ekapaisa efua afegai emae. Ke isa imauga keafia ufuga apa kefufuni'i au'i ee'iai kefufunia, ke isa imauga efoka. ³⁷ Kai Deo Iesu maeai epamaunimue, imauga aefoka.

³⁸ “Ega kainai aau akiu, oi kapa'ina fologo laoma auga alaifania. Isa faagagai Deo oi emi laomai apala'i age'agegeaini'i auga fougamaamiaiaifafoua. ³⁹ Ke oi Moses ega iifa ma'oai kai'iai foepa alo opai aumi fomia auga aekainia. Kai kaisau isa kepako'ania au'i, isa faagagai alo opai au'i kemia. ⁴⁰ Ega puo fo'ima feloimi ega koa ufainagai profeta iina keifa oma auga oi faagamiai faemia:

⁴¹ “‘Amoisa! Oi Lau kapa'ina laifania auga eegai oifa apala, opamafua aumi!

Oi emi aguagu kina alogai eemiai kapa aga'o apala ipauma alakapa.

Ke faagamiai apala ipauma agemia aisama, ago-isa agokauai alogaina agomae.

Gome oi emi agu kinagai kapa aga'o alakapa, ke aufalao aga'o ega'ina iifaga oi maamiaia geifafoua mo ganinagai, afolopapako'ania,’ ”

eoma.

Habakuk 1:5

⁴² Paulo einogo efua Banabas auni'i Iudea papiiau'i e'i la'afou afuga kepua'afuga kelao. Ega'ina alogai papiiau isa kepaini'i, Deo keau afagaina kina aga'ogai fekemai pugu, ega'ina iifa'i

fekeinogoaini'i pugu keoma. ⁴³ Ega'ina la'afouga ekani aisama, Iudea papiiau'i ma'o ke Iudea papiiau laa'i kai Iudea e'i kagakaga muninai kepea au'i fou, Paulo Banabas auni'i muni'iai kepea. Ke Paulo Banabas auni'i isa fou kenini'ani, magogo kapula kepenii'i kina ma'oai Deo ega gafegafe akaiki'a isapugai fekeagu felo keoma.

⁴⁴ “Ke iifi aga'o elao afegai, Deo keau afagaina kinagai aisama, Antiok taoninai papiiau fofouga koa i'opoga kemai la'afou afugai kekaigugu Deo ega iifa a'o kegalogo keoma. ⁴⁵ Kai Iudea papiiau'i la'afou akaiki'a keisa aisama, alo'i pikupa epogu. Ke Paulo kapa'ina eifania au'i ee'iai keifa apala.

⁴⁶ Ega aisama Paulo Banabas auni'i alo'i eaipa ke keifa keinaka, “Lai Deo ega iifa, oi Iudea papiiami maamiai faifa kakaua auga ekainia puo aifania. Kai oi i'ina oumakalaina, ke agu pagai maunina foafia auga ifomi oisami aekainimi ooma. Ega kainai amoisa, lai Iudea papiiau laa'i au'i aaipeni'i. ⁴⁷ Gome Lopia lai epaini kapulanimai iina eifa oma:

“Lau oi Iudea papiiau'i laa'i au'i fau'iai eaea lapamiimi.

Ega koa oi agofa'a fofouga papiiau'i ee'i folao kania'i foagamauga,' ”

eoma.

Aisaea 49:6

⁴⁸ Ke Iudea papiiau'i laa'i au'i i'ina iifaga a'o kelogonia aisama alo'i egama alogaina. Ke Lopia ega iifa kapa akaiki'a kepamia. Ke Deo ega logoai ekinani'i agu pagai maunina afuga epenii'i au'i ma'oai Iesu kepako'ania.

49 Ke Lopia Iesu fougā ega'ina ago fofougā epeaisa. 50 Kai Iudea papiaui kelao Antiok taonina kel'ima au'i, ke Iudea papiaui e'i kagakaga kainai kepea au'i akaiki'a'i au'i akafa'i fou ee'iai. Ke alo'i keaniia kepaafi'i Paulo Banabas auni'i keafi apalani'i, ke agoai kepapealai'i. 51 Ega puo Paulo Banabas auni'i, isa iifa faunina Iesu fougā keumakalaina kainai kemuni apu'i, afake-mai pugu gougā kekapaisa ife'i aeapuga keauop-uaina. Egae kai Antiok taonina kepua'afuga Ikonium taonina kelao. 52 Kai Antiok taoninai Iesu kepako'ania papiaui, Deo ega Spiritu alo'i epogu, ke alo'i egama alogaina.

14

Paulo Banabas Auni'i Kelao Ikonium Taoninai

1 Paulo, Banabas auni'i kelao Ikonium taoninai aisama, aufa kina kekapakapa koa i'opoga kekapaisa, kelao Iudea papiaui e'i la'afou afugai kekoko. Egae Deo ega isapuai Deo ega iifa papiaui maa'iai keifa kapulania. Ega puo Iudea papiaui ke Iudea papiaui laa'i au'i ma'o paisa Iesu kepako'ania. 2 Kai Iudea papiaui isa'i Iesu akepako'ania au'i kelao Iudea papiaui laa'i au'i alo'i keaniia. Ega koa kekapaisa, Iudea papiaui laa'i au'i opo'i kepalifu alogaina. Ega puo Ikonium taoninai Iudea papiaui laa'i au'i Iesu kepako'ania papiaui, ke Paulo, Banabas auni'i fou keumakalaini'i. 3 Ega puo Paulo Banabas auni'i kina ma'o ega'ina taoninai keagu. Ke egae keagu alogai aimani'i'i mo Lopia Iesu fougā papiaui maa'iai keifafoua. Ke Lopia isa epalagaini'i puo mirakulo ke isapu gou'i akaiki'a'i kekapai'i.

Ega koa kekapaisa, Deo ega gafegafe pipenina isa epenii'i auga fouga ko'a mo emia. ⁴ Kai Ikonium taoninai papiiau ifo'i ke'eai'i, isa'i Iudea papiiau'i afel'iai keaulao, ke isa'i au'i apostolo afel'iai keaulao. ⁵ Ega aisama Iudea papiiau'i, Iudea papiiau laa'i au'i, ke isa ke'ima'i au'i fou epo'iai iifa kepaapa apostolo fekeafi apalani'i kepoi fekefoupugu'i keoma. ⁶ Kai apostolo i'ina iifaga fouga kelogo puo, kepiaukoko Likaonia ago akaiki'a kelao. Ke kelao egae aisama, Litra ke Derbe taoni'iai kekoko, ke egae kai kelao ega'ina taoni'i afel'iai isafa alo'iai kekoko. ⁷ Ke egae papiiau maa'iai iifa faunina Iesu fouga keinogonia.

Paulo Banabas Auni'i Litra ke Derbe Taoni'iai

⁸ Paulo Banabas auni'i Litra taoninai keagu, iifa faunina Iesu fouga keinogonia alogai, au aga'o mauniai ife emelo aepeapea auga isafa egae eagu. ⁹ Ega'ina auga Paulo enini'ani auga aina elogonia. Ke Paulo maaga elao melo auga eisa, ke au ega'ina epako'ania felo agemia auga eisa elogo. ¹⁰ Ega aisama eifa akaiki'a einaka, “Mo'ue ifemuai moapa opai,” eoma. Ke fiakoa mo melo auga egopo'uege e'ina epea.

¹¹ Pau la'afou papiiau'i Paulo kapa'ina ekapaisa auga keisa aisama, Likaonia malagai aisoi gomegai keagaga keinaka, “Deo i'a papiiau aumauni koa i'opo'a emia eake emai ee'aisai,” keoma. ¹² Ke Banabas kepafaala, isa e'i deo akagai Seus keoma. Kai Paulo isa e'i deo akagai kepafaala, Hermes keoma. Gome isa nini'ani auga. ¹³ Egae kai sakedote Seus keau afagaina e'a taoni afegai eapa auga e'agai epinauga auga

aga'o ke kela'afou papiiau'i fou a'o keaunii'i, e'i deo fekepa'a peni'i keoma puo, polomakau ke salusalu fou eafii'i emaiseini'i taoni pa'afina akegai.

¹⁴ Kai apostolo Banabas Paulo auni'i fou i'ina a'oa'o kelogonia aisama, afe'i tiapu'i ke'i'ioka'i, la'afou alogai kepiau'okoko keagaga keinaka: ¹⁵ “Au, oi kapa puo i'ina kapa'i okapa'i? Lai isafa papiiau aumauni oi koa i'opomi. Kai lai oi maamia'i ainogo ega koa oi i'ina kapa'i kapa aga'o afakepagama au'i fomuni'i kai Deo eague aoniamo, ufa, aagoa, a'u, ke kapa ma'oa'i alo'iai epagama'i auga foaipenia aoma. ¹⁶ Ufainagai Deo agofa'a ma'oa'i epua'afuni'i ifo'i kapa'ina anina keani auga mo kekapai'i. ¹⁷ Ega mo ganinagai Isa ko'a eague auga papiiau epakina'i aefuafua. Isa ega gafegafe i'a epakinai'a, ufai imu epa'a, ke fo'ama i'oi'i i'oi'i aufa e'i kinai epeni'a. Deo ega koa ekapa fo'ama ma'o i'a epeni'a alo'a epagama,” eoma. ¹⁸ Isa ega'ina iifaga keifania mo ganinagai, la'afou kegapaapakipo'i a'o isa fakepa'a peni'i keoma auga e'inoka alogaina. Kai fuagai kepaapakipo'i.

¹⁹ Egae kai Iudea papiiau'i isa'i Antiok ke Ikonium taoni'iai kema'i au'i, papiiau la'afou alogai alo'i keaniia kela'a pagaini'i isa fou kemia. Ke ega'ina papiiau'i Paulo kepoi kefounia. Ke kefounia afegai keopolaga emae keoma puo kela'alaisa taoni afe kelaoaina. ²⁰ Kai Iesu kepako'ania au'i kelao Paulo keapa lofe aisama, e'uegekae taoni alogai ekoko pugu. Ke egani aisama, Banabas auni'i Listra taonina kepua'afuga Derbe taonina

kelao.

Paulo Banabas Auni'i Kemue Siria Agogai Antiok Taonina Kelao

²¹ Ke isa Derbe taoninai kekoko iifa faunina Iesu fougā keinogonia, ke ega'ina papiāu'i ma'o paisa kela'a pagaini'i Iesu kepako'ania afegai aisama, kemue Listra, Ikonium, ke Pisidia ago Antiok taonina kelao pugu. ²² Ke ega'ina taoni'iai kekoko aisama, pako'a papiāu'i magogo kapula kepenii'i, Deo fekepako'ania ega iifai fekeagu felo keoma. Ke kepaini'i keinaka, “Deo ega agofa'ai amakoko aoma koa aisama, kina ma'o Iesu faugai papiāu akeafi apalani'a, agakiekie kakaua kai, Deo ega agofa'ai agakoko agekaina,” keoma.

²³ Egae kai Paulo Banabas auni'i ega'ina taoni'iai pako'a papiāu'i epo'iai iifi e'a au akaiki'a'i au'i kekinani'i, pako'a papiāu'i feke'ima'i keoma. Ke kekinani'i aisama, keani gopogope, ima'i kania'iai keoge'i ke Deo kepako'ania auga kemegamega penia isa fepalagaini'i ega'ina pinauga fekekapa felo keoma. ²⁴ Ke Pisidia ago kepeaisa efua afegai aisama, kepua'afuga Pamfilia ago kelao. ²⁵ Ke egae Perka taoninai iifa faunina Iesu fougā keinogonia afegai aisama, kekailai Atalia taonina kelao.

²⁶ Atalia taoninai lontiai kemue, Siria ago Antiok taonina kelao pugu. Antiok taonina ega'ina auga, ufainagai Deo anina eani Paulo, Banabas auni'i, Isa Ega pinauga fekekapa eoma. Ega puo pako'a papiāu'i, Paulo Banabas auni'i kekinani'i Deo ega pinauga kepenii'i, Deo ega gafegafe akaiki'agai fekekapa keoma. Pau ega'ina pinauga kepenii'i auga kepafua aisama, kemue kelao

ega'ina afugai pugu. ²⁷ Ke kemai ega'ina afugai kekoko aisama, pako'a papiiau'i keifa kaigugu'i. Ke maa'iai Deo isa auni'i faaga'iai kapa'ina eka-pai'i, ke ala koa Deo pa'afi epaagalaisa Iudea papiiau laa'i au'i Lopia kepako'ania auga fouga keifafoua. ²⁸ Ke egae Iesu kepako'ania papiiau'i fou kina ma'o keagu.

15

Pako'a Papiiau'i Iudea Papiiau'i E'i Kagakaga Kainai Fekepea Auga Fouga

¹ Iudea au'i isa'i Ierusalem taoninai kemai au'i kelao Siria ago Antiok taonina, pako'a papiiau'i kepamaleleni'i keinaka, “Oi Moses ega kagakaga kainai au maguae'i faaga iifalaina gouga faagamiai afolokapa koa aisama, Deo kaniami afaeagamauga,” keoma. ² I'ina a'oa'o puogai Paulo Banabas auni'i ke'ue, ega'ina papiiau'i kepagaga'i ke keakekua alogaina. Ega puo Antiok taoninai pako'a papiiau'i, Paulo Banabas auni'i kekinani'i, ke pako'a papiiau'i isa'i fou fekeulai'i, Ierusalem taonina fekelao keoma. Ke egae apostolo, ke pako'a papiiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i fekeisa'i, i'ina a'oa'o fouga maa'iai fekeifania keoma. ³ Ke Antiok taoninai pako'a papiiau'i, Paulo Banabas auni'i, ke pako'a papiiau'i isa'i fou keulai'i kelao alogai, Fenisia ufapoga, ke Samaria agogai kepea pagai. Ke ega mo kelao alogai, pako'a papiiau'i maa'iai Iudea papiiau'i laa'i au'i alo'i eponi, Deo kepako'ania auga

keifafoua. Ke pako'a papiau'i ega'ina a'lo kelogonia aisama, ma'oai alo'i egama alogaina. ⁴ Ke kelao Ierusalem taonina aisama, pako'a papiau'i apostolo ke pako'a papiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i isa keifa koko'i. Ke Paulo Banabas auni'i, ke fou kemai au'i Deo isa faaga'iai kapa'ina ekapai'i auga Ierusalem taonina pako'a papiau'i ma'oai maa'iai keifafoua.

⁵ Kai Faliseo ikupuga au'i isa'i Iesu kepako'ania au'i ke'ue keinaka, "Iudea papiau'i laa'i au'i isafa, au maguae'i faaga iifalaina gouga fekeafia, ke fapaini kapulani'i, Moses ega iifa munina fekepea," keoma.

⁶ Ega aisama apostolo, ke pako'a papiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i fou kekaigugu, i'ina iifaga oko fekepakaisa keoma. ⁷ Ke ifo'i mo epo'iai kenini'ani epo emae'fa afegai aisama, Peto e'ue epaini'i einaka, "Aau akiu pako'a papiami ma'oai, oi ologo oma'e pagu epomia Deo lau ekinaniau, Iudea papiau'i laa'i au'i maa'iai, iifa faunina Iesu foug faifafoua eoma. Ega koa ega'ina papiau'i isafa Iesu foug fekelogo fekepako'ania eoma. ⁸ Ke Deo, papiu ma'oai gua'i alo eisa auga, ega Spiritu, i'a epenii'a koa i'opoga, Iudea papiau'i laa'i au'i isafa epenii'i. Ega koa ekapaisa, Deo i'a ani'a eani koa i'opoga mo, isa isafa ani'i eani auga ko'a mo epakina'i. ⁹ Ega koa ekapaisa i'a Iudea papiu'a, ke Iudea papiau'i laa'i au'i fou epo'aisai i'o'ina aga'o laa'i, ma'oai i'opo'a aga'omo. Gome isa Iesu kepako'ania faagagai Deo isa e'i laomai apala'i e'agegeaini'i. ¹⁰ I'a ke ufu'a apa'a fou, Moses ega iifa ma'oai kai'iai alapea, fapea koa auga

e'inoka alogaina auga alogo felo. Ega puo kapa puo Iudea papiaui laa'i au'i, ega'ina meau'i amopeni'i ooma? Ega koa okapa auga Deo ega logoai kapa'ina ekapa auga okaisapua. Oi Deo ago'opo agekaina ma ooma? ¹¹ Kai i'a apako'ania i'a a'a Lopia Iesu Kristo ega gafegafeai Deo i'a kania'a eagamauga aoma. Ega koa i'opoga mo isa isafa faaga'iai emia,” eoma.

¹² La'afou alogai papiaui ma'oai i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, komo mo keoma. Egae kai aina'i kepaaua, Iudea papiaui laa'i au'i epo'iai, Deo Banabas, Paulo auni'i epalagaini'i puo, mirakulo ke isapu akaiki'a'i gou'i kekapai'i auga fou'i keifafou'i a'o'i kelogonia. ¹³ Ke isa kenini'ani efua aisama, pako'a papiaui epo'iai au akaiki'a auga, apostolo James e'ue papiaui epaini'i einaka, “Aau akiu Iesu opako'ania aumi ainau amologo. ¹⁴ Iudea papiaui laa'i au'i Deo ega gafegafeai ekinani'i, isa ifo ega papiaui epamia'i. Ega koa Deo ega'ina papiaui ani'i eani auga epakinai'a. Ega'ina auga Peto i'a maa'aisai eifafoua efua. ¹⁵ Ke i'ina iifa'i ufainagai profeta keifani'i koa i'opoga. Ega'ina fouga Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

¹⁶ “ I'ina afegai lau alamue alalao Davide ega e'a e'ualai auga alapaapamue pugu.

Ke ega e'a kapa elifu auga alapaapa pugu, ke afugai alapalaoa.

¹⁷ Ega koa agofa'ai papiaui ma'oai keague au'i, ke Iudea papiaui laa'i kai lau akau keafia au'i,
Lopia fekekapuga laoma.

18 Deo ega pinauga ma'oi ekapa'i au'i ufainagai elogo,'

eoma.

Amos 9:11-12

19 “Peto, Banabas auni'i keifania auga, Deo ega iifa pukagai kekae au'i fou i'opo'i mo puo, lau e'u nini'ani fuagai auga Iudea papiiau'i laa'i au'i alo'i eponi Deo keaipenia au'i e'i keaga falapa'inokania. 20 Kai i'a malele fapapua ee'iai faulaisa fapaini'i, i'ina lao'i mai'i fakekapa'i. Fo'ama deo pifoge'i kepa'a peni'i au'i fakeani'i. Ke amage koa lao'i mai'i apala'i fakekapa'i. Ke a'o aiso'i kepepe apua, ke ufeai aiso'i kela'a apua au'i fakeani'i ke ifa'i isafa fakeania. 21 Gome taoni ma'oi alo'iai Iudea papiiau'i Deo keau afagaina kina'iai, Iudea papiiau'i e'i la'afou afu'iai, Moses ega iifa ufainagai keifafoua mo emai pau kina,” eoma.

Iudea Papiiau'i Laa'i Kai Iesu Kepako'ania Au'i Ee'iai Malele Keulaisa

22 Egae kai apostolo ke pako'a papiiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i, ke pako'a papiiau'i ma'oi fou epo'iai ifo'i e'i au isa'i fekekinani'i, Paulo Banabas auni'i fou Antiok taonina fekelao keoma. Ke isa pako'a papiiau'i fau'iai kaniagai kepinauga au'i auni'i, Judas, kepafaala Basabas keoma auga, ke Silas auni'i kekinani'i. 23 Ke malele kepapua kepenii'i kelao. Ega'ina malelega alogai iina kepapua oma:

Antiok taonina, ke Siria ke Silisia agogai oague, Iudea papiaumi laa'i kai Iesu opako'ania aumi, oi ma'oi oagu felo ma?

Lai apostolo, pako'a papiiau'i epo'iai au akaiki'amai aumai, ke aami akimi Iesu

apako'ania aumai, i'ina malelega apapua eemai aulaisa.

²⁴ Papiiau isa'i lai kepua'afunimai kefai e'i nini'aniai oi alomi kepama'o, ke opofua kepenimi auga a'o alogonia. Kai lai ega'ina nini'ani'i isa alapeni'i, isa ifo'i opo'iai oi kepainimi.

²⁵ Ke lai ainamai aga'omo emia, au isa'i akinani'i, Banabas Paulo auni'i ani'i aani alogaina au'i fou aulai'i kefai. ²⁶ Isa ifo'i imaaui Deo kepalao penia, mae mauni epogai Lopia Iesu Kristo aka faugai kepinauga. ²⁷ Ega puo lai Judas, Silas auni'i akinani'i aulai'i, ke isa auni'i kapa'ina apapua auga isafa i'opoga mo akeifafoua. ²⁸ Gome Deo ega Spiritu felo eoma auga, ke lai aopolaga felo aoma auga, oi meu akaiki'a ipauma falapenimi kai, kapa'ina oi agokapa'i agekaina auga fokapa'i aoma. ²⁹ Ega'ina auga oi fo'ama, deo pifoge'i kapa'a peni'i au'i foloani'i, ke amagelofe aloafia aumi papiiau aga'o fou folofeu aage mo, ke a'o aiso'i opepe apu'i au'i, ke ufeai aiso'i ola'a apu'i au'i foloani'i, ke ifa'i isafa foloinu. Oi lai kapa'ina aifani'i au'i agokapa'i aisama, felo ipauma agokapa. Mo'o, iifa inae efua. Ke foagu felo aoma.

³⁰ Ke ega'ina malelega keafiia au'i kelao Antiok taoninai kekoko. Ke egae pako'a papiiau'i keifa kaigugu'i kai malele kepenii'i. ³¹ Ke pako'a papiiau'i ega'ina malelega kekuapinia, ke magogo kapula a'o kelogonia aisama alo'i egama alogaina. ³² Ke Judas, Silas auni'i isafa profeta au'i puo, aa'i aki'i Iesu kepako'ania au'i magogo kapula kepenii'i, alo'i ko'agai Iesu fekepako'ania

fekeagu felo keoma. ³³⁻³⁴ Judas Silas auni'i egae keagu kina pika koa elao afegai kai, pako'a papiau'i isa auni'i gagao iifa'iai fekeulai'i fekemue Ierusalem taonina pako'a papiau'i keulai'i ke mai au'i ee'i fekelao keoma.* ³⁵ Kai Paulo Banabas auni'i isafa Antiok taoninai mo keagu. Egae isa ke pako'a papiau'i ma'o isa'i fou kepamalele, ke Lopia Iesu fougā keinogoina.

Paulo Banabas Auni'i Keakekua Keagukua

³⁶ Egae kai kina isa'i kelao afegai, Paulo Banabas epainia einaka, “Amamue amalao, Lopia Iesu fougā ainogonia taoni'i ma'oai alo'iai amakoko, aa'a aki'a Iesu kepako'ania au'i ala keagu oma auga amaisa'i,” eoma. ³⁷ Ega aisama Banabas anina eani Ioane kepafaala Mako keoma auga gaafia fou kegalao eoma. ³⁸ Kai Paulo isa fekeafia fou fekelao auga eopolaga felo laa'i eoma. Gome Ioane Mako keoma auga Pamfilia agogai isa epua'afuni'i, ke isa fou akelao akepinauga. ³⁹ Ke isa Banabas auni'i epo'iai akekua akaiki'a emia auni'i kepua'afuni'i. Ega puo Banabas Mako eafia lontiai keaguka Saiprus keleipuuga kelao. ⁴⁰ Kai Paulo auga Silas ekinaga, ke Antiok taoninai Iesu kepako'ania au'i kemegamega, Paulo Silas auni'i Lopia imagai kepaau'i, Lopia ega gafegafe akaiki'agai fepalagaini'i keoma. Egae kai keulai'i kelao. ⁴¹ Ke isa Antiok taonina kepua'afuga aisama, ife'iai kelao mo Siria, ke Silisia ago'iai kekoko pako'a papiau'i magogo kapula kepenii'i kepakapulani'i.

* **15:33-34:** Papiau isa'i 33-34 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Kai Silas auga egae gaagu eoma puo eagu.”

16

Timoti Paulo Silas Fou Kelao

¹ Paulo Silas aunili kelao Derbe taoninai ke kelao mo Listra taoninai. Egae pako'a auga aga'o aka Timoti eagu. Isa ina auga Iudea pako'a papiega kai ama auga Grik auga. ² Listra ke Ikonium taoni'iai Iesu kepako'ania au'i Timoti fougafelo mo keifania. ³ Paulo, Timoti anina eani fou fekelao eoma. Ke Iudea papiau'i egae keagu au'i kai'iai isa Timoti eafia maguaega faaga iifalainagouga faagagai ekapaisa. Gome Iudea papiau'i egae keagu au'i kelogo Timoti ama auga Grik auga. ⁴ Ke isa Listra taonina kepua'afuga kelao afu ma'oai kepeai'i alogai, taoni aga'o aga'ogai Ierusalem taonina apostolo'i, ke pako'a papiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i fou nini'ani kepako'ania maleleai kepapua auga pako'a papiau'i maa'iai keifania, ega koa kainai fekepea keoma. ⁵ Ega koa kekapaisa, pako'a papiau'i e'i pako'a Iesu eegai eakaiki'a kapula emia. Ke kina ma'oai papiau ma'o Iesu kepako'ania, e'i la'afou akaiki'a emia elaoaina.

Paulo Maaga Elaulau Masedonia Auga Eisa

⁶ Pau Paulo, Silas ke Timoti fou Friki ke Kalatia taoni'i fofougakepeai'i. Kai Deo ega Spiritu isa aelogoaini'i, Deo ega iifa egae Asia ago'iai akeifafoua. ⁷ Ke isa kelao Misia agogai kekoko aisama, kelao mo Misia ago paisoagai kepealai. Egae Bistinia agogai kegakoko keoma kai, Iesu ega Spiritu isa aelogoaini'i. ⁸ Ega puo Misia agogai kepea pagai, kelao Troas taoninai kekoko. ⁹ Egae keaguega kai, gapi aga'ogai Paulo maaga

elaulau Masedonia agogai au aga'o eapa isa egoinia, einaka, "Mopagai mai Masedonia agogai mopalagainimai," eoma. ¹⁰ Ke Paulo laulau eisa afegai aisama, lai aopolaga Deo epalagonimai, Masedonia agogai keagu au'i maa'iai iifa faunina Iesu fougā faifafoua eoma aoma. Ega puo Deo eifanimai, Masedonia ago falao fafiakoa, ega'ina papiau'i maa'iai iifa faunina Iesu fougā faifafoua auga apako'ania.

Filipi Taoninai Papie Aka Lidia Alo Eponi

¹¹ Troas taoninai lonti aafia opainai apagai Samotrasia ago alao. Ke egani aisama Neapolis ufapogai aofau. ¹² Egae aake ifemaisai apea alao Filipi taoninai. Masedonia ago alogai Filipi taonina auga Roma papiau'i kekapaia. Ke taoni ega'ina auga taoni ma'oai kania'iai auga. Egae Roma papiau'i ma'o keagu Masedonia ago ke'imaisa. Ke lai egae aagu kina pika koa elao. ¹³ Ke Iudea papiau'i Deo keau afagaina kinagai, lai taoni pa'afinai apealai alao agapuge laagai. Ke egae megamega afuga aga'o amaisa amamegamega aoma. Ke egae aagukipo ke a'ina papie kemai egae kela'afou au'i maa'iai anini'ani. ¹⁴ Papie egae aina'i kepaaua au'i epo'iai aga'o Tiatira taonina papiega aka Lidia. Isa mulamula pitoga ke ageage fou keafi lapuinia tiapu kepauga auga tiapu'i e'afa'afalaini'i. Ke isa kina ma'oai Deo eau afagaina. Ke Lopia ega'ina papiega alo epaeaea puo Paulo kapa'ina eifania auga elogo felo ke minogai ekoko. ¹⁵ Ke isa ke ega famili fou Paulo kapa'ina eifania auga kepako'ania ke baptismo keafia afegai aisama egoinimai einaka,

“Oi alomiaia oopolaga lau Lopia lapako'ania ooma koa aisama, fomai e'u e'ai fou faagu,” eoma. Ke isa efaegai alogaina puo, fou ega e'a alao.

Paulo Silas Auni'i Kepatipulani'i

¹⁶ Kina aga'ogai lai megamega afuga alao alogai, kala'afi ifiaoga aga'o fou apiaogai. Tiapolo ega'ina ifiaoga alogai eagu puo, profeta koa i'opoga muni kapa'ina agemia auga epalogo. Isa tiapolo kapa'ina epalogo auga papiiau maa'iai eifania. Ke isa ke'ima au'i fau'iai, ega'ina pin-auga ekapaisa, ke moni eafia ke'ima au'i epenii'i.

¹⁷ Ega'ina ifiaoga Paulo ke lai fou munimaisai epea eagaga einaka, “I'ina au'i auga Deo akaiki'a ufai au'oniai eague Auga ega pinauga au'i. Ke isa oi kaniami isagamauga keagaga maamia keifafoua,” eoma. ¹⁸ Ke ega koa ekapaisa elaolao Paulo alo epakiekie alogaina. Ega puo epuaipini ifiao eisa ke alogai tiapolo eagu auga epainia einaka, “Iesu Kristo aka isapugai lau laifa kapula penio, isa alogai mopealai!” eoma. Ega aisama fiakoa mo tiapolo ega'ina ifiaoga alogai epealai.

¹⁹ Kala'afi ifiaoga ke'ima au'i, ifiao faagagai moni keafiafia auga afia'amaga pau laa'i emia auga keisa. Ega aisama Paulo Silas auni'i keafii'i afa'afa afuga kelaoaini'i, ke isapu keafia papiiau ke'ima'i au'i ago'iai fekepaapa'i keoma. ²⁰ Ke kelaoaini'i iifa ipakaina ago'iai kepaapa'i kai keifa keinaka, “I'ina au'i Iudea au'i kelele akaiki'a'i i'a a'a taoni alogai kekapai'i. ²¹ Ke isa kagakaga i'oi'i lai Roma papiaumai aifa apu'i au'i maamaisai keifafoua. Ke ega'ina kagakaga'i agaafi'i ke agakapa'i isafa afaekaina,” keoma.

²² Ega aisama egae papiau kela'afou au'i isafa, isa ee'iai keifa apala. Ke iifa ipakaina papiau isa'i kepaafi'i Paulo Silas auni'i afe'i tiapuga kegapai'iulai'i ke kegagapuki'i keoma. ²³ Ke uipiai kegapu lala'o'i efua afegai, tipulai kepiu koko'i. Egae kai tipula afuga e'ima auga kepainia fe'ima'ima felo keoma. ²⁴ Tipula e'ima auga i'ina iifaga eafia aisama, Paulo, Silas auni'i eafi'i tipula e'a alo ipaumagai epaagu'i, ife'i apie apie tieiniai lailai kafilinai* epaagapi'i.

²⁵ Kai fafuai koa i'opoga Paulo, Silas auni'i kemegamega keifi, Deo keau afagaina ke tipula au'i isa aina'i kelogonia. ²⁶ Ke fiakoa mo kafokau akaiki'a ipauma emai, tipula e'a afuga fofouga epapigugunia. Ke fiakoa mo tipula pa'afi'i ma'oai keagalai, ke tipula au'i ma'oai faaga'iai tieini loka'i keagalai. ²⁷ Ega'ina alogai tipula e'ima auga feuai ekauai e'ue. Ke tipula pa'afi'i keagalai eisa'i aisama, eopolaga tipula au'i kepiu efua eoma puo, ega ifani a'ifaga efuaua ifo gafaupugua eoma. ²⁸ Kai Paulo aiso gomegai eagaga einaka, "Ifomu faagamu folopakiekie! Gome lai ma'oai inamo'e!" eoma.

²⁹ Ke afu e'umina puo tipula e'ima auga eaea gamai agagaga epa'aau. Ke eaea kemaiseina aisama, eafia tipula e'a alogai epiaukoko, ke maipiguguga mo Paulo, Silas auni'i ife'i fo'inai eomukipo. ³⁰ Egae kai Paulo Silas auni'i epa-pealai'i fou afe kemai kai, epa'ani peni'i einaka,

* **16:24:** Lailai kafilina i'ina auga ufainagai tipula afugai kepapinauga, papiau kepaaga'i faaga'i kepakiekie.

“E'u lopia! Kapa'ina fakapa ega koa kaniau ageisagamau?” eoma.

³¹ Ke isa keinaka, “Lopia Iesu mopako'ania ega koa oi emu famili fou kaniami ageagamauga,” keoma. ³² Ke Paulo Silas aun'i tipula e'ima auga maagai Lopia ega iifa keifania, ke ega famili papi'au'i ma'oai isafa maa'iai keifania. ³³ Ke ega'ina gapinai mo, tipula e'ima auga Paulo Silas aun'i elaoaini'i faaga'i kegapu kafa'i au'i ifa'i eikulai'i. Egae kai fiakoa mo ega famili papi'au'i ma'oai fou Iesu kepako'ania ke baptismo keafia. ³⁴ Ega'ina afegai ega e'ai ekokoaini'i fo'ama epeni'i keania. Ke isa ega famili fou ma'oai Deo kepako'ania puo alo'i egama alogaina.

³⁵ Egani amagai aisama, iifa ipakaina au'i e'i papi'au isa'i keulai'i kelao iifa ipakaina au'i isa maa'iai kapa'ina keifania auga, tipula e'ima auga maagai keifania keinaka, “I'ina au'i aun'i mopapealai'i,” keoma. ³⁶ Ke tipula e'ima auga ekoko elao ega'ina iifaga Paulo maagai eifania einaka, “Iifa ipakaina iifa keulaisa oi Silas aunimi fapapealaimi keoma. Ega puo pau agopealai agekaina, ke gagaoai amolao,” eoma.

³⁷ Kai Paulo iifa ipakaina au'i papi'au keulai'i au'i epaini'i einaka, “Lai isafa Roma papi'au. Kai faai iifa ipakainai iifa ipakaina au'i lai kelele kapa'i akapai'i au'i akekapulai'i kai la'afouai kegapukimai, tipula e'a alogai kepiu kokoimai. Ke pau lai ogefakeai kepapealai aagenimai mo keoma. Iifa gome maamia laifania, ega koa afaemia! Ega puo isa ifo'i fekemai lai fekepa-pealaimai,” eoma.

³⁸ Ke iifa ipakaina au'i papiâu keulai'i au'i i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, kemue kelao iifa ipakaina au'i maa'iai Paulo kapa'ina eifania auga keifania. Ke iifa ipakaina au'i Paulo Silas auni'i Roma papiâu'i auga kelogo aisama, kemani'i alogaina. ³⁹ Ke ifo'i kemai Paulo Silas auni'i ee'iai kapa'ina kekapai'i auga, feke'agegeaini'i keoma. Ke kepaini lopiani'i mo, ega'ina taonina fekepua'afuga keoma. Egae kai tipula e'agai kepapea felo'i kelaoaini'i kepealai. ⁴⁰ Ke Paulo Silas auni'i tipula e'agai kepealai ke kelao Lidia ega e'ai. Ke egae Iesu kepako'ania au'i keisa'i aisama, magogo kapula'i kepenii'i ke fekeagu felo keoma. Egae kai auni'i isa kepua'afuni'i kelao.

17

Paulo Elao Tesalonika Taoninai

¹ Pau Paulo Silas auni'i Amfipolis ke Apolonia taoni'iai kepea pagai kelao aisama, kelao mo Tesalonika taoninai kekoko. Ega'ina taoninai Iudea papiâu'i e'i la'afou afuga aga'o eka. ² Ke Paulo afu i'oi'iai ekoko aisama, Iudea papiâu'i e'i la'afou afugai ekokoko koa i'opoga, Tesalonika taoninai isafa ega'ina afugai ekoko. Egae Iudea papiâu'i Deo keau afagaina kina'i oiso alogai, Deo ega iifa pukagai Deo ega iifa eafii'i maa'iai oko eifa felo. ³ Ke ko'a Mesaia fekiekie ke maeai femaunimue pugu auga fougua eifafoua einaka, "Pau Iesu ega'ina fougua maamiai laifania auga Mesaia," eoma. ⁴ Ke Iudea papiâu isa'i, Grik papiâu'i ma'o Deo keau afagaina au'i, ke au akaiki'a'i ma'o akafa'i isafa, Paulo ega iifai alo'i

eafi opogaina puo Iesu kepako'ania ke isa Paulo Silas fou kemia.

⁵ Kai Iudea papiaui kepikupa puo, afa'afa afugai laomai apala kekapa'i au'i isa'i kepakai guguaini'i, la'afouai taoni alogai kekoko kepakafo'o, a'oa'o akaiki'a'i kekapai'i. Ke kepiau au aga'o aka Jason ega e'a kelao ke Paulo Silas auni'i kekapuni'i, kegaafi'i la'afou papiaui ee'i kegalaoaini'i keoma. ⁶ Kai isa akeisa'i aisama, Jason ke aaga akina pako'a papiaui isa'i fou kela'alai'i taoni ke'ima au'i ee'i kelaoaini'i, ke keagaga keinaka, "Paulo Silas auni'i agofa'a fofouga alogai kelele akaiki'a'i kekapa'i au'i pau kemai inae. ⁷ Ke Jason isa eifa koko'i ega e'ai fou keagu. Isa ma'oi iina keifa oma, 'Kin aga'o aka Iesu eague keoma. Ega koa kekapa Roma agofa'a fofouga e'ima lopiaga, Sisa ega iifa keumakalaina, kainai akepea,' " keoma. ⁸ La'afou papiaui ke taoni ke'ima lopia'i, i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, kelele akaiki'a kekapai'i ke a'oa'o akaiki'a ipauma emia. ⁹ Egae kai Jason aaga akina pako'a papiaui fou e'i kelele afa keogeisa kai kepapealai'i.

Paulo Silas Auni'i Berea Taonina Kelao

¹⁰ Ke egapi aisama, Iesu kepako'ania au'i fi-akoa mo Paulo Silas auni'i keulai'i Berea taonina kelao. Ke kelao Berea taonina aisama, Iudea papiaui e'i la'afou afugai kekoko. ¹¹ Berea taonina papiaui auga alo'i gagafe. Ke isa Tesalonika taonina papiaui e'i laomai koa i'opoga laa'i. Gome isa Paulo Silas auni'i Iesu fouga keifafoua aisama aina'i akepamafua. Kai alo'i ko'agai aina'i kepaaua, Paulo kapa'ina eifania auga kina

ma'oai Deo ega iifa puka alo keisa, Paulo iifa ko'a ma eifania, o laa'i ma auga kegalogo keoma. ¹² Ega puo egae Iudea papiau'i ma'o, ke Grik papie'i akaiki'a'i au'i, ke Grik au'i ma'o isafa Iesu kepako'ania.

¹³ Kai Iudea papiau'i Tesalonika taoninai keagu au'i, Paulo Berea taoninai Deo ega iifa eifafoua auga fougā kelogo aisama, isa isafa ega kelao. Ke ega'ina papiau'i alo'i keania, gual'i kepakupua ke ega'ina papiau'i Paulo Silas auni'i keumakalaini'i. ¹⁴ Ega aisama Iesu kepako'ania au'i fiakoa mo, Paulo keulaisa elao a'u niegai. Kai Silas, Timoti auni'i auga Masedonia agogai mo keagu. ¹⁵ Ke au isa'i Paulo keisaoga fou kelao au'i fou kelao mo Atens taoninai. Egae isa kepua'afuga ke Paulo ega iifa keafia Silas, Timoti auni'i fekepaini'i fekefiakoa fekelao Paulo fou Atens taoninai fekepiao'gai keoma.

Paulo Atens Taoninai Eagu

¹⁶ Pau Paulo Atens taoninai Silas Timoti auni'i e'imai'i alogai, pifoge deo'i ega'ina taonina alo epogu auga eisa aisama, alo emafu ke gua ekupu alogaina. ¹⁷ Ega puo kina ma'oai Iudea papiau'i e'i la'afou afugai ekoko, egae Iudea papiau'i, ke Grik papiau'i Deo keau afagaina au'i fou keakekua, ke Deo ega iifa maa'iai fougā eifa felo alogaina. Ke aufa kina afa'afa afuga isafa, elao papiau kapa'i mo egae eisa'i au'i maa'iai Deo ega iifa eifa felo alogaina. ¹⁸ Ega'ina ekapaisa alogai, kina aga'ogai au isa'i

Epikurius pamalelega* muninai kepea au'i, ke isa'i Stoik pamalelega† muninai kepea au'i, Paulo fou ake'i kepakua. Ega'ina papiiau'i isa'i keifa keinaka, “I'ina nini'ani aage auga kapa'ina gaifania eoma,” keoma. Ke isa'i au'i keinaka, “Isa i'a deo oko'i alalogo au'i fou'i eifania,” keoma. ¹⁹ Egae kai Paulo keafia la'afouai kekaigugu kenini'ani afuga aka Areopakus keoma auga afuga kelaoaina. Ke egae kepainia keinaka, “Lai anina aani pamalele mamaga i'ina fougua loifania auga kapa'ina auga, oko amalogo felo aoma. ²⁰ Gome oi lai kapa mama'i a'o'i alalogologo au'i loifani'i a'o'i alogoni'i. Ega puo oko'i mopakai felo amalogo felo aoma,” keoma. ²¹ Gome Atens taonina papiiau'i ma'oai ke papiiau i'oi'i Atens taoninai keagu au'i isafa, kina maaga akaiki'a keagu kapa i'oina aga'o akekapaisa kai, ifo'i mo epo'iai kapa mama'i fou'i keifani'i, ke laa'i koa aisama, aufalao aga'o kapa mama'i fou'i eifani'i au'i a'o'i kelogoni'i.

²² Ega aisama Paulo iifa ipakaina afuga aka Areopakus keoma afugai kela'afou papiiau'i epo'iai e'ue eapa kai eifa einaka, “Atens taonina aumi! Oi alomi ko'agai emi deo oau afagai alogaini'i auga pau lalogo. ²³ Gome oi emi taoni lapeaisa alogai afu ma'oai pifoge deo'i, oauau afagaini'i au'i alou ko'agai laisa felo alogaini'i. Ke amu deo opa'a penia afuga aga'ogai iifa iina kepapua oma laisa: ‘Deo oko alalogo auga amu apa'a penia,’

* **17:18:** I'ina papiiau'i auga e'i agu alogai alogama ma'oai ani'i akeani. † **17:18:** I'ina papiiau'i anina keani e'i agu alogai alogama mo kekapukapuga au'i.

keoma. Ega puo oi Deo oko alologo felo kai oau afagaina auga fougā maamiaia alaifania.

²⁴ “Deo ega'ina auga agofa'a ke agofa'a alogai amu ma'oai epagama'i auga. Deo ega'ina auga Lopia, ufa ke aagoa kapa'i ma'oai inagome auga. Ke Isa papiāu aumauni ima'iaia Isa faugai e'a kekapa'i au'i alo'iaia aeagu. ²⁵ Ke Isa ifo i'a a'a agu maunina, lalau'a epenii'a, ke kapa ma'oai ani'i aani au'i isafa epenii'a. Isa kapa ma'oai inagome, ke kapa ma'oai Isa apuga. Ega puo papiāu aumauni ima'aisai, kapa ma'oai fakapa'i Deo fapa'a penia fapalagaina auga anina aeani. ²⁶ Ke ufainagai Isa ifo au aga'o epagama. Ke ega'ina auga aga'omo faagagai agofa'a papiāu'i ma'oai kemai, ega koa isa agofa'a fofougā alogai fekeagu eoma. Ke ega logoai ega'ina papiāu'i kina kapa'iaia fekemauni, fekemae, ke afu kapa'iaia fekeagu auga isafa ekapaisa. ²⁷ Deo ega'ina eka-pai'i, ega koa papiāu Isa fekekapuga eoma. Ke Isa i'a aga'o aga'o ee'aisai aakai laa'i mo ganinagai, i'a agakailai Isa agakapuga aisama, Isa gamuga afaopo, ke afaisa isafa. ²⁸ Gome oi epomiaia au isa'i iifiaia iina kepapua oma, 'I'a ma'oai deo gauga,' keoma. Ega koa i'opoga, Isa i'a e'imai'a, ke i'a Isa imagai aague alao amai.

²⁹ “Ega puo i'a Deo gauga kainai, i'a papiāu aumauni opola'iaia Deo keopolaga, e'i ikifa ke logoai gold, silifa ke kepoai Deo koa iisa kegauni'i au'i aisa'i Deo falapamia'i. ³⁰ Ufainagai i'a Deo alalogo felo puo, Deo i'a a'a laomai apala'i eisa'aoni'i. Kai pau auga Deo afu ma'oai papiāu'i eifa kapula peni'i, e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i eoma.

³¹ Gome Deo ifo ega logoai au aga'o ekinaga, ke kina aga'o eogeisa au ega'ina faagagai alo opai laoga mainai afa agepipeni, ke papiau e'i laomai felo, o apala auga afa agepeni'i. Ke Deo au ega'ina maeai epamaunimue faagagai, isa i'a a'a laomai felo, o apala afa agepeni'a auga iifaga ko'a mo emia.”

³² Paulo papiau maal'iai maeai maunimue fougua eifania aina kelogonia aisama, papiau isa'i isa kepa'aua kea'alaina. Kai isa'i au'i keinaka, “Lai ega'ina nini'anina moifania a'o amalogo pugu aoma,” keoma. ³³ Ega puo Paulo la'afou afuga epua'afuga elao. ³⁴ Kai papiau isa'i Paulo muninai kepea, ke Iesu kepako'ania. Ega'ina papiau'i epo'iai Areopakusai kela'afou auga aga'o aka Dionisius, ke papie isafa aga'o aka Damaris, ke papiau isa'i isafa pako'a papiau'i kemia.

18

Paulo Korinto Taoninai

¹ Ega'ina afegai Paulo Atens taonina epua'afuga elao Korinto taonina. ² Ke egae Iudea auga aga'o aka Akuila, Pontus ago auga, akafa Prisila auni'i pau mo koa i'opoga Itali ago kepua'afuga, Korinto taonina kelao au'i ekaifaini'i. Gome Sisa Klaudius, Roma agofa'a fofougua e'ima auga iifa eulaisa, Iudea papiau'i ma'oai Roma fekepua'afuga eoma. ³ Ke Paulo elao isa eisa'i. Ke Paulo, Akuila koa i'opoga feufeu e'a'i palai'i ikapa auga kainai, egae isa fou keagu kepinauga. ⁴ Ke Paulo Korinto taoninai eagu alogai, Iudea papiau'i Deo keau afagaina

kina'iai, la'afou afugai, Iudea ke Grik papiau'i alo'i ko'agai Iesu fekepako'ania eoma puo, Iesu fougā maa'iai eifa felo alogaina aefuafua.

⁵ Ke Silas Timoti auni'i Masedonia ago kepua'afuga, Korinto taonina kemai aisama, Paulo e'a palai'i ikapa pinaugaga eapakipo. Kai opo alo fofougai Iudea papiau'i maa'iai, Deo ega iifa mo einogo, Iesu Mesaia auga fougā ko'a mo eifafou kapulania. ⁶ Kai Iudea papiau'i Paulo fou keaipagai ake'i kepakua, ke eegai keifa apala aisama, Paulo Iudea papiau'i ee'iai gua ekupu alogaina auga gouga ekapaisa, afe tiapuga e'afoisa ke epaini'i einaka, “Oi emi laomai apala afa agoafia auga oi ifomi emi puo, lau puo laa'i. Lau oi eemiai kapa'ina fakapa auga lakapaisa efua. Ke pau kina auga lau Iudea papiau'i laa'i au'i ee'i alalao, egae Deo ega iifa alaifafoua,” eoma.

⁷ Egae kai Paulo Iudea papiau'i e'i la'afou afuga epua'afuga, au aga'o aka Taitus Justus Deo eau afagaina auga ega e'a elao. Isa ega e'a auga la'afou e'a eegai mo. ⁸ Ke Iudea papiau'i e'i la'afou afuga e'ima lopiaga aka Krispus, ke ega famili ma'oai fou Lopia Iesu kepako'ania. Ke Korinto taonina papiau'i ma'o Paulo aina kelogo au'i Iesu kepako'ania, ke baptismo keafia.

⁹ Gapi aga'ogai Lopia laulauai Paulo epainia einaka, “Folomani'i, komo folooma, e'u iifa foifafoua paisa. ¹⁰ Gome lau oi fou aague, ke kai aga'o oi afaepalifuiso. Gome lau e'u papiau ma'o i'ina taoninai keague,” eoma. ¹¹ Ega puo Paulo inipo aga'o ke gafa imagea egae eagu Deo ega iifa papiau epamaleleni'i.

¹² Ke Akaia agogai au aga'o aka Kalio Roma kansologa emia aisama, Iudea papiiau'i alo'i aga'omo emia Paulo keafia kegopeisa, iifa ipakaina afuga kelaoaina. ¹³ Ke kelaoaina aisama, kansolo Kalio agogai kepaapa kai keifa keinaka, "I'ina auga papiiau alo'i eaniia, kagakaga oko i'oinai Deo kegaau afagaina eoma. I'ina kagakaga auga Moses ega iifa kainai aepakaisa," keoma.

¹⁴ Ke Paulo ganini'ani eomaoma kai, Kalio Iudea papiiau'i epaini'i einaka, "Iudea papiiumi! Ainami opaaua. Iifa gome isa laomai apala, o kelele akaiki'a aga'o ekapaisa koa aisama, oi kapa'ina oifania auga ainami alalogo agekaina. ¹⁵ Kai oi ifomi akami, ke emi nini'ani epalifua, ke Moses ega iifa kainai aepea kainai koa aisama, ega'ina kapa'i e'ele'i ipauma'i puo, oi ifomi oko opakaisa opa'opaina. Lau ega'ina kapa'i iifa'i afalapakaisa," eoma. ¹⁶ Ke ega au au'i epaini'i Iudea papiiau'i keulai'i kepapealai'i. ¹⁷ Ega aisama isa fofougai kelao, au aga'o aka Sostenes, Iudea e'i la'afou afuga e'ima auga keafia kemaiseina iifa ipakaina e'a akegai keauniia. Kai isa kapa'ina kekapaisa auga Kalio aepaopopo.

Paulo Emue Siria Ago Antiok Taonina Elao

¹⁸ Paulo kina ma'o egae Korinto taoninai eagu. Egae kai Korintoai pako'a papiiau'i epua'afuni'i. Ke ega'ina alogai Prisila, ke Akuila isa fou lontiai Siria ago kelao. Kai lontiai akekailai koa kai Kenkrea ufapogai Paulo fufuga kepaepe. Gome isa Deo maagai pako'a iifaga ekapaisa auga kina ekainia. ¹⁹ Isa lontiai kelao Efesus taoninai. Ke egae Paulo, Prisila Akuila auni'i epua'afuni'i. Ke

isa ifo auga elao Iudea papiiau'i e'i la'afou afugai ekoko, egae Deo ega iifa Iudea papiiau'i maa'iai eifa felo alogaina. ²⁰ Ke egae Iudea papiiau'i Paulo kepainia fou fekeagu epo afa'agamo femaefa keoma aisama eumaka. ²¹ Kai epua'afuni'i alogai, iifa ko'a mo maa'iai eifania einaka, “Deo anina ageani koa aisama, alamue alamai pugu,” eoma. Egae kai lontiai eaguka Efesus taonina epua'afuga. ²² Ke lontiai elao Sisarea taonina aisama, egae e'agaukae elao Ierusalem taoninai pako'a papiiau'i epamegoni'i. Egae kai ifegai eake elao Antiok taonina. ²³ Ke isa Antiok taoninai eagu kina pika koa elao afegai kai, epua'afuga. Ke elao Kalatia, ke Firikia ago'iai ekoko, ega'ina afu'i aga'o aga'o epeai'i Iesu ega papiiau' egae keagu au'i ma'oai maa'iai enini'ani, ke alo'i ko'agai Iesu fekepako'ania fekeagu felo eoma.

²⁴ Kai ega'ina kina'iai Iudea auga aga'o aka Apolos, Aleksandria taoninai emauni auga emai Efesus taonina. Isa malele akaiki'a auga, ke Deo ega iifa elogo felo ke nini'ani ikifaga auga. ²⁵ Isa auga papiiau isa'i e'i nini'aniai, Lopia ega keaga fougama emaleleaina. Isa alo ko'agai ke pamalele ko'agai Iesu fougama papiiau maa'iai eifafoua. Kai isa Ioane Baptista feisai baptismo epipeni auga mo inogoga fougama elogo. Kai Deo ega Spirituai baptismo epipeni auga fougama aelogo. ²⁶ Isa Iudea papiiau'i e'i la'afou afugai ekoko, e'ina enini'ani kapula alogaina. Ega'ina alogai Prisila Akuila auni'i egae keagu isa aina kelogonia aisama, kepainia fou e'i e'a kelao. Ke egae isa Apolos maagai Deo ega iifa oko ipauma auga oko kepakai felo alogaina.

²⁷ Ega'ina afegai Apolos Akaia ago galao eoma aisama, Efesus taonina pako'a papiiau'i au'i, Akaia agogai pako'a papiiau'i keagu au'i Apolos fekeifa koko auga malelega kepapua. Egae kai Apolos Akaia ago elao. Ega koa kekapaisa Apolos kekapapulania. Kai Apolos Akaia ago aelao koa kai, egae papiiau ma'o, Deo ega gafegafe epenii'i alo'i eponi, Iesu kepako'ania aefua. Ke isa elao Akaia agogai ekoko aisama, pako'a papiiau'i epalagai felo'i. ²⁸ Gome isa Iudea papiiau'i fou, la'afouai nini'aniai keakekua. Kai Apolos Deo ega iifai Iesu Mesaia auga fougua Iudea papiiau'i maa'iai eifa kapulania ke epaapokeni'i.

19

Paulo Efesus Taoninai

¹ Apolos Korinto taoninai eaguega kai, Paulo ago alo keagaga eafia elao Efesus taoninai epealai. Ke egae pako'a papiiau'i isa'i ekapulai'i.

² Ke epa'ani peni'i einaka, “Oi Iesu opako'ania aisama, Deo ega Spiritu isafa oafia ma?” eoma.

Ke isa keinaka, “Laa'i, lai Deo ega Spiritu aga'o fougua alalogo, ke oko isafa alalogo,” keoma.

³ Ega puo Paulo epa'ani pugu einaka, “Ega koa aisama, oi baptismo kapa oafia?” eoma.

Ke isa keinaka, “Ioane ega baptismo auga mo aafia,” keoma.

⁴ Ega aisama Paulo einaka, “Ioane papiiau baptismo epenii'i auga, papiiau e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i auga baptismoga. Ke isa papiiau epaini'i eifa muninai au aga'o agemai aka Iesu auga fekepako'ania eoma,” ⁵ Isa i'ina iifaga a'o

kelogonia aisama, Lopia Iesu akagai baptismo keafia. ⁶ Ke Paulo isa kania'iai ima eogeaia aisama, Deo ega Spiritu eake peni'i. Ke mala i'oi'i i'oi'iai kenini'ani, ke profeta koa i'opo'i kemia Deo ega iifa keifafoua. ⁷ Ega'ina au'i auga au'i ma'oai mo 12 koa i'opoga.

⁸ Ke Paulo egae gafa oiso eagu, ke Iudea papiau'i e'i la'afou afugai ekoko, Deo ega agofa'a fougā fekepako'ania eoma puo, aimani'ina mo enini'ani kapula alogaina. ⁹ Kai papiau isa'i alo'i e'inoka alogaina kainai Paulo ega iifa keumakalaina, ke akepako'ania. Ke la'afou alogai papiau ago'iai, pako'a papiau'i e'i laomai keifa apala penia. Ega puo Paulo ega'ina papiau'i epua'afuni'i, pako'a papiau'i eafii'i fou kelao pamalele e'a aka Tairanus keoma auga alogai kekoko. Isa kina ma'oai ega'ina afugai papiau maa'iai Deo ega iifa eifani'i. ¹⁰ Ega mo ekapa oma elao inipo gua eafia. Ega koa Iudea papiau'i ke Grik papiau'i Asia agogai keagu au'i ma'oai, Lopia ega iifa a'o kelogonia.

¹¹ Ke Deo Paulo faagagai mirakulo akaiki'a'i ipauma'i ekapai'i. ¹² Ega puo Paulo muko ke tiapu aina'i isa faaga keafi opogaina au'i keafii'i kelao isafa papiau'i faaga'iai keogei'i aisama, isafa papiau'i kefelo, ke alo'iai tiapolo apala'i keagu au'i kepealai.

¹³ Iudea au'i isa'i kepea aisoge, papiau alo'iai tiapolo keagu au'i, ifo'i e'i isapuai kepapealai'i. Isa ega'ina kekapaisa alogai, kega'opo Lopia Iesu aka kegapapinaugania, papiau alo'iai tiapolo apala'i keagu au'i kegapapealai'i keoma. Ke

isa iina keifa oma keinaka, “Iesu, Paulo fouga einogonia auga akagai, laifa kapula penio, mo-pealai,” keoma. ¹⁴ Iudea sakedote lopiaga aka Skefa gauga imagea kuagai gua au'i ega'ina laoga maina kekapaia. ¹⁵ Kai tiapolo au aga'o alogai eagu auga isa epaini'i einaka, “Lau Iesu lalagonia, ke Paulo isafa lalagonia kai, oi auga kaisau?” eoma. ¹⁶ Egae kai tiapolo alogai eagu auga isa laa'iai egopoau, ke isa ma'oai ekapula'egaini'i. Ke eau kapulani'i, ke tiapu'i e'i'inia puo faaga'i maini, ke faaga'i mai'ifaifaga mo e'ai kepiaulai.

¹⁷ Ke ega'ina fouga efoufa'a Iudea ke Grik papiiau'i Efesus taoninai keagu au'i kelogo. Ke isa ma'oai kemani'i alogaina ke Lopia Iesu aka keafiakae akaiki'a ipauma kepamia. ¹⁸ Ke Iesu kepako'ania papiiau'i ma'o kemai laomai apala'i kekapai'i au'i la'afouai keifafou'i. ¹⁹ Ke ugauga kekapa au'i ma'o isafa e'i mega puka'i kemai-seini'i, la'afouai keoge guguaini'i kai, loai keumai'i. Mega puka'i ega'ina afa'i kepaaau aga'oni'i mo auga 50,000 drakoma.* ²⁰ Pako'a papiiau'i iina kekapa oma puo, Deo ega iifa efoufa'a, Deo ega isapuai papiiau ma'o alo'i eponi, e'i laomai apala'i keumakalaini'i.

²¹ Ega'ina ma'oai kemia afegai, Paulo alogai epako'ania, Masedonia ke Akaia ago'iai fepagai Ierusalem taonina felao eoma. Ke eifa einaka, “Lau ega'ina afu'i alalao. Ega'ina afegai Roma isafa falao laoma,” eoma. ²² Ke isa ega pipalagai au'i auni'i, Timoti ke Erastus auni'i eulai'i Mase-

* **19:19:** ‘Drakoma’ aga'o auga papiiau aga'o kina aga'omo epinauga auga afa.

donia ago kelao kai, isa ifo auga Asia agogai eagu afa'agamo epo emaeafa.

Kelele Akaiki'a Efesus Taoninai Emia

²³ Pau ega'ina alogai, papiau Iesu kepako'ania ke ega keagai kepea auga puogai a'oa'o akaiki'a Efesus taoninai emia. ²⁴ Gome au aga'o aka Demetrius, silifai amu ekapa auga, pifoge deoga papiega aka Artemis ega e'a e'ele ekapai'i papiau ima'iai e'afa'afalaini'i. Iina koa ekapaisa, ega pinauga au'i fau'iai moni ma'o eafil'i. ²⁵ Kai Paulo emai Efesus taoninai eagu aisama, Iesu fougua eifania papiau Iesu kepako'ania, isa e'i amu ake'afai'i auga eisa. Ega puo ega pinauga papiau'i, ke isa ega pinauga koa kekapa papiau'i fou eifa kaiguguaini'i kai eifa einaka, “Aau akiu, oi ologo felo, i'ina amu'i faaga'iai moni ma'o akapa. ²⁶ Oi i'ina auga Paulo oisa ke fougua ologo. Isa Efesus taonina, ke Asia ago ma'o epeaisa. Ega'ina alogai einogo eifa papiau ima'iai deo kekapa'i au'i, deo laa'i eoma. Ega koa ekapaisa papiau ma'o alo'i eaniia ela'a pagaini'i ega'ina iifaga kepako'ania. ²⁷ Ega koa ekapa papiau pau kapa'ina akapa auga apala'i akeoma. Ke Artemis ega e'a e'ele silifai akapa'i au'i afake'afa'i, ke i'a a'a pinauga age'ualai. Ke Artemis, deo papiega akaiki'a auga afakepako'ania, ega e'a, papiau ee'iai ama'ama akeoma. Ega puo Asia agogai ke agofa'a fofougai Artemis aka akaiki'a keau afagaina kai, aka ega'ina age'ualai,” eoma.

²⁸ Ega'ina papiau'i i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, gua'i ekupu alogaina, ke ke'ina keagaga keinaka, “Artemis, lai Efesus papiaumai emai deo

akaiki'a ipauma!” keoma. ²⁹ Ke fiakoa mo taoni fofouga alogai kelele akaiki'a kekapaissa. Ke kelao Masedonia au'i auni'i, Kaius ke Aristakus, Paulo fou kepea au'i keafii'i, ke la'afouai kelaoaini'i papiiau kekaigugu kenini'ani afuga akaiki'a alogai kepiaukoko. ³⁰ Ke Paulo ega'ina la'afouga alogai gakoko eoma kai, pako'a papiiau'i isa kekaisapua faekoko keoma. ³¹ Ke Asia ago ke'ima lopia'i isa'i, Paulo ekefa'a au'i isafa, iifa keulaisa kegoinia, fae'opo ega'ina la'afougai faekoko keoma.

³² Ega'ina la'afouga alogai, papiiau kegagapai alogaina. Ega kainai a'oa'o akaiki'a mo kekapaissa, keagaga aage mo, isa'i agaga aga'ogai keagaga, ke isa'i agaga i'o'inagai keagaga. Ke papiiau ma'o kapa puo egae kela'afou auga oko akelogo. ³³ Ega'ina alogai Iudea papiiau'i, au aka Aleksanda, papiiau maa'iai fenini'ani keoma puo kekoninia kelao kepaapalaisa. Ke papiiau isa'i, isa ala fenini'ani oma auga maagai keagaga keifania. Egae kai eapalai ima eafiakae komo kegaoma, ega koa isa ke Iudea papiiau'i fou ii'i gaoge, isa a'oa'o akepa'uegenia auga maa'iai gaifania eoma. ³⁴ Kai la'afou papiiau'i isa Iudea auga auga fouga kelogo aisama, fofougai keagaga keinaka, “Artemis, lai Efesus papiaumai emai deo akaiki'a ipauma!” keoma. Ke isa kina maaga gua[†] ega keagaga oma.

³⁵ Ke taoniai, au akaiki'a aga'o, iifa ipakaina afugai epinauga auga emai, komo mo fekeoma eoma. Ke a'oa'o eapakipo aisama, eifa einaka, “Efesus papiiumi! Efesus taonina papiiau'i auga, Artemis deo akaiki'a ega e'a ke'ima. Ke Artemis

† 19:34: Pilitani malagai ‘two hours’

kepo ufai e'ualai iisa i'opoga mo kepoai kepaapa afuga fou ke'ima. Ega'ina auga agofa'a fofouga papiau'i ma'oai kelogo felo. ³⁶ Papiau ma'oai i'ina iifa'i ko'a'i keoma puo, oi komo mo fooma, fopakaisa mo laafuai kapa aga'o folokapa. ³⁷ I'ina au'i Artemis ega e'ai kapa aga'o akepainaoga, ke akeifa apala peni aagenia mo kai, oi isa oafii'i iina omaiseini'i. ³⁸ Kai Demetrius ke ega pinauga au'i fou iifa gome aufalao aga'o fou iifa kegapakaisa keoma koa aisama, isa iifa ipakaina afu'i keagalai kekae, ke Roma kansolo'i kaniagai au'i isafa keague puo, iifa ipakaina agemia agekaina. ³⁹ Kai kapa akaiki'a'i isa'i alo'i aekainia koa aisama, taoni kansolo'i akaiki'a'i iifa fekepakaisa, ega'ina kansolo'i fekeoge opaina. ⁴⁰ Kai oi iina koa okaigugu oagaga aage mo kelele akaiki'a oka-paisa. Ega'ina kelelega Roma papiau akaiki'a'i isa'i iifa ipakainai afekepaapa ukaimai auga opopo lapa'aau. Isa ega akekapa oma koa aisama, lai pau kelele i'ina oko alalogo felo puo, fouga agaifania afaekaina, ke afa afaafia isafa," eoma. ⁴¹ Isa ega'ina eifania afegai, la'afou epakanina.

20

Paulo Masedonia Ke Grik Ago'i Epeai'i

¹ Ega'ina a'oa'o akaiki'a efua aisama, Paulo pako'a papiau'i eifa kaigugui'i. Ke magogoli eau kapulania, ke epamegoni'i, ke epua'afuni'i Masedonia ago elao. ² Elao egae afu epeai'i pako'a papiau'i egae keagu au'i eisa'i, ke magogo kapula epenii'i afegai aisama, elao Grik agogai ekoko. ³ Ke egae gafa oiso eagu. Ega'ina afegai isa

lontiai Siria ago galao eoma alogai, Iudea papiau'i iifa kepaapa isa fekeauga keoma auga fougā elogo aisama, eopo pagai emue Masedonia ago mo felao eoma puo ega mo elao. ⁴ Ke elao alogai, i'ina papiau'i ke lau isafa isa aisaoga fou alao: Sopater, Pirus gauga Berea taonina auga, Aristakus ke Sekundus Tesalonika taonina au'i, Kaius* Derbe taonina auga, ke Timoti isafa, ke Tikikus ke Tropimus Asia ago au'i auni'i. ⁵ Alao alogai, lau Paulo fou Filipi taoninai aagu kai, ega'ina papiau'i auga, lontiai keufai kelao Troas taoninai keagu lai ke'imaimai. ⁶ Ke palafa iuma mulamula laa'i kai, palafa maini mo keania miamia efua afegai, lai lontiai Filipi taonina apua'afuga. Ke kina ima afegai, Troas taoninai a'agaukae, egae ke'imaimai au'i fou apiaogai. Ke egae iifi aga'o aagu.

Paulo Troas Taoninai

⁷ Iifi kinagai Iesu ega mae aopolaga fo'amaga faania aoma puo amai akaigugu. Ke Paulo papiau maa'iai einogo, ke isa ganiai fekailai eoma puo, enini'ani mo elao fafu eu'o. ⁸ Ke lai ala'afou afuga auga, e'a maefa mo kai, ninina oiso. Lai e'a ninina oiso auga alogai ala'afou, ke egae lanepa ma'o kepaafiau'i keka. ⁹ Ke Paulo enini'ani elao alogai, au agu'a aga'o aka Eutikus e'a ninina oiso uindogai eagu efeu. Ke isa efeu'afai aisama, uindouai e'ualai eake aagoai. Ke papiau isa'i keake kelao, isa keafiakae kai, emae efua keisa. ¹⁰ Ke Paulo eake elao e'ualai au ega'ina laagai ekaauau, uufagai ekoko eafiakae, epamaunimue kai, epaini'i

* **20:4:** Kaius Masedonia agogai emai auga au i'oina. 19:29 foisa.

einaka, “Folooopo! Isa maaga maunina,” eoma. ¹¹ Egae kai isa e'agaukae pugu, Iesu ega mae eopolaga fo'amaga eaniia. Ke enini'ani pugu elao mo egani aisama, ega'ina afuga epua'afuga ekailai elao. ¹² Papiiau au ega'ina uindouai e'ualai auga maaga maunina keafia fou ega e'a kelao ke alo'i ekai'ia'ia, keameame.

Paulo Troas Epua'afuga Miletus Taoninai Ekoko

¹³ Lai aufai alao lontiai ke Asos taonina alao egae Paulo lontiai fauka aoma, gome isa ifegai ega agelao auga iifaga epaapa efua. ¹⁴ Isa emai Asos taoninai lai fou apiaogai aisama, lontiai aukaisa fou alao Mitilene keleipuagai. ¹⁵ Ke egani aisama, Mitilene keleipuaga apua'afuga, lontiai alao Kios keleipuagai. Ega'ina kina afegai aisama, Kios keleipuaga apua'afuga lontiai apagai alao Samos keleipuagai. Ke egani aisama, Samos keleipuaga apua'afuga, lontiai alao Miletus taoninai. ¹⁶ Ke Paulo afekaina koa aisama, Ierusalem taoninai Pentikost miamiaga feisa eoma. Ke isa opo epaapa aga'onina mo, Asia agogai kina ma'o falapafua eoma puo, Efesus taoninai falakoko, fapaafiafi lontiai faaulai mo falao eoma.

¹⁷ Lai Miletus taoninai aofau aisama, Paulo iifa eulaisa, Efesus taonina pako'a papiiau'i epo'iai au akaiki'a'i au'i isa eega fekemai eoma. ¹⁸ Ke isa kemai aisama, epaini'i einaka, “Lau Asia ago lamai mo kinagai, oi fou aagu ke kina ma'oai, ala laagu oma auga oisa ologo. ¹⁹ Iudea papiiau'i i'opo akaiki'a'i ipauma'i lau eeuai kekapai'i, iifa kepaapa lau fekeafi apalaniau keoma

mo ganinagai, lau ifou e'eleu ipaumau lapami-aisau, ke maau mai'iu'iuga mo Lopia ega pin-auga lakapaisa. ²⁰ Oi ologo kapa ma'oai oi fekepalagainimi au'i alapapuaa lainogonia, ke la'afouai lapamalelenimi, ke e'a aga'o aga'ogai isafa lakoko lapamalelenimi. ²¹ Ke lau Iudea ke Grik papiiau'i maa'iai laifa, isa e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i, ke Lopia Iesu fekepako'ania laoma.

²² “Ke pau Deo ega Spiritu epaafiau kainai, lau Ierusalem taonina lalao. Egae lau faagauai kapa'ina agemia auga alalogo. ²³ Kai pau lau lalogo auga, taoni ma'oai alo'iai lakoko alogai, Deo ega Spiritu lau ainu epalogo eifa, tipula ke kiekie akaiki'a'i lau ke'imaissau eoma. ²⁴ Kai lau ifou e'u agu maunina auga lau eeuai kapa aga'o laa'i koa lapamia. Ega koa lau alogamai e'u pinauga fapafua laoma. Ke Lopia Iesu pinauga epeniaua auga, iifa faunina Deo ega gafegafe fougua papiiau maa'iai faifafou ko'ania eoma auga fapafua laoma.

²⁵ “Ke lau pau lalogo oi epomiaia lalao lamai, Deo ega agofa'a fougua maamiaia lainogonia aumi kai aga'o afoleisau pugu. ²⁶ Ega puo pau lau oi maamiaia laifania, epomiaia kaisau Deo aina aeafia kai, muni agemae koa aisama, lau e'u puo laa'i, isa ifo ega puoai afa ageafia. ²⁷ Gome lau Deo ega logo ma'oai fougua alapapuaa maamiaia laifafou afe'aini'i. ²⁸ Ifomi fo'ima feloimi, ke Deo ega Spiritu oi ima'ima aumi epamiaimi, papiiau ma'oai oi imamiaia epaau'i au'i fo'ima'i. Ke sipi i'ima au'i koa fomia Deo Gauga eulaisa papiiau fau'iai emae, ifagai e'afai'i ega papiiau epamia'i

au'i isafa fo'ima'i. ²⁹ Lau lalogo alapua'afunimi aisama, papiiau isa'i ago alo amu'e'i a'i'i koa i'opo'i akemia akemai epomiaia ke pako'a papiiau'i sipi koa i'opo'i au'i ake'i'ini'i. ³⁰ Ke oi epomiaia ganinagai, papiiau isa'i ake'ue pako'a papiiau'i fekela'a pagaini'i, isa muni'iai fekepea akeoma puo, Deo ega iifa pifogeai akepaefo pagainia akeifani'i. ³¹ Ega puo oi ifomi fo'ima feloimi! Ke inipo oiso alogai, gapi gani aga'o aga'o, ke kina isa'i maau mai'iu'iuga mo ainami lapalogo alaapakipo auga folo'agege.

³² “Ke pau lau oi Deo imagai lapaaumi, ke ega gafegafe iifagai lapua'afunimi. Ke Deo ega iifa ega'ina oi agepaukimi Deo agopako'ania, ke agepakapulanimi agelao, Deo papiiau alo'i elolofa au'i epo'iai kapa'ina oi apumi eoma auga agoafia. ³³ Lau kai aga'o ega silifa, gold ke tiapu alamaaga. ³⁴ Oi ifomi ologo, kapa'ina lau ke fou apinauga au'i ani'i aani au'i ifou imauai lakapai'i. ³⁵ Lau Lopia Iesu ifo ega iifa laopolaga, ‘Epipeni auga Deo eegai kapa felo'i ma'o ageafi'i, ke eafia auga Deo eegai kapa felo'i oisomo mo ageafi'i,’ eoma. Ega puo kapa ma'oai lakapai'i alogai, pinauga kapula ega'inagai kaisau keapoke au'i fapalagaini'i auga oi lapakinaimi,” eoma.

³⁶ Paulo ega'ina iifa'i eifani'i efua aisama, ma'oai fou keanife'u kemegamega. ³⁷ Ega'ina afegai keapepe, uufagai kekoko kepamegonia. ³⁸ Paulo ega nini'ani ma'oai alo'i epakiekie kai, afakeisaisa pugu nini'anina eifania aisama, alo'i ekiekie alogaina. Egae kai keisaoga kelaoaina mo lontiai kepa'agaua.

21

Paulo Ierusalememe Taonina Elao

¹ Ega'ina afegai Paulo, ke lai ma'oai, isa apamegoni'i apua'afuni'i, lontiai a'agaukae. Egae kai lontiai opainai mo alao Kos keleipuaga. Egae afeu egani kai, Rodes keleipuaga alao, ke egae alao mo Patara ufapogai. ² Egae lonti aga'o a'uai agepagai Fenisia ago agelao auga akapulaisa aafia ega alao. ³ Alao alogai, maamai elao Saiprus keleipuaga aisa aisama, kua apie South kaina mo apiau oma, Siria ago alao. Ke egae Taire ufapogai, Taire amu'amuli fekeafiopu'i keoma puo Taire ufapogai aofau. ⁴ Lontiai aake aisama, pako'a papiau'i egae keagu au'i akapuni'i. Ke aisa'i aisama, egae iifi aga'o fou aagu. Ega'ina alogai Deo ega Spiritu, egae pako'a papiau'i Ierusalememe taoninai Paulo faagagai kapa'ina agemia auga epalogoni'i. Ega puo pako'a papiau'i Paulo kepaini kapulania, Ierusalememe taonina faelao keoma. ⁵ Kai Ierusalememe taonina agalao kina emai aisama, pako'a papiau'i ma'oai akafa'i, ke gau'i fou keisaonimai alao taoni afegai foeai fou aanife'u amegamega. ⁶ Egae kai aga'o aga'o ima'i aafia apamegoni'i kai apua'afuni'i lontiai a'agaukae akailai. Ke isa auga kemue e'i e'a kelao.

⁷ Lai Taire ufapoga apua'afuga alao, Tolemais ufapogai aofau. Egae aake aisama, pako'a papiau'i egae keagu au'i aisa'i, ke keagu felo ma pa'anina apa'ani. Ke isa fou kina aga'omo egae aagu. ⁸ Ke egani aisama, apua'afuni'i lontiai alao Sisarea taoninai. Egae Sisarea taoninai, au aka

Filip ega e'ai akoko fou aagu. Filip auga kina ma'oi iifa faunina Iesu fouga papiau maa'iai eifafoua auga. Ke ufainagai Ierusalemelai apostolo, pako'a papiau'i fekepalagaini'i keoma puo, epo'iai kekinani'i pipalagai au'i imagea kuagai gua kepamia'i au'i aga'o.* ⁹ Isa gauga ifiao'i pani keagu profeta koa i'opo'i Deo ega iifa keifafoua.

¹⁰ Egae Sisarea taoninai aagu kina pika koa elao afegai, profeta auga aka Akabus, Iudea agogai emai auga emai lai aagu taoninai. ¹¹ Isa emai Paulo ega tiapu peletaga eafia, ifo ife ima fou egopei'i kai eifa einaka, “Deo ega Spiritu eifa, ‘Pau lau lagopeisau koa i'opoga, Ierusalemela taoninai Iudea papiau'i, peleta inagome auga akeafia, ega akegope oma. Egae kai akeafia Iudea papiau'i laa'i au'i ima'iai akepaaau,’ ” eoma.

¹² Lai ke pako'a papiau'i fou egae aagu aumai i'ina iifaga a'o alogonia aisama, Paulo agoinia Ierusalemela taonina faelao aoma. ¹³ Kai Paulo eifa einaka, “Lau ifou lalogoainiau, Ierusalemela taoninai isa lau fakegopeisau mo kai, Lopia Iesu faugai egae fama laoma. Ega puo foloapepe alou folopakiekie ke folopaapokenia,” eoma. ¹⁴ Lai isa alo aaniia kai aekaina puo, aapakipo kai apainia ainaka, “Deo ega logoai anina eani kainai mokapa,” aoma.

¹⁵ Ega'ina afegai amu aukai'i Ierusalemela taonina alao. ¹⁶ Ega aisama pako'a papiau'i isa'i Sisareai keagu au'i, Neison ega e'ai faagu keoma puo, keisaonimai kelaoainimai mo egae. Isa

* **21:8:** 6:1 elao 6:6 foisa.

Saiprus keleipuaga auga, ke mamagai mo Iesu kepako'a kakaua papiiau'i aga'o.

Paulo Ierusalemme Taoninai

¹⁷ Egae kai lai Ierusalemme taoninai akoko aisama, pako'a papiiau'i alo'i gamagai mo keifa kokoimai. ¹⁸ Egae afeu egani aisama, Paulo lai ma'oi fou James amaisa aoma puo eega alao. James auga Ierusalemme taoninai pako'a papiiau'i e'ima'i lopiaga. Isa afugai akoko aisama, pako'a papiiau'i ke au akaiki'a'i au'i isafa ma'oi egae keagu. ¹⁹ Paulo isa epamegoni'i. Egae kai Iudea papiiau'i laa'i au'i epo'iai, Paulo Deo ega pinauga ekapaisa alogai, Deo isa epalagaina kapa'ina ekapai'i auga, aga'o aga'o fougaa maa'iai eifania. ²⁰ Paulo i'ina eifania a'o kelogonia aisama, Deo keau afagaina, ke Paulo kepainia keinaka, "Akimai, oi lologo Iudea papiiau'i isafa ealogai alogaina pau Iesu kepako'ania. Ega'ina au'i Iesu akepako'ania koa kai, alo'i ko'agai Moses ega iifa muninai kepea au'i. ²¹ Kai isa a'oa'o kelogonia, oi Iudea papiiau'i, Iudea papiiau'i laa'i au'i fou keagu au'i ma'oi lopamaleleni'i, isa gau'i maguae'i faaga iifalaina gouga fakekapa, ke Iudea papiiau'i ega'ina, i'a a'a kagakaga muninai fakepea looma. Iina koa kekapa isa Moses ega iifa muninai fakepea, fekemuni apua auga maa'iai lopamalelenia. ²² Ke oi lomai inae auga iifa gome isa fougaa akelogo. Ega aisama a'oa'o akaiki'a agemia. Lai auga ega'ina iifaga ko'a laa'i auga fapalogoni'i aoma. Ega puo pau kapa aga'o oi faagamuai fakapa aoma. ²³ Ega kainai

pau kapa'ina agaifania auga ainamai kainai fopea fokapa. Papiau pani lai eemaisai keague. Isa ufainagai ifo'i Deo maagai pako'a nini'anina kekapaisa, Deo kepako'ania. ²⁴ Au i'ina au'i pani moafi'i fou lai emai kagakagai alomu felo femia, laomai apala fopua'afuga miamiaga fokapa. Ke isa a'o Deo fekepa'a penia au'i afa'i fooge. Egae kai Deo kepako'ania efua auga gouga fekekapa kania'i fekekagolaisa. Ega aisama Iudea papiau'i ma'oai akeisa, oi foumu kelogo kakaua auga ko'a laa'i akeoma. Ke oi isafa Moses ega iifa kainai lopea auga akepako'ania. ²⁵ Kai Iudea papiau'i laa'i au'i, Iesu kepako'ania au'i ee'iai, alomaisai opola kapa apaapa auga maleleai apapua aulaisa efua. Ega'ina malelega alogai fo'ama pifoge deo'i kepa'a peni'i au'i fakeani'i, ke amagelofe akeafia au'i papiau fou amage koa laoga maina fakekapa, ke a'o aiso'i kepepe apua, ufeai aiso'i kela'a apua au'i fakeani'i, ke ifa'i isafa fakeinu aoma,” keoma.

²⁶ Isa keifa kainai egani aisama, Paulo au ega'ina au'i pani eafii'i fou kagakaga kainai alo'i felo femia, laomai apala fekepua'afuga auga miamia kekapaisa. Egae kai Paulo gaika isa ifo'i alo'i ofuga agefua afegai ke gaika aga'o aga'o fau'iai a'o Deo agepa'a penia auga kina, sakedote maagai gaifania eoma puo Deo ega e'ai ekoko, sakedote eega elao.

Paulo Deo Ega E'ai Keafia

²⁷ Paulo ke au au'i pani alo'i ofuga agefua kinagai, iifi aga'o fepagai koa i'opoga alogai, Iudea papiau'i isa'i Asia agogai kemai au'i, Paulo

Deo ega e'ai keisa. Ega aisama la'afouai papiau ma'oai alo'i keania puo Paulo eegai gual'i ekupu. ²⁸ Ke Paulo keafia keagaga keinaka, "Israel papiaumi! Amopalagainimai. I'ina auga afu ma'oai papiau'i epamaleleni'i Deo ega e'a, Moses ega iifa, ke Israel papiau'i keifa apala peni'i. Ega'ina mo laa'i kai, Grik papiau'i i'a a'a kagakaga kainai akepea au'i emaiseini'i Deo ega e'a elolofa auga alogai epakoko'i. Ega'ina auga i'a a'a kagakaga kainai Deo maagai apala ipauma puo e'a alo epaofua," keoma. ²⁹ Efesus taonina auga aga'o aka Tropimus, Paulo fou Ierusalem taonina alogai kelao kemai kakaua auga keisa puo, keopolaga Paulo isa emaiseina Deo ega e'a Iudea papiau laa'i au'i fakekoko keoma auga afuga alogai epakoko keoma. Ega puo isa ega keifa oma.

³⁰ Ierusalem taonina papiau'i ma'oai i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, gual'i ekupu alogaina puo fofougai kepiu kelao Paulo keafia ega'ina afugai kela'a pupuge Deo ega e'a afe kelaoaina. Ke fiakoa mo Deo ega e'a pa'afina kekupunia.

³¹ Ke Paulo kegaaupugua keomaoma kai, Roma ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga, Ierusalem taonina alogai a'oa'o akaiki'a emia auga fougua elogo.

³² Ega puo isa fiakoa mo ifani au'i 100 ke'ima'i lopia'i isa'i, ke ifani au'i fou kepiu keake la'afou kelao. La'afouai papiau Paulo keaauga kai ifani au'i ke ifani lopia'i kemai auga keisa'i aisama, Paulo keauga au'i keapakipo.

³³ Ke ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga elao Paulo eafia ega ifani au'i epaini'i, tieini gua keafii'i kegopeisa. Egae kai Paulo kaisau auga ke

kapa'ina ekapaisa auga la'afou epa'ani peni'i.
³⁴ Ega aisama la'afou alogai papiau isa'i keagaga aage mo aua aua e'i opola keifania. Isa a'oa'o i'oina i'oina kekapaisa puo, ega'ina lopiaga kapa'ina ko'a auga aekapulaisa. Ega puo ega ifani au'i epaini'i Paulo kegaafia isa keaguagu afuga kegalaoaina eoma. ³⁵ Ega kainai Paulo kelaoaina ifani au'i keaguagu e'a fakagaga kelaisapia aisama, la'afou papiau'i au'i ma'o ke'e'efa alogaina, isa muni'iai kepea puo, ifani au'i Paulo keafiakae kepuaisa kelaoaina. ³⁶ Ega'ina la'afouga papiau'i isa muni'iai kepea keagaga iina keoma kelaoaina, "Amoaupugua! Amoaupugua!" keoma.

Paulo La'afou Papiau'i Maa'iai Enini'ani

³⁷ Ifani au'i Paulo keafia e'i aguagu afuga alogai kegakokoaina keomaoma kai, Paulo ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga epa'ani penia einaka, "Lau oi maamuai manini'ani laoma kai agekaina ma?" eoma.

³⁸ Ke ega'ina lopiaga einaka, "Ei! Alalogo, oi Grik mala lologo! Ke ega kinagai Isipto auga aga'o, lai emai Roma kamanina eegai kelele akaiki'a ekapaisa, kelele papiau'i 4000 e'ima'i, ago maininai epakoko'i. Ega'ina auga oi ma," eoma.

³⁹ Kai Paulo einaka, "Laa'i! Lau Iudea au, Silisia agogai Tarsus taoni akaiki'a ipauma auga au. Mogafegafe papiau maa'iai manini'ani laoma," eoma.

⁴⁰ Ega aisama ifani lopiaga Paulo egafegafe penia. Ke Paulo fakagai eapa, imagai papiau

komo fekeoma auga gouga ekapaisa. Ke la'afou fofouga komo keoma aisama, Aramik† malagai

22

enini'ani. ¹ Ke Paulo ega nini'aniai iina eifa oma einaka, “Amau ke aaui akiu, pau ifou fou alaifania ainau fologo,” eoma.

² Papiâu isa Hibru malagai enini'ani aina kelonia aisama, komo mo keoma.

³ Ke Paulo isa epaini'i pugu einaka, “Lau Iudea au, Tarsus taonina, Silisia agogai lamauni kai, lamai inae Ierusalem taonina lafa'a. Egae kai lau pamalele auga au akaiki'a aka Kamaliel epamaleleniau. Isa lau i'a ufu'a apa'a Moses ega iifa ma'oai fofougai epamaleleniau. Ega puo pau inae ma'oai oapae koa i'opoga mo, lau isafa alou ko'a ipaumagai Deo ega iifa kainai lapea.

⁴ Ufainagai lau Iesu ega iifa munina kepea au'i, au ke papie fou laafi'i lagopei'i ke lapatipulani'i. Ega koa i'opoga lakapaisa laafi apalani'i, ke isa'i isafa lapamae'i. ⁵ Sakedote lopia fa'a'i ke kansolo ma'oai lau kapa'ina lakapai'i auga kelogo felo puo, pau kapa'ina laifania auga ko'a mo maamia akeifania agekaina. Isa Damaskus taonina papiâu'i, Iesu kepako'ania au'i faafi'i fagope'i malelega kepapua kepeniiâu. Ega puo lau pako'a papiâu'i faafi'i, fagope'i Ierusalem taonina famaiseini'i, fapatipulani'i laoma kainai, Damaskus taonina lalao.

⁶ “Kina maaga atiafa koa i'opoga lalao Damaskus taonina eegai aisama, fiakoa mo eaea

† 21:40: Hibru mala isafa agekaina

akaiki'a ufai eake eailofeisau. ⁷ Ega aisama maau epa'uminania la'ualai a'isaai. Ke ufai aupalao aga'o enini'ani epainiau einaka, “Saulo! Saulo! Kapa puo loafi apalaniau?” eoma.

⁸ “Ke lau lainaka, ‘Lopia! Oi kaisau?’ laoma.

“Isa einaka, ‘Lau Iesu Nasareta au, loafi apalaniau au,’ eoma. ⁹ Kai lau fou alao au'i eaea akaiki'a keisa kai a'oa'o ega'ina auga a'o akelogonia, ke kaisau fou anini'ani auga akelogo.

¹⁰ “Ke lau lapa'ani pugu lainaka, ‘Lopia! Kapa'ina fakapa looma?’ laoma.

“Lopia einaka, ‘Mo'ue Damaskus taonina alogai mokoko. Egae Deo ega logoai au aga'o ekinaga kapa'ina fokapa'i eoma au'i ma'oai maamuai ageifani'i,’ eoma. ¹¹ Kai eaea akaiki'a maau epakimi'inia puo, fou apea au'i imauai keafi kepapeaisau Damaskus taonina alogai akoko.

¹² “Damaskus taoninai au aga'o aka Ananias eagu. Isa alo ko'agai Moses ega iifa muninai epea. Ega puo Iudea papiiau'i Damaskus taoninai keagu au'i ma'oai ega'ina auga kelogo felo ke aina kainai kepea. Isa lau gaisau eoma puo eeu emai.

¹³ Emai eeuai eapa aisama epainiau einaka, ‘Akiu Saulo! Maamu felo gamia pugu!’ eoma. Ega aisama pau pau maau ekiakae isa laisa.

¹⁴ “Ke isa epainiau einaka, ‘Ufu'a apa'a e'i Deo ega pinauga kapa'ina auga fologo fokapa eoma puo ega logoai ekinanio. Ega kainai Iesu alo opaina auga keagai eapakina penio loisa ke akegai nini'ani a'o lologonia. ¹⁵ Oi kapa'ina loisa ke a'o lologonia auga fougua ma'oai papiiau maa'iai foifafoua. ¹⁶ Ega puo pau kina

maaga folopafua! Mo'ue Iesu mopako'ania, akagai baptismo moafia, ke emu laomai apala'i mounakalaini'i. Egae kai Deo emu laomai apala'i age'agegeaini'i,' eoma.

¹⁷ “Ega'ina afegai lamue Ierusalem taonina lamai. Inae Deo ega e'a alogai lakoko lamegamega laolao kai maau elaulau Lopia Iesu laisa. ¹⁸ Isa lau epainiau einaka, ‘Paafiafi Ierusalem taonina mopua'afuga, gome oi lau fou aloifafoua auga afakepako'ania,’ eoma.

¹⁹ “Ke lau isa lapainia lainaka, ‘Kai Lopia, lau Iudea e'i la'afou afu'i aga'o aga'o lalao, papiu oi kepako'anio au'i laafii'i, laaunii'i, ke lapatipulani'i. ²⁰ Ke papiu ifo'i afe'i tiapu'i kei'iulai'i emu pinauga auga Stefano keaupugua ifa efaka aisama, lau egae laapa isa afe'i tiapu'i la'imai'i, ke ega mae auga lapamia felo mo laoma. I'ina lakapai'i au'i Ierusalem taonina papiu'i ma'oai kelogo felo,' laoma.

²¹ “Kai Lopia eifa pugu einaka, ‘Molao lau alaulaiso agofa'a fua Iudea papiu'i laa'i au'i ee'i alolao,'” eoma.

²² Papiu Paulo aina kelogonia elaolao, Iudea papiu'i laa'i au'i fou'i eifania aisama, aisoli gomegai keagaga keinaka, “Isa ama'ama auga. I'ina agofa'agai ageagu afaekaina. Ega puo amoaupugua!” keoma.

²³ Ke isa gua'i ekupu alogaina puo, keagaga afe'i tiapu'i kei'iulai'i kepuake'i, aeapu keafia ke'afoka. ²⁴ Ega aisama ifani lopiaga ega au au'i eifa kapula peni'i, Paulo aguagu afugai fekekokoaina eoma. Ke kekokoaina aisama, Iudea papiu'i kapa puo, iina koa isa puogai

keagaga aage mo auga fekekapulaisa eoma. Ega puo isa ega au au'i epaini'i, uipiai kegagapuka ke kegapa'ani penia eoma. ²⁵ Paulo ima keafiakae kania laagai kegopeisa ke kegagapuka keomaoma kai, ifani 100 e'ima'i lopiaga egae eapa auga epainia einaka, “Lau Roma au. Roma auga ega kelele kapa auga alokapulaisa kai agogapuka auga felo ma opamia?” eoma.

²⁶ Ke ega'ina lopiaga i'ina iifaga a'o elogonia aisama, elao ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga auga maagai fougā eifania einaka, “I'ina auga Roma auga. Isa kapa apala aga'o ekapaisa auga alakapulaisa. Ega puo faagagai kapa aga'o fakapa koa auga afaekaina,” eoma.

²⁷ Ifani lopiaga i'ina iifaga a'o elogonia aisama, Paulo eega elao epa'ani penia einaka, “Moifa, iifa gome oi Roma aumu ma?” eoma.

Paulo einaka, “E, lau Roma au,” eoma.

²⁸ Ke ifani lopiaga eifa einaka, “Lau Roma au mamia laoma aisama, moni akaiki'a laogeisa kai Roma au lamia,” eoma.

Kai Paulo eifa einaka, “Lau amau Roma auga puo, lau Roma au,” eoma.

²⁹ Ega puo kegapa'ani penia keoma au'i Paulo fougā kelogo aisama, fiakoa mo keapamue. Ke ifani lopiaga ega'ina ifo Paulo Roma auga ke ega kelele aga'o akekapulaisa kai tieiniai kegopeisa auga Roma kamanina eifa apua. Ega puo emani'i alogaina.

Paulo Iifa Epakaisa

³⁰ Kai ifani lopiaga kapa puo Iudea papiu'i Paulo iifa fepakaisa auga oko galogo eoma. Ega

puo egani aisama Paulo epapealaisa. Ke iifa eulaisa sakedote lopia fa'a'i ke kansolo ma'oai fekekaigugu fekenini'ani eoma. Ke kekaigugu aisama, Paulo elaoaina ma'oai

23

ago'iai epaapa. ¹ Paulo kansolo au'i maal'i alo ipauma eisa ke eifa einaka, "Aau akiu, lau alou opou fofougai Deo ega pinauga lakapa, ke Deo maagai laomai felo'i mo lakapai'i emai iina kina. Lau alouai lapako'ania kapa aga'o alapal-ifua," eoma. ² Ega aisama sakedote lopia fa'a aka Ananias Paulo eegai keapa au'i eifa kapula peni'i ake kegapoa eoma. ³ Kai Paulo Ananias epainia einaka, "Oi egae loague lau Moses ega iifa laaupea looma kainai lopa'ani peniau. Kai papiau lopaini'i akeu kegapoa looma puo, oi ifomu Moses ega iifa ega'ina auga loauepa.* Oi afemu felo kai alomu auga eofu afe'ai. Ega puo Deo oi agepoaiso!" eoma.

⁴ Ega aisama Paulo eegai keapa au'i Paulo kepainia keinaka, "Oi Deo ega sakedote lopia fa'a eegai foloifa apala!" keoma.

⁵ Kai Paulo einaka, "Aau akiu, lau alalogo felo. Moses ega iifai iina eifa oma, 'Papiau ke'ima'i au'i ee'iai foloifa apala,' eoma. Ega puo isa sakedote lopia fa'a auga malogo koa aisama, falaiifa apala penia,"* eoma.

⁶ Ega'ina alogai Paulo iifa ipakaina e'a alogai papiau isa'i Saduseo ikupuga au'i, ke isa'i Faliseo ikupuga au'i eisa'i. Ega aisama Paulo eagaga

* 23:3: Lefitikus 19:15 * 23:5: Exodus 22:28

einaka, “Aau akiu, lau Faliseo au. Lau inau amau isafa Faliseo papiâu'i. Lau inae iifa lapakaisa, gome Deo papiâu maeai agepamaunimue'i auga lapako'ania la'ima,” eoma. ⁷ Paulo ega'ina eifania aisama, Saduseo au'i ke Faliseo au'i epo'iai akekua e'uegekae, la'afouai kekani aua aua e'i ikupuai keagu. ⁸ Faliseo au'i keifa Deo papiâu maeai agepamaunimue'i keoma. Ke agelo ke isage isafa ko'a'i keague auga kepako'ania. Kai Saduseo au'i auga i'ina iifa'i ko'a'i laa'i keoma.

⁹ Ke fou keakekua keagaga a'oa'o akaiki'a emia. Faliseo epo'iai, Moses ega iifa kepamalelenia au'i isa'i ke'uegekae Saduseo au'i kelo'u peni'i keinaka, “Lai i'ina auga faagagai kapa aga'o apala alakapulaisa. Iifa gome isage o agelo i'ina auga fou kenini'ani koa aisama, apala aga'o aekapaisa puo faagagai kapa aga'o fakapa koa afaekaina,” keoma. ¹⁰ Ke akekua akaiki'a ipauma emia aisama, ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga, Paulo kela'a aisoge eisa'i afemae eoma puo emani'i alogaina. Ega kainai ifani au'i eifa kapula peni'i, kegaake papiâu epo'iai Paulo kegala'alaisa, isa keaguagu afuga kegalaoaina eoma.

¹¹ Ega'ina gapinai, Lopia emai Paulo eegai eapa kai, epainia einaka, “Folomani'i, alomu mopakapulania! Ierusalem taoninai lau fou loifafou kapulania koa i'opoga mo, Romai isafa ega koa fokapa,” eoma.

Paulo Ogefakai Fekeaupugua Auga Ninina Ke'aninia

¹² Egani aisama Iudea papiâu'i kekaigugu, Paulo ala fekeaupugu oma auga ninina ke'aninia.

Ke ifo'i alo'i ko'agai kepako'ania afakeaniani, kapa aga'o afakeinu, Paulo akeaupugua afegai kai keoma. ¹³ Au ma'oai au'i 40 apiegai iifa ega'ina kepaapa. ¹⁴ Egae kai ega'ina au'i sake-dote lopia fa'a'i, ke au akaiki'a'i fou ee'i kelao kepaini'i keinaka, “Lai ifomai alomai ko'agai apako'ania, afalaaniani ke kapa aga'o afalainu agelao Paulo agaaupugua afegai kai. ¹⁵ Ega puo oi ke kansolo au'i fou ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga eega folao, Paulo felo o apala ekapai'i auga fokapulai'i fologo felo ke pifogeai fogoina fepapealaisa fomaiseina. Ke ifani lopiaga isa agepapealaisa iina agemaiseina keagai aisama, lai afua aague isa agaaupugua,” keoma.

¹⁶ Kai Paulo afakua gauga o'oe i'ina fougā elogo aisama, elao ifani au'i e'i aguagu afugai Paulo maagai eifania.

¹⁷ Ega aisama Paulo ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga eifaga emai ke epainia einaka, “I'ina auga agu'a ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga maagai nini'ani aga'o gaifania eoma puo, molaoaina,” eoma.

¹⁸ Ega puo ifani au'i 100 e'ima'i auga isa elaoaina, ifani lopiaga eegai ke epainia einaka, “Paulo, tipula auga eifaniau. Ke lau lalao aisama, isa epainiau eifa, i'ina auga oi maamuai kapa aga'o gaifania eoma puo isa oi eemu lamaiseina,” eoma.

¹⁹ Ke ifani lopiaga ega'ina auga imagai eafi epapea elao me'legai kai epa'ani penia einaka, “Kapa'ina mauai moifania looma?” eoma.

²⁰ Ke au ega'ina einaka, “Iudea papiu'i alo'i aga'omo emia, fafoko eemu fekemai, Paulo felo o

apala ekapai'i au'i fekekapulai'i fekelogo felo, ke pifogeai akepainio, isa fopapealaisa, fekelaoaina kansolo ago'iai fekepaapa keoma. ²¹ Papiiau 40 apiegai ifo'i alo'i ko'agai kepako'ania, afakeaniani ke kapa aga'o afakeinu agelao Paulo akeaupugua afegai kai keoma. I'ina papiiau'i pau kefua kei'ofake oi mo emu iifa kaina kekai. Ega puo isa akemai akepainio aisama, aina'i foloafia Paulo folopapealaisa," eoma.

²² Ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga, au agu'a ega'ina epainia elao kai, eifa kapula penia einaka, "Kapa'ina maauai loifania auga kai aga'o maagai foloifania," eoma.

Paulo Keulaisa Kafana Feliks Eega Elao

²³ Egae kai isa ifani au'i 100 ke'ima'i au'i auni'i eifani'i. Isa kemai aisama eifa kapula peni'i einaka, "Ifani au'i 200 ke ifani au'i otiai keaguka au'i, au'i ma'oai 70, ke auli iso keafi'i au'i, au'i ma'oai 200 amoafi kaigugui'i amofua amoagu, gapiai kina maaga 9 o'clock koa i'opoga Sisarea taonina folao. ²⁴ Ke Paulo isafa ega oti aga'o fopagome, feaguka fo'ima felo kafana Feliks afugai fopakoko kai fomai," eoma.

²⁵ Ke malele isafa epapua epenii'i. Malele ega'ina iina epapua oma:

²⁶ Kafana Feliks, au akaiki'a ipaumamu aumu. Oi loagu felo ma?

Lau Klaudius Lisias, eemuai i'ina malelega lapapua laulaisa.

²⁷ Iudea papiiau'i i'ina auga keafia kegaupugua keoma. Kai isa Roma auga, auga a'o lalogonia aisama, lau e'u ifani au'i fou

alao isa aafia kania agagaoga. ²⁸ Ke kapa puo Iudea papiâu'i, isa iifa ipakainai kepaapauka auga malogo laoma puo, isa e'i kansolo ee'i lalaoaina. ²⁹ Ke iifa kepakaisa a'o lalogonia aisama, lalogo isa Moses ega iifa kainai puo iifa kepakaisa. Kai isa fetipula femae koa kapa'i aga'o aekapai'i puo laopolaga aekainia. ³⁰ Ke au aga'o emai Iudea papiâu'i isa akeaupugua iifaga kepaapa auga fougua maauai eifania aisama, fiakoa mo laulaisa eemu efai. Ke iifa kepakaisa au'i isafa laifa kapula peni'i oi eemu fekefai maamuai isa kapa'ina apala ekapaisa auga fekeifania laoma. Mo efua.

³¹ Ega puo ifani au'i e'i lopia ega iifa kainai kepea, gapiai Paulo keafia kelaoainia mo Antipatria taoninai. ³² Egani aisama, ifani au'i otiai keaguka au'i mo Paulo keisaoga kelaoaina kai, ifani au'i fofougua kemue e'i aguagu afuga kelao. ³³ Paulo fou kelao au'i, Sisarea taoninai kepealai aisama, malele kafana kepeniia. Ke Paulo isafa kafana imagai kepaaua. ³⁴ Kafana malele ega'ina ekuapinia efua aisama, Paulo epa'ani penia einaka, "Oi ago kapagai lomai?" eoma. ³⁵ Ke Paulo Silisia agogai emai auga eifania a'o elogonia aisama, epainia einaka, "Ekainia, iifa ipakaina kekapaisa au'i iina akemai aisama, oi emu iifa ipakaina a'o alalogo," eoma. Egae kai ega au au'i eifa kapula peni'i, isa fekelaoaina kin Herod ega e'a, kafana eagu afugai feagu kai feke'ima eoma.

Paulo Kafana Feliks Agogai Iifa Epakaisa

¹ Kina ima afegai, sakedote lopia fa'a Ananias, au akaiki'a'i isa'i, ke au aga'o iifa ipakainai epipalagai enini'ani auga aka Tertulus fou iifa ipakaina fekekapa keoma puo, kelao Sisarea taonina. Egae kafana Feliks agogai Paulo ega iifa ipakaina fougā maagai keifania. ² Ke Paulo keifaga ekoko emai aisama, Tertulus e'ina Kafana maagai iifa epakaisa einaka, "Oi lo'ima feloimai puo gagaoai mo aagu epo emaeфа emai mo pau kina. ³ Feliks au akaiki'a aumu, oi emu pinauga ikifagai emai ago ma'oai felo mo lopamia'i. Ega puo lai auga kina ma'oai afu ma'oai, kapa'ina eemaisai lokapai'i au'i kai'iai, tenkiu akaiki'a apenio. ⁴ Lau auga i'ina iifa ipakainai falapaafi puguiso laoma. Kai nini'ani e'elega mo maamuai alaifania auga emu gafegafeai ainau fologo.

⁵ "I'ina auga Iudea papiau'i agofa'a ma'oai alo'iai keagu au'i ee'i elao a'oa'o akaiki'a mo epa'uegenia auga aisa alogo. Ke isa Nasareta auga ega ikupu papiau'i e'i lopia fa'a aga'o. ⁶⁻⁷ Isa isafa Deo ega e'a gapaofua eoma ekapakapa kai aisa puo, aafia iina amaiseina.* ⁸ Pau oi ifomu alopa'ani penia aisama, kapa puo lai isa iifa ipakainai apaapauka, eemu amaiseina auga ma'oai ko'a mo auga, alogo felo," eoma.

⁹ Ke Iudea papiau'i isafa, Tertulus ega nini'ani laagai keapau ko'a mo keoma.

* **24:6-7:** Papiau isa'i 6-7 fuagai i'ina iifaga kepapua: "Lai Moses ega iifa kainai afa amapenia aoma. Kai ifani lopiaga aka Lisias emai ega isapuai isa imamaisai eafia. Ke eifa kapula peni'i, iifa ipakaina kekapaisa papiau'i oi eemu fekemai eoma."

¹⁰ Ega aisama kafana Feliks ima eafiakae Paulo epa'anina ganini'ani eoma. Ke Paulo eifa einaka, “Oi auga inipo ma'o i'ina ago lo'imaisa auga lalogo. Ega puo inae laapae ifou iiu laoge auga alou egama alogaina. ¹¹ Lau kina ¹² mo kelao alogai, Ierusalem taonina lalao, Deo maau afagaina laoma. Ke lau ko'a mo laifania auga oi alopa'ani aisama alologo felo. ¹² Iifa ipakaina i'ina kekapa au'i, Deo ega e'ai kai aga'o fou aakekua akeisau. Ke Iudea papiiau'i e'i la'afou afugai, o Ierusalem taoninai la'afou papiiau'i alo'i laaniia, o aufalao aga'o alo laaniia, a'oa'o akaiki'a lakapaisa auga akeisau isafa. ¹³ Ke isa lau iifa ipakainai kepaapa ukaisau kai, kapa'ina lakapaisa auga maamuai ko'a ipauma afakeifania. ¹⁴ Kai lau ko'a mo maamuai laifania. Isa keifa lau Nasareta auga ega ikupu papiiau'i e'i laomai muninai lapea keoma. Iifa gome lau ega koa lakapa. Kai keaga i'o'inagai alapea, lau isafa lai ufumai apamai e'i Deo laau afagaina. Lau auga Moses ega iifa, ke profeta kapa'ina kepapua auga ma'oai, lapako'ani'i kai'iai lapea isafa. ¹⁵ Ke i'ina papiiau'i muniai au felo'i, ke au apala'i isafa maeai Deo agepamaunimue'i auga kepako'ania ke'ima. Lau isafa isa koa i'opo'i, ega'ina lapako'ania la'ima. ¹⁶ Ega puo lau alou ko'agai aufa kina, Deo maagai ke papiiau aumauni maa'iai, ifou la'ima feloisau puo, kapa apala aga'o alakapaisa.

¹⁷ “Lau Ierusalem taonina lapua'afuga, inipo pika koa kelao. Ke pau lamue lalao Ierusalem taoninai. Ega aisama aau akiu, Iudea papiiau'i ulalu au'i, pipeni monina mapeni'i laoma, ke Deo

isafa amu mapa'a penia laoma puo lalaoaini'i. ¹⁸ Ega kainai Deo ega e'a alogai lakoko, ega'ina lakapakapa kai, Iudea papiiau'i egae laapa keisau. Ega'ina alogai lai emai kagakaga kainai, alou felo femia laomai apala fapua'afuga miamiaga lakapaisa efua. Kai la'afouai alaagu, ke a'oa'o akaiki'a isafa alapa'uegenia. ¹⁹ Kai Iudea papiiau isa'i, Asia agogai kemai au'i egae fou aapa. Lau isa e'i kapa aga'o lapalifua puo pau iifa lapakaisa koa aisama, isa isafa oi agomuai fou faagu inae iifa fapakaisa. ²⁰ Kai isa akemai koa aisama, inae keague au'i kansolo afugai laapae alogai, kelele kapa lakapaisa kekapulaisa auga maamuai kegaifania. ²¹ Kai lau laopolaga, isa iifa aga'omo laifania auga oi maamuai akeifania agekaina. Ega'ina auga isa epo'iai laapa aisama, laagaga iina mo laifa oma: 'Papiiau maeai akemaunimue auga lapako'ania.' Ega'ina laifania puogai, pau oi agomuai laapae iifa lapakaisa," eoma.

²² Feliks auga Iesu kepako'ania papiiau'i e'i laomai elogo felo puo, iifa ipakaina epaapakipo kina eogelaisa ke epaini'i einaka, "Lisias, ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga agemai aisama, oi emu iifa ipakaina agemia pugu," eoma. ²³ Ke ifani au'i 100 e'ima auga eifa kapula penia Paulo fe'ima eoma. Kai Paulo Roma auga ke ega kelele aga'o aekapulaisa puo, isa epainia, Paulo felogoaina afa'agamo fepea aisoge, ke ekefa'a isafa fekemai fekeisa fekepalagaina eoma.

²⁴ Kina pika koa elao afegai, Feliks akafa Iudea papiega aka Drusila fou kemai. Ega aisama Feliks iifa eulaisa Paulo femai eoma. Paulo emai ke pako'a papiiau'i Iesu Kristo ala kepako'a oma

auga fouga maa'iai eifania a'o kelogonia. ²⁵ Ke Paulo papiiau ala koa Deo maagai alo'i opaina femia, ala koa ifo'i alo'i feke'ima felo, ke agofa'a fuagai Deo ala koa papiiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i auga epamaleleni'i. Feliks i'ina iifa'i a'o'i elogonia aisama, emani'i puo epainia einaka, “Mo'o, ekainia. Pau oi molao. Ke kina aga'o felogai iifa alaulaisa aisama kai fomai pugu,” eoma. ²⁶ Ega koa ekapaisa alogai Paulo isa moni fepenai kai fepapealaisa auga anina eani. Ega puo kina ma'o mo iifa eulaisa, fou kenini'ani. Kai Paulo isa moni aepenia.

²⁷ Kai Feliks Iudea papiiau'i alo'i gapagama eoma puo, Paulo tipulai epua'afuga eagu. Inipo auni'i elao afegai, au aka Posius Festus, Feliks afuga eafia.

25

Paulo Kafana Festus Agogai Iifa Epakaisa

¹ Festus Feliks afuga eafia emai Sisarea taoninai ekoko kina oiso elao. Egae kai Sisarea taonina epua'afuga Ierusaleme taonina elao.

² Ega aisama sakedote lopia'i ke Iudea papiiau'i ke'ima'i au'i fou Festus eega kelao maagai Paulo kapa'ina apala ekapaisa auga fouga keifania. ³ Ke kegoinia ega gafegafe isa fepakina'i Paulo feulaisa Ierusaleme taonina felao keoma. Gome isa iifa kepaapa keagai fekei'ofake Paulo fekeaupugua keoma.

⁴ Kai Festus einaka, “Paulo Sisarea taoninai ifani au'i ke'ima eague. Lau ifou afa'agamo Sisarea ago alalao. ⁵ Ega puo oi ke'imaimi au'i isa'i fou falao, isa kapa aga'o

apala ekapaisa koa aisama, iifa ipakainai fougā fekeifania,” eoma.

⁶ Festus kina 8, o 10 koa Ierusalemē taoninai fou keagu. Egae kai Ierusalemē taonina epua'afuga elao Sisarea taoninai ekoko. Egani aisama, iifa ipakaina epaagalaisa, afugai eagu ke ega au au'i eifa kapula peni'i Paulo fekeafia fekemaiseina eoma. ⁷ Isa Paulo kemaiseina aisama, Iudea papiau'i Ierusalemē taoninai kemai au'i, Paulo keapa lofe ke kelele akaiki'a'i ma'o ekapai'i au'i fou'i iifa ipakainai keifani'i. Kai ifo'i ko'a kegapamia auga aekainia.

⁸ Kai Paulo ifo iina eogeisa einaka, “Lau Moses ega iifa o Deo ega e'a, ke Roma lopia fa'a kaniagai Sisa ega iifa kainai kapa apala aga'o alakapaisa,” eoma.

⁹ Kai Festus ega gafegafe Iudea papiau'i gapakina'i eoma puo Paulo epa'ani penia einaka, “Oi anina loani Ierusalemē taonina molao egae lau agouai i'ina iifa'i fopakai'i looma ma?” eoma.

¹⁰ Kai Paulo einaka, “Oi lologo felo, lau Iudea papiau'i faaga'iai kapa aga'o alapalifua. Ke pau inae Sisa ega isapu'ai iifa ipakaina fe'opai afugai lapae puo, inae mo iifa fapakaisa laoma. ¹¹ Iifa gome lau kapa apala'i ipauma'i lakapai'i puo mamae keoma koa aisama, alamae auga alapamafua. Kai lau kapa'ina apala'i lakapai'i kainai Iudea papiau'i iifa ipakainai kepaapa ukaisau au'i ko'a'i laa'i koa aisama, kai aga'o lau isa ima'iai agepauisau afaekaina. Ega puo pau lagoinio Roma iifa ipakaina afuga falao Sisa agogai iifa fapakaisa laoma,” eoma.

¹² Ega'ina afegai Festus, kansolo isa kepala-gaina au'i fou kenini'ani. Egae kai Paulo epainia einaka, “Oi Sisa ega iifa ipakaina afuga molao auga fougaloifa kapulania puo, Sisa eega alaulaiso alolao,” eoma.

Festus Kin Akripa Maagai Paulo Fougaloifa Eifania

¹³ Kina oiso koa elao afegai, Kin Akripa ke afakua aka Benise fou Festus, kafana emia auga kegaifa felo penia keoma puo eega Sisarea taonina kelao. ¹⁴ Isa kina ma'lo egae keagu puo Festus Paulo ega iifa ipakaina fougaloifa kin Akripa maagai eifania einaka, “Inae au aga'lo Feliks epatipulania epua'afuga eague. ¹⁵ Kai Ierusalem taonina lalao aisama, sakedote lopia'i, ke Iudea au'i akaiki'a'i fou i'ina auga kapa apala'i ipaumali ekapai'i auga fougaloifa maauai keifania kepainiau iifa ipakainai afa fapenia keoma.

¹⁶ “Kai lau iifa lapamue laifa Roma e'i kagakaga kainai kaisau au aga'lo iifa ipakainai kepaapauka koa aisama, ega'ina papiau'i ago'iai au ega'ina ifo iina ageoge kakaua. Egae kai iifa ipakainai kapa apala aga'lo ekapaisa koa aisama, isa ima'iai alapaaua laoma. ¹⁷ Ega puo isa lau fou amai inae aisama, iifa ipakaina alaafiapia. Egani aisama, lau e'u au laifa kapula peni'i au ega'ina kegamaiseina agouai fou iifa kegapakaisa laoma. ¹⁸ Ke isa kemaiseina aisama, fou iifa kepakaisa au'i ke'uegekai kenini'ani. Isa au ega'ina kapa apala aga'lo ekapaisa auga fougaloifa kegaifania a'lo malogo laoma kai kapa aga'lo akeifania. ¹⁹ Kai isa e'i akekua auga, isa ifo'i e'i kagakaga faagagai. Ke au aga'lo aka Iesu emae kai, au ega'ina aka

Paulo epako'ania eifa, maeai emaunimue eoma puo, faagagai iifa kepakaisa. ²⁰ Lau i'ina iifaga ipakaina kekapaisa auga, oko alalogo felo puo, ala fakapulai oma auga alalogo. Ega puo Paulo lapa'ani penia, Ierusalemme taonina galao eoma koa aisama, egae i'ina iifa'i faaga'iai iifa fepakai'i laoma. ²¹ Kai Paulo eifa kapula fa'ima faulaisa Sisa agogai ega iifa fepakaisa eoma. Ega puo alaulaisa Sisa eega aelao koa kai, e'u au au'i laifa kapula peni'i, isa tipulai feke'ima felo laoma,” eoma.

²² Kin Akripa i'ina a'o elogonia aisama, Festus epainia einaka, “Lau i'ina auga ganini'ani ifou aina malogo laoma,” eoma.

Ke Festus einaka, “Fafoko kai isa agenini'ani aina alologo,” eoma.

Paulo Kin Akripa Agogai Eapa Enini'ani

²³ Egani aisama, kin Akripa ke afakua Benise auni'i lopia e'i miamia tiapui kei'iuka'i, ke maifi'i'i kemai. Ke ifani au'i 1000 ke'ima'i lopia'i, ke taoni lopia'i fou kin ega miamia afugai kekoko. Egae kai Festus ega au eifa kapula peni'i, Paulo fekemaiseina eoma puo kemaiseina. ²⁴ Ega aisama Festus eifa einaka, “Kin Akripa ke papiiau inae fou oague aumi ma'oai i'ina auga amoisa. Iudea au'i inae Sisarea agogai ke Ierusalemme taoninai keagu au'i fofougai i'ina auga puogai kegoi peni kapulaniau keagaga keifa, isa femae fefiakoa keoma. ²⁵ Kai lau isa femae koa kelele-ega aga'o ekapaisa auga alakapulaisa. Ke isa egoi peni kapulaniau, Sisa eega felao agogai iifa fepakaisa eoma puo, alouai lapako'ania faulaisa Roma felao laoma. ²⁶ Kai lau isa lamaiseina

ma'oai mo agomia, ke oi ipaumamu kin Akripa agomuai. Ega koa iifa ipakaina afegai, kapa'ina ko'a agokapulaisa auga fapapua laoma. ²⁷ Gome lau tipula auga i'ina, papiu fou iifa kepakaisa kai ega kelele ko'a aga'o alakapulaisa puo, fapapua Roma lopia fa'aga Sisa eegai faulaisa auga aekainia. Ke tipula auga ega kelele aga'o laa'i puo alaulai aagenia mo auga isafa laopolaga aekaina," eoma.

26

¹ Ega aisama kin Akripa, Paulo epainia einaka, "Oi lalogoainio ifomu foumu moifania," eoma.

Ega puo Paulo ifo fouga gaifania eoma, ima eafiakae ifo iina eogeisa eifa einaka: ² "Kin Akripa, Iudea papiu'i iifa ipakainai kepaapa ukaisau kainai, laopolaga Deo lau kapa felo'i epeniau puo, pau oi agomuai laapae ega'ina iifa'i kai'iai ifou iiu laoge. ³ Lau e'u kina felo laoma auga oi Iudea papiu'i e'i kagakaga ma'oai lologo felo. Ke e'i kagakagai a'oa'o ke'uegekae au'i fou'i isafa lologo felo. Ega puo lagoi penio, folopaafiainau mologo.

⁴ "Lau e'u mauni afugai e'eleuai laagu, ke lalao Ierusalem taoninai ala laagu oma auga fouga ma'oai Iudea papiu'i ma'oai kelogo. ⁵ Lai emai ikupu ma'o, Deo aau afagaina epo'iai, Faliseo ikupuga papiu'i auga alo'i ko'agai Deo keau afagaina, ke e'i laomai ma'oai kai'iai kepea auga e'inoka alogaina. Lau Faliseo ikupuga ega'ina au aga'o, ke Faliseo au'i keagu koa i'opoga mo laagu. Iudea papiu'i ma'oai kapa ma'oai lakapai'i

fouga alo'i ko'agai kegaifania keoma koa aisama, ufainagai kelogo feloisau puo fekeifafoua.

6-7 “Kin Akripa, ufainagai Deo lai ufumai apamai maa'iai pako'a nini'anina ekapaisa. Pako'a nini'anina ega'ina auga, Deo papiaua maeai agepamaunimue'i eoma. Lai emai ikupu 12 papiaua'i ega'ina nini'anina kepako'ania puo, kina ma'oai kinai ke gapiai, Deo keau afagaina, ke pipeni kepa'a penia, ke ko'a agemia auga ke'imaisa. Lau isafa pako'a nini'anina ega'ina lapako'ania la'ima. Lau ega'ina nini'anina lapako'ania la'ima puogai, Iudea papiaua'i iifa ipakainai kepaapa ukaisau, pau inae laapae iifa lapakaisa. ⁸ Lau Deo papiaua maeai agepamaunimue'i auga alou ko'agai lapako'ania kai, inae oague papiaumi ma'oai alomiaai oopolaga ega'ina iifaga amopako'ania auga aekaina ooma. Ke Deo papiaua maeai isafa afaepamaunimue'i ooma.

⁹ “Lau ifou isafa ufainagai laopolaga, papiaua Iesu Nasareta auga kepako'ania au'i alou fofougai fakaisapu'i Iesu aka fakeifania pugu laoma. ¹⁰ Ega puo laopolaga koa i'opoga mo, Ierusalem taoninai lakapai'i. Ega'ina au'i, sake-dote lopia fa'a e'i iifa isapugai lapea Deo ega papiaua ma'o lapatipulani'i. Ke iifa ipakaina afe-gai, papiaua isa keaupugu'i aisama, lau isafa papiaua afe'iai laaulao Deo ega papiaua keaupugu'i. ¹¹ Ke kina ma'o Iudea papiaua'i e'i la'afou afu'i, aga'o aga'o alo'iai lakoko, pako'a papiaua'i Iesu kepako'ania auga, Deo maagai apala ipauma lapamia, laafi apalani'i. Ke lapamani'ini'i Iesu eegai kegaifa apala laoma. Ke ega'ina papiaua'i

ani'i aga'o alaani mo laa'i aefuafua puo, agoma taoni'i i'oi'i i'oi'i isafa lalao laafi apalani'i.

¹² “Kin Akripa, lau i'ina lakapai'i alogai, sakedote lopia'i e'i isapu'ai, iifa kepeniiu keulaisau puo, Ierusalem taonina lapua'afuga Damaskus taonina lalao. ¹³ Lalao Damaskus taonina keagagai atiafa koa i'opoga alogai, ufai eaea akaiki'a ipauma, kina eaea eka'egaina auga eake laisa. Eake aisama lau ke fou alao au'i eailofeimai. ¹⁴ Ega aisama lai ma'oai a'u'ai a'isaai. Ke aufalao aga'o Hibu malagai enini'ani aina lalagonia. Isa lau epainiau einaka, ‘Saulo, Saulo, kapa puo loafi apalaniau! Au polomakau e'ima kai polomakau isa anina aeani puo gagafa eoma kai ifo egafa. Ega koa i'opoga mo, oi lau loafi apalaniau auga oi ifomu logafaiso,’ eoma.

¹⁵ “Ke lau lapa'ani lainaka, ‘Lopia, oi kaisau?’ laoma.

“Ke Lopia einaka, ‘Lau Iesu, loafi apalaniau au. ¹⁶ Pau mo'ue ifemuai moapa. Lau oi e'u pinauga aumu fomia laoma puo laki-nanio ke laapakina penio. Pau kapa'ina lapakinaiso auga ke muni alapakinaiso pugu auga fofouga papiu maa'iai foifafoua. ¹⁷ Oi emu papiu Iudea papiu'i ke Iudea papiu'i laa'i au'i fou kegaaupuguiso akeoma kai lau oi kaniamu alaagamauga. ¹⁸ Ke alaulaiso Iudea papiu'i ke Iudea papiu'i laa'i au'i ee'i alolao lau fou aloifafoua. Ke maa'i alopakiakaea, uminagai akepealai eaeagai akepea, ke Satani ega isapu ake-munia Deo akeaipenia. Ke isa e'i laomai apala'i akeumakalaini'i Deo e'i apala age'agegeaini'i. Papiu lau kepako'aniau puo Deo maagai alo

lolofa au'i kemia efua au'i, Deo ega agofa'a apu'i eoma auga agepeni'i. Ke muni lau akepako'ania au'i isafa, Deo ega agofa'a agepeni'i,' eoma.

¹⁹ “Ega puo kin Akripa, ufai Lopia Iesu eake eapakina peniau, epainiau auga aina alapamafua. ²⁰ Kai aina laafia Damaskus taonina lalao kaukau, Iudea papiu'i egae keagu au'i maa'iai isa fougā laifafoua. Egae kai Ierusalemē taonina, Iudea ago fofougā, ke agofa'ai Iudea papiu'i laa'i au'i isafa ee'i lalao, isa fougā laifafoua. Laifafoua aisama, isa e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i ke Deo fekeaipenia laoma. Egae kai laomai felo mo fekekapa, iifa gome e'i laomai apala'i keumakalaini'i auga ko'a mo papiu fekepakinā'i laoma.

²¹ “Papiu ega koa fekekapa auga lainogoina puo, Iudea papiu'i, lau Deo ega e'ai keafiau kegaaupuguisau keoma. ²² Kai Deo epalagainiau kaniau eagamauga puo, laagu emai pau au akaiki'ami ke papiu aagemi fou agomia'i laapae maamia'i Iesu fougā laifafoua. Ufainagai Moses ke profeta kapa'ina muniai agemia keifania auga mo fougā laifania. ²³ Isa keifa Mesaia agekiekie agemae, ke maeai ageufai agemaunimue keoma. Ke keifa Iudea papiu'i isa ifo ega papiu, ke Iudea papiu'i laa'i au'i fou Deo kania'i isagamauga eaeaga isafa agepakina'i keoma. Lau ega'ina iifaga laagai i'oina aga'o alaifania kai i'opoga mo laifania,” eoma.

²⁴ Paulo ifo iina eogeoge kai Festus eagama Paulo ega nini'ani epuniia einaka, “Paulo! Oi kafo'o ipaumamu. Oi emu malele akaiki'a ikifaga epakafo'onio,” eoma.

²⁵ Kai Paulo einaka, “Festus, lopia akaiki'a aumu. Lau kapa'ina laifania auga ko'a'i, ke opolau felogai emai auga mo laifania. ²⁶ Iesu faagagai kapa'ina emia auga ogefakeai aemia puo kapa aga'o agaogefake afaekaina. Kin Akripa isafa i'ina lao'i mai'i elogo felo puo, alamani'i iifa ko'a mo maagai alaifania,” eoma.

²⁷ Kai Paulo Festus emunია, kin Akripa eaipenia kai epainia einaka, “Kin Akripa, oi profeta kapa'ina keifania au'i lopako'ani'i ma? Lalogo oi lopako'ani'i,” eoma.

²⁸ Kai Akripa Paulo epainia einaka, “Oi pau mo nini'ani e'elegai, alou loania, Kristiano fopami-aisau auga loopolaga ekainia ma?” eoma.

²⁹ Ke Paulo einaka, “Nini'ani epo maefa o ofola'o ma ganinagai, lau Deo lamegamega penia ega koa oi mo laa'i kai, pau inae ainau kelogo au'i ma'oai isafa, lau koa i'opou Kristiano fekemia laoma. Kai lamegamega lau tieiniai kegopeisau tipula au lamia koa i'opoga, isa fakemia laoma,” eoma.

³⁰ Egae kai kin Akripa, kafana Festus, Benise ke egae fou keagu au'i ke'uegekae iifa ipakaina afuga kepua'afuga. ³¹ Ega'ina alogai kenini'ani keifa keinaka, “Iifa gome i'ina auga femae, ke fetipula koa kelelega aga'o aekapaisa,” keoma.

³² Kin Akripa Festus epainia einaka, “I'ina auga Sisa agogai iifa faepakaisa gaoma koa aisama, pau kapa aga'o laa'i puo fapapealaisa,” eoma.

27

Paulo Ke Fou Kepea Au'i Lontiai Roma Kelao

¹ Egae kai Sisarea taoninai Roma au akaiki'a'i iifa kepaapa, lai lontiai fekeulaimai, Itali ago falao keoma. Ega aisama Paulo, lai, ke tipula au'i isa'i fou Sisa ifo ega ifani auga aga'o ifani au'i 100 e'ima'i auga aka Julius imagai kepaaumai. ² Ke alao lonti aga'o Adramitium ufapogai emai auga Asia ago foe nie ufapo'i mo agepiaua oma auga aisa. Ega'ina lontina alogai a'agaukae aaguka alao. Alao aisama Masedonia auga aga'o Tesalonika taoninai emai auga aka Aristakus isafa fou alao.

³ Egani aisama, Sidoni ufapogai aofau. Julius Paulo egafegafe penia, elogoaina ekefa'a ee'i elao kapa'ina anina eani auga fekepenia eoma. ⁴ Ke lai i'ina afuga lontiai apua'afuga. Alao aisama, ameku eao apuimai puo, Saiprus keleipuaga afe foega mo apiaua oma. ⁵ Egae kai Silisia ke Pamfilia ago'i foe'i apua'afuni'i opainai mo a'u inaegai apiaua pagai. Ke Lisia agogai Maira ufapogai aofau. ⁶ Egae Julius ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga, Isipto agogai Aleksandria taonina lontina Itali ago elao auga ekapulaisa. Ega puo i'ina lontinai epa'agaumai aaguka. ⁷ Kai alao aisama, ameku akaiki'a emai eao apuimai pugu puo, amapiaua alao auga e'inoka alogaina. Ega puo kina ma'o paakai paakai mo alao Snaidus ufapoga eegai mo. Kai ameku lai aaguka lontina, eao apua, alao auga aekainia. Ega puo apapopo alao Salmone kua oma apiegai Krete keleipuaga eega mo apiaua oma. ⁸ Krete keleipuaga foega mo apiaua oma aoma auga, e'inoka alogaina. Kai fuagai Krete keleipuagai ufapo aga'o, Lasea taonina niegai kepafaala 'Ufapo Felo Ipauma' keoma afugai ao-

fau.

⁹ Alao aisama kina ma'o apafua. Ega puo Iudea papiâu'i kegope kina'iai amalao koa aisama, fa-pea felo kai ega'ina kina'i kepagai, inipo aupu* emai efua. Inipo aupu kina'iai lanina akaiki'a e'uegekae. Ega puo falao koa aisama kina apala ipauma feafimai. Paulo iina koa agemia auga eisa puo, lontiai keaguka au'i ma'oai aina'i epalogo einaka, ¹⁰ "Oi aumi ainami amopaaua. Lau laisa auga pau agalao koa aisama, mae mauni epogai agalao, ke lonti agapalifua, amu'amu agapakogo'i ke i'a ifo'a isafa afamae," eoma. ¹¹ Kai lonti epapea lopiaga ke lonti inagome auga fou, Julius alo keaniia fekelao paisa keoma puo, isa Paulo aina aeafia. ¹² Ke 'Ufapo Felo Ipaumagai' faagu, inipo aupu felao fefua auga aekainia. Ega puo papiâu ma'o iifa kepaapa keafia'ama, lontiai falao, Feniks ufapogai, egae faagu inipo aupu fepagai keoma. Feniks ufapoga auga Krete keleipuagai eka, apie South-west elao, ke apie auga North-west elao.

A'uai Lanina Akaiki'a Epua

¹³ Ameku South kaina epua paakaisa mo emai aisama, papiâu lontiai kepinauga au'i keopolaga, kapa'ina anina keani auga egamo'e emai keoma. Ega puo anka kela'au'i, 'Ufapo Felo Ipauma' apua'afuga, Krete keleipuaga nie mo apiaunia. ¹⁴ Kai apiaiu afa'agamo aisama, lanina akaiki'a, aka 'North-Easter' epua, Krete keleipuagai emai, goiso akaiki'a'i ekapai'i. ¹⁵ Ega puo ameku lonti epaapakipo, lai afu alao aoma auga alalao. Kai

* 27:9: Pilitani malagai 'winter'

lanina akaiki'a lonti ekoninia ala alao eoma auga kainai mo apakaisa. ¹⁶ Ke alao alogai, keleipua e'ele aka Kauda foega mo apiau oma ogogai akaisogo. Ega aisama ameku afa'agamo epakaisa mo puo, gaaga e'ele† lonti muninai epea auga, amafia amagopeapi fai'inia aoma kai e'inoka. ¹⁷ Kai fuagai papiau lontiai kepinauga au'i, gaaga lontiai kela'aua aisama, apa'uai gaaga lonti fou kegopeapi'i. Ke Libia agogai Siritis foega nie mo alao, figu egoa o'oinia laagai afaaguau auga mani'ina kepa'aua puo, lonti palai'i kepaake'i kai ameku mo epuaimai alao. ¹⁸ Kai lanina akaiki'a epua goiso akaiki'a'i ekapai'i kemai lonti keaunina puo, lonti elao emai alogaina. Ega kainai egani aisama, lontiai papiau ke'ina e'i amu a'uai kepiulai'i. ¹⁹ Ke kina oiso aisama, isa ifo'i lonti palai'i ke lonti amu'amu'i kepapinaugani'i au'i kepakai guguaini'i kepiulai'i. ²⁰ Ke kina ma'o elao efua kai, lanina ekapula alogai aeapakipo puo, kina ke mi'imii'isafa aga'o alaisa'i. Fuagai aisama, lai emai mauni keagaga aga'o afia'amaga alapa'aua.

²¹ Ega koa emia, kina ma'o mo elao puo, papiau lontiai akeaniani. Ega aisama Paulo epo'iai e'ue epaini'i einaka, "Oi lau ainau amoafia Krete keleipuaga falapua'afuga koa aisama, inae mae mauni epogai falalao falamai, ke emi amu folopagea'i, ke emi lonti isafa folopalifua. ²² Kai i'a epo'aisai kai aga'o afaemae kai, lonti mo agelifu afe'ai. Ega puo pau lagoinimi folomani'i, alomi amopakapulania. ²³ Gome gapiai lau e'u

† **27:16:** Pilitani malagai 'lifeboat'

Deo, ega pinauga lakapa auga, ega agelo eapakina peniau, mapeu kaina eapa. ²⁴ Ke epainiau einaka, ‘Paulo folomani’i. Sisa agogai iifa fopakaisa. Deo ega gafegafe akaiki’a epenio, oi ke fou olao au’i ma’oai kianiame ageagamauga,’ eoma. ²⁵ Deo ega agelo iina epaini omaisau auga lapako’ania ko’a agemia paisa. Ega puo pau lagoinimi folomani’i, alomi amopakapulania. ²⁶ Kai iina koa falao, keleipua aga’ogai lonti feagu,” eoma.

Lonti Efafa Elifu

²⁷ Lontiai ufapo aka ‘Felo Ipauma’ apua’afuga afegai, kina 14 elao efua gapinai, a’u aka Adria[†] a’u fa’agai mo, amekuai alao amai. Gapi ati-afagai koa i’opoga, lonti ipapea au’i, ago aga’o eega alao auga gamuga keponia. ²⁸ Ega puo ufe kuagai kapa aga’o meauga kegopeisa kai a’uai kepaake. Ke keisa aisama, 37 mita emoai keisa. Ke afa’agamo alao kai ke’opoisa pugu aisama, 27 mita keisa. ²⁹ Iina koa keisa aisama, lonti afefiakoa afelao fopa a’u papagai kekae au’i faaga’iai afegapupea keoma kemani’i. Ega puo lonti kegapaapakipo keoma ugugai anka pani kepaake’i. Ke keagu gani ala gaoma gamai gafiakoa keoma. ³⁰ Ega’ina alogai lonti kepapea au’i isa’i kegapiu keoma puo, anka isa’i ipaake’i pifogegai, maagai lonti gaagaga apa’uai kepaake a’uai. ³¹ Kai Paulo ifani au’i ke ifani au’i 100 e’ima’i lopiaga fou epaini’i einaka, “I’ina papiu’i lonti akepua’afuga koa aisama, Deo oi kianiame afaagamauga,” eoma. ³² Ega puo ifani au’i apa’u kefou’i gaaga e’ualai ekipo.

[†] **27:27:** Pilitani malagai ‘Mediterranean Sea’

³³ Gani eegai, Paulo isa ma'oi egori peni'i kegaaniani eoma puo epaini'i einaka, "Kina 14 elao kai ega'ina kina'iai pinauga ma'o okapai'i, ke oopopo alogaina puo fo'ama aga'omo ganinagai kai aloania. ³⁴ Pau lau lagoi penimi fo'ama amoania, fepakapulanimi foagu kainai. Oi epomiai kai aga'o faagamiai kelele aga'o afaemia," eoma. ³⁵ Paulo i'ina eifania afegai palafa eafia ma'oi ago'iai Deo tenkiu epeniia. Egae kai palafa ei'ipea eaniia. ³⁶ Ega koa ekapaisa, ma'oi e'i opopo kepua'afuga, alo'i kepakapulania, ke ifo'i fo'ama keafia keaniia. ³⁷ Lontiai aagu aumai, aumai ma'oi mo 276. ³⁸ Isa fo'ama keaniia keanipugu aisama lonti kegapa'ilikaea keoma puo, e'i fo'ama lontiai keka au'i a'uai kepiulai'i.

³⁹ Egani aisama, lonti kepapea au'i, ago kapagai aagu auga akelogo. Kai figu foega ufapo koa i'opoga lonti kepapa'agau'i afuga aga'o keisa. Ke keopolaga afekaina koa aisama, egae lonti fekepa'agaua keoma. ⁴⁰ Ega puo isa'i anka ufe'i kefou'i a'uai kepua'afuni'i, isa'i tali ufe'i kepagumaini'i, isa'i lonti palai'i kepa'agau'i. Ke lonti epiau foe nie alao. ⁴¹ Ke alao aisama, a'u alogai figu egoa o'oinia auga, laagai lonti elao eaguau. Ega aisama lonti maaga eaguau aelao aemai, uguga auga a'u emoge emai eauoka.

⁴² Ega aisama ifani au'i tipula au'i afekegau afekepiu auga opopo kepa'aua puo kegaaupugu'i keoma. ⁴³ Kai ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga, Paulo kania gaagamauga eoma puo, ifani au'i kapa'ina kekapa keoma auga epaapakipo'i akekapaisa. Egae kai eifa kapula peni'i, kaisau

gau kelogo au'i, fekegopolai fekeufai fekegau, foe fekelao eoma. ⁴⁴ Ke gau akelogo au'i, lonti amu'i ke lailai fekeafi'i fekeomuau fekegau foe fekelao eoma. Iina koa akapaisa, kai aga'o aemae kai ma'oai agau alao foeai a'agaukae.

28

Malta Keleipuagai

¹ Papiau ma'oai foeai a'agaukae afegai, egae keagu au'i apa'ani peni'i aisama, ega'ina keleipuaga aka Malta keoma. ² Ke keleipua papiau'i eemaisai kegafegafe alogaina. Imu e'au, afu ekeke'a puo, lo kepaaga ma'oai keifa kokoimai. ³ Egae kai Paulo aufo i'ofa emaiseina lo epaaga. Ega aisama kaapa aga'o, papiau eaga'i kemae auga, lo isapugai epiaulai, Paulo imagai ekafi'u'uinia. ⁴ Keleipua ega'ina papiau'i Paulo imagai kaapa ekafi'ui e'afauka keisa aisama, ifo'i epo'iai kenini'ani keinaka, “Iifa gome ega'ina auga auau auga ma'e. Isa a'uai femae kai aemae pau emai inae ega laomai afa Deo pau epeniia,” keoma. ⁵ Kai Paulo kaapa imagai e'afolaisa loai ekauau. ⁶ Ke papiau keopolaga, Paulo faaga fofouga akepiufuaina, o age'ualai agemae agefiakoa keoma. Kai kaina kekai epo emaefa alogai afegai, faagagai kapa apala aga'o aemia puo, keopopagai keifa isa deo aga'o keoma.

⁷ Lai aagu eegai ega'ina keleipuaga papiau'i e'ima'i lopia fa'a aka Publius, ega afu akaiki'a aga'o eka. Egae isa ega e'a ma'o puo, eifa kokoimai, kina oiso fou aagu, ke egafegafe e'ima

feloimai alomai epagama. ⁸ Ega'ina kina'iai Publius ama, auga eama ke emeimei puo, faaga ekiekie. Ke e'a alogai petiai mo eka. Paulo, Publius ama eisafa auga fouga elogo aisama, ekoko elao eisa faugai emegamega ke ima kani-agai eogeaau, epafelo. ⁹ Papiiau iina koa emia fouga kelogo aisama, keleipuai papiiau ma'oai keisafa au'i kemaiseini'i fau'iai emegamega ke felo'i kemia. ¹⁰ Ega puo papiiau lai au akaiki'amai kepamiaimai, e'i laomai i'oi'i i'oi'iai gafegafe akaiki'a kepakinaimai. Egae kai Malta amapua'afuga aoma alogai, amu'amu aukauka'i kai, isa lai kapa'ina ani'i aani au'i isafa kemaiseini'i lontiai keukai'i.

Lontiai Alao Roma

¹¹ Malta keleipuaga alapua'afuga koa kai, gafa oiso egae aagu. Ega'ina afegai lonti aga'o inipo aupu Malta keleipuagai ekoko eagu auga alogai aaguka. Ega'ina lontina Aleksandria taonina lontina, ke isa e'i deo pifogeli maguae'i auni'i kafela, 'Kasta ke Polkus' keoma auga aka'i lonti maagai kepapua. ¹² Malta apua'afuga alao, Sisili keleipuagai, Sirakus ufapogai aofau. Egae kina oiso aagu. ¹³ Ega'ina afegai Sirakus apua'afuga, lontiai alao Itali agogai Rekiuum ufapogai aofau. Egani aisama, Rekiuum apua'afuga alogai ameku South kaina elao epuaimai puo kina aga'omo afegai Puteoli ufapogai aofau egae a'agaukae. ¹⁴ Egae pako'a papiiau'i isa'i akaifaini'i. Isa keifa kokoimai kegoinimai, iifi aga'o fou faagu keoma puo egae fou aagu. Faagamaisai iina koa emia alao Roma agogai akoko. ¹⁵ Ke Roma taonina

alao alogai, Roma taoninai pako'a papiiau'i isa'i foumai kelogo. Ega puo papiiau'i isa'i kemai Apius taonina afa'afa afugai ke'imaimai, ke isa'i kemai taoni aga'o aka 'Feufeu Afu'i Oiso' keoma afugai ke'imaimai. Ke Paulo ega'ina papiiau'i eisa'i aisama, alogai kapula emai, Deo tenkiu epeniia. ¹⁶ Egae kai Roma taonina alogai akoko aisama, Paulo e'ima lopiaga, isa elogoaina ifogamo e'a aga'ogai eagu kai, ifani auga aga'o epainia isa fe'ima eoma.

Paulo Roma Taoninai Einogo

¹⁷ Paulo Roma taoninai eagu kina oiso elao afegai, Iudea papiiau'i ke'ima'i lopia'i ee'iai iifa eulaisa isa eagu e'agai fekekaigugu eoma. Ke kekaigugu aisama epaini'i einaka, "Aau akiu, lau Iudea papiiau'i faaga'iai, ke ufu'a apa'a e'i kagakaga kainai kapa apala aga'o alakapaisa. Kai Ierusalem taoninai Iudea papiiau'i keafiau Roma papiiau'i ima'iai kepauisau kepatipulaniau. ¹⁸ Isa lau famae koa kapa apala aga'o akekapulaisa puo, kegapapealaisau keoma. ¹⁹ Kai Iudea papiiau'i lau fapealai auga anina akeani keumaka. Ega puo keaga laa'i, lau Sisa agogai iifa fapakaisa laoma. Lau Sisa agogai, i'a a'a papiiau fou iifa fapakaisa auga anina alaani kai, keaga laa'i puo lakapaisa. ²⁰ Ega'ina puogai fou faisa'a fanini'ani laoma, laifa kaiguguimi. Lau Mesaia Israel papiiau'i kania'i ageagamauga ke'ima auga lapako'ania puogai, tieiniai kegopeisau iina koa tipula au kepamiaisau.

²¹ Isa Paulo kepainia keinaka, "Iudea agogai Iudea papiiau'i, oi foumu malelega aga'o eemaisai

akeulaisa. Ke aa'a aki'a, Iudea agogai kemai au'i, kai aga'o foumu apala maamaisai akeifania. ²² Kai lai afu ma'oai papiiau'i, oi Iesu opako'ania papiiumi keifa apala penimi auga alogo. Ega puo iifa gome oi emu opola Iesu kepako'ania papiiau'i ee'iai auga ala koa auga moifania amalogo aoma,” keoma.

²³ Ke kenini'ani afegai, kina keogeisa Paulo fou fekenini'ani pugu keoma. Ega'ina kinagai Iudea papiiau'i ma'o mo kemai isa eagu afugai. Ega aisama Paulo Deo ega agofa'a fougaa maa'iai eifafou kapulania. Ke Moses ega iifai ke profeta kapa'ina kepapua auga faaga'iai Iesu Mesaia fougaa ko'a ipauma auga fekepako'ania eoma puo, eifa felo alogaina. ²⁴ Papiiau isa'i, Paulo kapa'ina eifania auga kepako'ania kai, isa'i auga akepako'ania. ²⁵ Ke papiiau ifo'i mo epo'iai Paulo kapa'ina eifania auga ee'iai nini'ani i'oi'i i'oi'i keifani'i. Ega aisama Paulo ega nini'ani fuagai iina eifa oma: “Deo ega Spiritu i'a ufu'a apa'a maa'iai profeta Aisaea akegai eifania auga pau ko'a mo emia. Aisaea oi fumi ufainagai Iudea papiiau'i maa'iai iina eifa oma:

²⁶ “Deo eifa,

‘I'ina papiiau'i eei folao fopaini'i foinaka:

“Oi ainami agopaaua ke agopaaua a'o amologo agooma kai afaekaina.

Ke maamiai agoisa ke agoisa kai, kapa'ina emia auga afolologo.

²⁷ Gome oi aumi guami e'inoka alogaina, oi ainami ofau apua, maami okaisapua.

Ega koa afolokapa koa aisama maamiai afoisa,

ainamiai aina afologo ke opomiai afologo,
Deo afoaipenia,
ke Lau felomi afapamiaimi,'

eoma.

Aisaea 6:9-10

Paulo iina eifa oma aisama, papiiau isa'i isa ega nini'ani anina akeani au'i aga'o aga'o kekani kepua'afuga.

²⁸⁻²⁹ Ega aisama Paulo eifa pugu einaka, “Ega koa i'opoga, oi Deo ega iifa oumakalaina puo, lapalagonimi Deo kania'a isagamauga auga fouga, Iudea papiiau'i laa'i au'i ee'i eulaisa elao. Isa i'ina fouga a'o akelogo,” eoma.*

³⁰ Paulo Roma taoninai e'a aga'o afa eogeisa, inipo auni'i fofouga egae eagu. Ke isa kegaisa keoma au'i ma'oai eifa koko'i. ³¹ Paulo papiiau maa'iai Deo ega agofa'a fouga einogoaina, ke Lopia Iesu Kristo fouga epamaleleni'i. Ega koa ekapaisa alogai, papiiau aemani'iaini'i, ke kai aga'o isa aekaisapua epinauga aage mo.

* **28:28-29:** Papiiau isa'i 28-29 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Paulo iina eifa oma afeagai, Iudea papiiau'i isa kepua'afuga aisama ifo'i epo'iai keakekua alogaina.”

Mauni Mamaga Iifaga
The New Testament in the Mekeo Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mekeo long Niugini

Copyright © 1998 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Mekeo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8871f5d6-c3ae-5e9e-818d-14da98b9a092